gemeente SLUIS

Postadres:
Postbus 27
4500 AA Oostburg

Bezoekadres:
Nieuwstraat 22
4501 BD Oostburg

Telefoon 140117
Telefoon +31 (0)117 457 000
Telefax +31 (0)117 452 241

IBAN: NL33INGB0661900169
BIC code: INGBNL2A
BTW-nummer: 811046321B01

www.gemeentesluis.nl
info@gemeentesluis.nl

Aan de raad van de gemeente Sluis

ons kenmerk : OND/U/2021 21.4454
uw brief d.d. :
uw kenmerk :
behandeld door : E.P.M. de Maaijer
doorkiesnummer: 0117-457270
onderwerp : Algemene vergadering van Aandeelhouders van PZEM N.V. van 26 mei 2021
bijlage(n) : diversen

Oostburg, 11 MEI 2021

Geachte leden van de raad,

Bijgevoegd treft u ter kennisname aan de stukken van de Algemene vergadering van Aandeelhouders van PZEM N.V. die wordt gehouden op 26 mei 2021.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN SLUIS,

De secretaris,

S.I. de Kievit-Minnaert

De burgemeester,

mr. M.M.D. Vermue

PZEM
PROVINCIALE
ZEEUWSE
ENERGIE
MAATSCHAPPIJ

Aan de aandeelhouders van PZEM N.V.

onze referentie	FV/SM 2021-04-21.002
behandeld door	Sylvia Maljers
telefoon	088 1346007
onderwerp	Uitnodiging en agenda Algemene Vergadering van Aandeelhouders 26 mei 2021

Middelburg, 21 april 2021

Geachte heer, mevrouw,

Graag nodigen wij u uit voor de Algemene Vergadering van aandeelhouders van PZEM N.V. op

woensdag 26 mei 2021 om 15:00 uur.

Volgens de nog steeds geldende beperkende maatregelen bij PZEM zal de algemene vergadering uitsluitend toegankelijk zijn langs de elektronische weg. U zult hiervoor een vergaderverzoek ontvangen via Microsoft Teams.

Agenda

1. Opening
2. Ingekomen stukken
3. Mededelingen van de RvC
4. Mededelingen van aandeelhouders
5. Mededelingen van de RvB
6. Verslag AV 17 december 2020 (bijlage)
7. Vaststellen jaarstukken 2020, conform statuten hoofdstuk.8, art. 40.5 (bijlage):
   a. vaststellen jaarrekening 2020;
   b. behandeling jaarverslag;
   c. verlenen kwijting aan directie voor gevoerd bestuur;
   d. verlenen kwijting aan RvC voor gehouden toezicht.
8. Verkoop aandelen Evides, conform statuten hoofdstuk 5, art. 34.3
9. Voortgangsrapportage aandeelhoudersstrategie
10. Rondvraag en sluiting

Zonder tegenbericht rekenen wij op uw deelname. In geval van verhindering graag een bericht aan smaljers@pzem.nl.

Met vriendelijke groet,

Frank Verhagen
Chief Executive Officer

VERSLAG ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS van PZEM N.V. gehouden op DONDERDAG 17 december 2020, aanvang 10:00 uur door middel van een online Teams-vergadering

---

DEELNEMEND:

Namens de Raad van Commissarissen: dhr. G. van Harten (voorzitter), mw. W. van Uchelen en dhr. B. Fermin

Alsmede namens de Statutaire directie: dhr. F. Verhagen en dhr. N. Unger

Alsmede dhr. B. v.d. Weijgert (jurist) en mw. S. Maljers (notulist)

Alsmede de vertegenwoordigers van de gemeenten: Bergen op Zoom (dhr. R. Geschiere), Borsele (middels volmacht gem. Terneuzen), Goeree-Overflakkee (dhr. P. Feller), Goes (dhr. C. Pille), Hulst (middels volmacht gem. Terneuzen), Kapelle (dhr. J. Herselman), Middelburg (dhr. J. Aalberts), Noord-Beveland (dhr. P. Schenkelaars), Reimerswaal (dhr. D. Verburg), Schouwen-Duiveland (dhr. D. Joppe), Sluis (mw. M. Poissonnier), Terneuzen (dhr. F. van Hulle), Tholen (dhr. F. Hommel), Veere (dhr. A. Roelse), Vlissingen (dhr. J. de Jonge), Woensdrecht (dhr. H. Kielman) en de provincie: Zeeland (dhr. D. van der Velde en mr. B. Rijk en dhr. R. Wiskerke)

Alsmede de toehoorders: dhr. S. Schaier (mng. F&C), dhr. S. de Beer, dhr. C. van Veen en dhr. E. Poppe (allen OR PZEM)

NIET DEELNEMEND:
Vertegenwoordigers van de provincies Noord-Brabant en Zuid-Holland

---

1. **Opening**
   De voorzitter heet de aanwezigen welkom bij deze online Algemene Vergadering van aandeelhouders van PZEM N.V. en hij opent de vergadering. Aan de hand van de presentielijst stelt hij vast dat 97,10% (14.837) van de stemmen vertegenwoordigd is en dat derhalve besluiten, genomen in deze vergadering, rechtsgeldig zijn. Vanaf 10:32 uur 99,90% (15.264) stemmen.

2. **Ingekomen stukken**
   Behalve de twee ontvangen volmachten zijn er geen ingekomen stukken te vermelden.

3. **Mededelingen van de raad van commissarissen**
   De voorzitter geeft aan dat er van de zijde van de raad van commissarissen geen mededelingen zijn.

4. **Mededelingen van de aandeelhouders**
   De heer Van der Velde geeft aan dat er ook van de zijde van de aandeelhouders geen mededelingen zijn.

5. Mededelingen van de raad van bestuur

De raad van bestuur heeft geen mededelingen te doen.

6. Verslag Algemene Vergadering van aandeelhouders d.d. 27 mei 2020

Het verslag van de Algemene Vergadering van aandeelhouders d.d. 27 mei 2020 wordt paginagewijs tekstueel en naar aanleiding van doorgenomen. Er zijn geen opmerkingen.

De Algemene Vergadering keurt het verslag van 27 mei 2020 goed en stelt het vast.

7. Goedkeuring en vaststelling Ondernemingsplan 2021, conform statuten art. 20.2e

Aan de hand van een presentatie licht de heer Verhagen het Ondernemingsplan toe, waarbij hij ook een doorkijkje naar 2022-2025 geeft.
Ten eerste een update van de resultaten 2020. De gebudgetteerde verwachting was dat het resultaat 2020 op € 12 mln negatief zou uitkomen. Echter, gezien de onverwachte en impactvolle ontwikkelingen door COVID-19 dit jaar, is, op basis van de prijzen per 30 juni 2020, het te verwachten resultaat voor dit jaar: - € 34 mln.

Door de lagere prijzen van nog niet verkochte geproduceerde elektriciteit zal de brutomarge van de assets - € 4,9 mln lager uitkomen dan het budget. Het overschot van eerder ingekochte stroom tegen dan geldende prijzen moest in 2020 met verlies worden verkocht en de lagere opbrengsten van groene stroom certificaten beïnvloeden de bruto marge van B2B en Trade negatief, - € 4,1. Het resultaat uit de amoveringsfonds beleggingen is gewaardeerd tegen 0% in plaats van de gebudgetteerde 3,5%. Dit geeft een tekort van de - € 9,4 mln ten opzichte van het budget. Deze forecast is onze inschatting ten tijde van het budgetproces. De huidige inschatting is dat de - € 9,4 mln waarschijnlijk iets te conservatief is. Ook de brutomarge en B2B & trade resultaten zullen naar verwachting verder tegenvallen in 2020 maar dat zal nog blijken. Waar we vorig jaar werden geholpen door enkele positieve eenmalige posten werken deze in 2020 de andere kant op. Overig - € 3,9 mln wordt o.a. veroorzaakt door sanering Deltius terrein en de schikking S'Energy.
De in 2020 verwachte kasstroom is een positief € 79,2 mln waar het budget - € 40,6 betrof. De verklaring hiervoor is gelegen in de vrijval van de S'Energy bankgarantie en de ontwikkeling van het werkkapitaal.

De heer Verhagen geeft graag een doorkijkje naar de volgende jaren. Hij benadrukt dat dit strikt vertrouwelijk informatie is.
Aan de hand van enkele slides wordt getoond dat de elektriciteitsprijzen zeer gevoelig zijn voor wijzigingen in de marktomstandigheden en welke invloed dit op het resultaat van PZEM kan hebben. Zo blijkt dat zodra de resultaten van de deelnemingen BMC en Evides eruit gehaald worden, het resultaat van PZEM negatief is tot 2025.

De investeringsomvang is beperkt. Het kantoor is dit jaar verbouwd. Dit kon door de Coronacrisis zonder belemmeringen doorgaan. Bij de Sloecentrale staat voor 2022 een grote stop gepland. Bij EPZ is dit jaar geïnvesteerd in een zonnepark en volgend jaar volgt de rest van de grote stop van de kerncentrale die voor dit jaar gepland stond.

De liquiditeit van PZEM is in 2020 verbeterd door o.a. het vrijvallen van de zekerheid die voor S'Energy gesteld was.

De heer Verhagen licht kort de risicomatrix toe. Slechte marktomstandigheden (prijzen) en onvoorspelbaar overheidsgedrag vormen de grootste risico's.

Met betrekking tot de dividend verwachting, begrijpt de heer Verhagen de vraag vanuit de aandeelhouders maar op basis van de resultaatverwachting zal PZEM naar verwachting geen dividend over 2020 uitkeren. Voor wat betreft 2021 stelt hij dat indien Evides eruit gehaald wordt het resultaat opnieuw negatief zal zijn. Derhalve vindt hij het prematuur voor

de aandeelhouders om voor de begroting 2022 rekening te houden met dividend en zal de uiteindelijke beslissing pas in 2022 op basis van de daadwerkelijke 2021 kunnen worden gemaakt.

De heer Aalberts geeft aan het verhaal te begrijpen dat een negatief resultaat bereikt kan worden met een positieve kasstroom. Hij wil graag opmerken dat in Middelburg over een 4-jaars termijn wordt gesproken met betrekking tot het ontvangen van dividend uit Evides. Dit is ook zo met alle aandeelhouders besproken. De heer Verhagen laat weten dat de rijksoverheid een belangrijke rol zal spelen bij een eventuele overdracht van de Evides aandelen en adviseert de aandeelhouders terughoudend te zijn bij het opnemen van Evides-dividend in hun begroting, maar laat deze beslissing uiteindelijk aan de aandeelhouders.

De heer Herselman sluit zich bij de heer Aalberts aan. Wil ook de liquiditeit van PZEM hierbij betrekken. Moet PZEM zoveel geld op de bank houden?
De heer Verhagen antwoordt dat hij dit een terechte vraag vindt. Echter, PZEM is zo terughoudend in verband met de financiering van de (ontmanteling van de) kerncentrale. Ook de recente PWC studie geeft aan dat het niet is uit te sluiten is dat hiervoor een dergelijk bedrag nodig kan zijn.

De voorzitter vraagt of de aandeelhouders het Ondernemingsplan 2021 kunnen goedkeuren en vaststellen.

De Algemene vergadering keurt met algemene stem het Ondernemingsplan 2021 goed en stelt het Ondernemingsplan 2021 vast.

8. Zaken in relatie tot de aandeelhoudersstrategie

Status update Evides en afstemming vervolgstappen
De RvB en RvC van PZEM spreken de intentie uit om tot een besluit te komen het 50% aandelenbelang in Evides over te dragen aan een holding welke 100% eigendom is van de huidige aandeelhouders van PZEM. Hieraan worden de volgende voorwaarden gesteld:

- overdracht vindt plaats door middel van een verkoop tegen marktconforme voorwaarden
- op grond van de huidige situatie zien de RvC en RvB van PZEM op juridisch, financieel en strategisch vlak op dit moment geen beletsel om Evides over te dragen op de wijze waarop dit in het PWC rapport van 1 november 2020 wordt beschreven. Vanuit PZEM wordt benadrukt dat een voorgenomen besluit tot overdracht op korte termijn wenselijk is, omdat anders op genoemde vlakken een nieuw onderzoek en afweging moet plaatsvinden.

De heer Van der Velde spreekt namens de aandeelhouders zijn dank uit voor deze intentieverklaring. Deze verklaring helpt de aandeelhouders in hun onderhandelingen met het Rijk. Er liggen concrete voorstellen maar volgens inschatting van de heer Van der Velde is de race nog niet gelopen. Op 28 januari staat een vervolgafspraak met het Rijk gepland.

Update herstructurering EPZ/Wholesale
De herstructurering is een logische stap in de aandeelhoudersstrategie. Doel is om de Wholesale activiteiten en EPZ van elkaar te separeren. EPZ in een ongewijzigde zelfstandige positie zal positief bijdragen in de besprekingen met het Rijk over bedrijfsduurverlenging. De herstructurering is nu vergemakkelijkt omdat de dreiging van de claim van S'Energy is weggenomen. Het herstructureringstraject zal naar verwachting ongeveer zes maanden duren.

Update nucleair dossier – positionering PZEM
De nucleaire activiteiten van EPZ zijn een belangrijk onderdeel van PZEM. Deze CO_2-vrije opwek van elektriciteit wordt zonder financiële steun van de centrale overheid gerealiseerd. Hierdoor blijft ondersteuning vanuit de aandeelhouders nodig.
EPZ en PZEM stellen dat voor een onderzoek naar bedrijfsduurverlenging eerst de wet dient te worden aangepast en afspraken gemaakt moeten worden met de overheid ten aanzien van een afdekking van het toekomstige prijsrisico. De derde stap is de technische analyse om te beoordelen welke eventuele aanpassingen in de centrale moeten worden doorgevoerd. EPZ en PZEM houden vast aan deze volgorde. Het Rijk wil eerst een technisch onderzoek. Dit brengt kosten met zich mee waaraan PZEM zich niet kan en wil committeren. De heer Verhagen legt uit dat voor een onderzoek ongeveer drie jaar wordt gerekend en voor de voorbereidingen van de daadwerkelijke bedrijfsduurverlenging nog eens tien jaar. Indien we dit optellen is de constatering dat de beslissingen hieromtrent binnen afzienbare tijd moeten worden genomen. De heer Verhagen vraagt de aandeelhouders om dit waar mogelijk ook politiek uit te dragen.
PZEM onderschrijft ook de plannen voor nieuwbouw in Nederland maar dit kan volgens PZEM alleen met een actieve trekkersrol van de overheid tot stand gebracht worden. Hoewel Borssele een voor de hand liggende locatie is, zal PZEM zich ook hieraan op voorhand niet financieel committeren.

De heer Van Hulle geeft aan dat goede communicatie heel belangrijk is, ook over de rol van PZEM. Binnen de raden vindt inmiddels al discussie plaats. Het moet wat hem betreft duidelijk zijn dat de centrale overheid hier een rol heeft en niet PZEM.
De heer Verhagen zegt rekening te zullen houden met het feit dat niet alle aandeelhouders het nucleaire dossier op voorhand onderschrijven.

De heer Van der Velde zegt dat de heer Verhagen gelijk heeft over het Rijk, hun rol en het initiatief. Hij voegt daaraan toe dat ook de volgordelijkheid van belang is. Eerst dienen de aandelen van Evides omgehangen te worden. Hier ligt een verantwoordelijkheid van de aandeelhouders. De herstructurering lijkt Evides niet in de weg te staan.

9. Voortgang bedrijfsstrategie

De heer Unger informeert de vergadering over de bedrijfsstrategie die dit jaar geïmplementeerd is. Deze bedrijfsstrategie zal vanaf 2021 een additionele bijdrage aan de toegevoegde waarde leveren, zonder additioneel risico en binnen de gestelde randvoorwaarden. De speerpunten:
Flexibiliteit in de gasassets:
Gasgestookte energie opwek wordt belangrijk (50% Sloecentrale) maar ook andere vormen om flexibiliteit te creëren worden onderzocht c.q. toegepast.
In 2021 wordt een 1 MW batterij aan het asset park toegevoegd. De bedoeling is om hiermee inzicht te krijgen in de netstabiliteit en vraagsturing van klanten.

Handelsvloer:
De handelsvloer werkt met een strakke risico grenswaarde, die nooit bereikt wordt. Gekeken wordt dit beter uit te nutten. Een voorbeeld hiervan is de interconnectie tussen UK en NL.

Contractwaarde:
Richt zich op vraagsturing bij klanten. Een betere benutting van de infrastructuur. Resultaat is teleurstellend laag in verband met de huidige lage prijzen.

Commerciële slagkracht:
Dit was de laatste jaren reactief geworden. Het doel is nu weer proactief klanten te gaan benaderen en marktaandeel naar ons toe te trekken nu liquiditeit niet meer de beperkende factor vormt. Hierbij hoort ook het aantrekken van gekwalificeerd personeel. Dit is de afgelopen tijd, na lange tijd, weer gelukt.

Actief partner Smart Delta Resources:
Deelname aan een Vlaams/Zeeuwse samenwerking van industrieën.
- Afvang CO_2 vanuit de Sloecentrale, 1,2-1,3 ton/jaar. Het kost moeite om EDF mee te nemen in deze visie, daarom doet PZEM zelf onderzoek naar infrastructuur en mogelijkheden om een invoedingspunt te bewerkstelligen.
- Waterstof: positioneren als dienstverlener naar industrie in waardeketen. Dit kan op termijn een rol zijn voor PZEM.

Automatisering:
Hier zijn dit jaar grote verbeterslagen gemaakt. Veel elementen bepalen de markt, hiervoor is veel data nodig. Deze data is valideerbaar gemaakt om een voorspellende en toegevoegde waarde te kunnen hebben. Voor PZEM een zeer ingrijpende maar noodzakelijk omslag.

De voorzitter dankt de heer Unger voor zijn toelichting.

10. Rondvraag
Van de rondvraag wordt geen gebruik gemaakt.

11. Sluiting
De voorzitter dankt de aanwezigen. Voorts wenst hij iedereen fijne feestdagen en een goed begin van 2021. Dat, veronderstelt hij, vast ook weer een jaar vol uitdagingen zal worden. Graag tot de volgende vergadering in mei 2021!

G.A.F. van Harten, voorzitter

D. van der Velde, namens de aandeelhouders

PZEM

JAARBERICHT 2020

PZEM

Inhoudsopgave

1	**Bestuursverslag 2020**	
1.0	Over dit verslag	3
1.1	PZEM in 2020	4
1.2	Profiel en Kerncijfers	8
1.3	Toelichting op de financiën	15
1.4	PZEM en haar mensen	17
1.5	PZEM en Corporate Governance	20
1.6	Verslag van de Raad van Commissarissen	22
1.7	Verslag Ondernemingsraad	25
1.8	Kansen en risico's	27
1.9	Verklaring Raad van Bestuur	35
2	**Jaarrekening 2020**	**36**
3	**Overige gegevens**	**113**

1 BESTUURSVERSLAG 2020

1.0 Over dit verslag

In het jaarbericht legt PZEM N.V. (hierna: PZEM) verantwoording af over de activiteiten in 2020. In dit bericht zijn het maatschappelijke en het financiële verslag zoveel mogelijk geïntegreerd. De financiële verantwoording is opgesteld aan de hand van de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie en de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW).

De verslaglegging vindt plaats door PZEM N.V. (Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij).

PZEM in 2020

Het jaar 2020 gaat ook bij PZEM de geschiedenis in als een uitermate bijzonder jaar. Het beperken van de invloed van de effecten door de Corona-maatregelen stond in dit jaar centraal. De grootste impact werd gevoeld op de groothandelsmarkten waardoor er over 2020 een negatief resultaat is gerealiseerd.

Ondanks de uitval van de vraag naar energie als gevolg van de diverse lockdowns bevindt de elektriciteitsprijs zich na een sterke daling in het eerste kwartaal van 2020 weer in een opgaande lijn. Dit in belangrijke mate gedreven door actieve maatregelen om de energievoorziening verder te de-carboniseren met als belangrijks sturingsmechanisme het emissiehandelssysteem (EU-ETS) en het geleidelijk uit faseren van kolencentrales in Europa. Als gevolg van dit beleid is de prijs van CO_2-rechten gestegen naar een niveau van boven de 30 euro. Daarnaast worden met name in Duitsland kolencentrales en kerncentrales, die veelal basislast produceren, in hoog tempo gesloten, waardoor de bestaande overcapaciteit in die landen afneemt. Ook is de gasprijs in 2021 aan een opgaande lijn begonnen mede ingegeven door de, ondanks Corona, verder gaande economische groei in met name China.

Momenteel zijn gasgestookte centrales in Nederland de belangrijkste factor in de totstandkoming van de Nederlandse groothandelselektriciteitsprijzen. Aangezien de hogere CO_2- en gasprijs leidt tot hogere productiekosten vertaalt zich dit door in de elektriciteitsprijs. Hier heeft met name de kerncentrale baat bij.

Doordat een steeds groter aandeel van onze nationale elektriciteitsproductie uit fluctuerende en subsidie gedreven bronnen als zon en wind afkomstig is, ontstaat een extra behoefte aan regelbaar vermogen. Ondanks het toenemende belang van energieopslag verwachten wij dat efficiënte gascentrales nog vele jaren een belangrijke rol zullen spelen in het balanceren van de elektriciteitsvraag met de fluctuerende en lastig voorspelbare duurzame elektriciteitsbronnen. Daarnaast heeft PZEM ook andere assets laten aanpassen op regelbare inzet. Zo is afgelopen jaar de kerncentrale voor een deel van haar inzet regelbaar gemaakt en wordt hetzelfde gerealiseerd voor wind- en zonneparken. Met een flexibel en emissiearm portfolio is PZEM goed gepositioneerd om voordeel te behalen uit deze ontwikkelingen. Met name de kerncentrale is gebaat bij de oplopende prijs van CO_2.

PZEM is lange tijd achtervolgd door een aantal slepende rechtszaken. De voornaamste van deze resterende zaken was het conflict aangaande de koop van de aandelen Sunergy van S'Energy. Gedurende deze meer dan 10 jaar durende zaak was sprake van materiële financiële claims en meerdere beslagleggingen. We hebben deze zaak in 2020 na ruim 10 jaar achter ons kunnen laten. Hiermee is een belangrijke onzekerheid weggenomen en kan naast de invulling van de bedrijfsstrategie ook de verdere invulling van de aandeelhouderstrategie worden aangevat. Ook is er voortgang in het sinds 2017 lopende ACM onderzoek. Het onderzoek richt zich op de juiste publicatie van beschikbaarheidsdata en daarmee mogelijke handel met voorkennis. De ACM heeft het onderzoek afgesloten in 2020 en heeft PZEM inmiddels haar rapport verstrekt. PZEM heeft begin 2021 haar zienswijze op dit rapport bij de ACM ingediend en naar verwachting zal later dit jaar deze zaak in een voorlopig afrondende fase komen. PZEM ziet uit naar afronding van dit dossier. PZEM neemt compliance zeer serieus en ziet het onderzoek als een kans voor verbetering waar we graag lering uit trekken.

Het positieve momentum dat de laatste jaren is ontstaan rond kernenergie is verder ontwikkeld in 2020 zodat levensduurverlenging en zelfs nieuwbouw langzaam maar zeker bespreekbaar worden. Het bestuur van zowel PZEM en EPZ is actief bezig met beide dossiers.
Als onderdeel van het plan "wind in de zeilen" is in 2020 onderzocht of de Staat onze aandeelhouders kan helpen met de overname tegen marktconforme voorwaarden van ons belang in het waterbedrijf Evides. Wellicht kan hier in 2021 invulling aan worden gegeven hetgeen een belangrijke doelstelling vormt van de aandeelhouderstrategie.

Positie

Bij PZEM wordt 24 uur per dag en 7 dagen in de week energie geproduceerd en verhandeld. Voor de elektriciteitsproductie beschikt PZEM over een gevarieerde productiemix met aardgas, wind, zon, biomassa en kernenergie. Ongeveer 40 procent van de elektriciteit wordt duurzaam opgewekt en met een uitstoot van 100 à 115 gram CO_2 per kWh heeft PZEM de laagste emissiefactor van de traditionele energieproducenten in Nederland.

De flexibele capaciteit van PZEM is van belangrijke waarde om de leveringszekerheid in Nederland te ondersteunen, wanneer wind en zon het laten afweten. Met de Sloecentrale kan PZEM gebruik maken van een schone, moderne en flexibele gasgestookte centrale. Middels diverse gasopslag en –transportcontracten zijn ook een optimale beschikbaarheid en aanvoer van gas voor de centrales en voor klanten verzekerd. Daarnaast neemt PZEM duurzaam opgewekte elektriciteit af van een aantal grote en kleinere windparken, middels langjarige afnamecontracten (PPA's). De PPA met het grote Gemini offshore windpark en de moderne, schone en zeer flexibele Sloecentrale zijn belangrijke pijlers van de PZEM portfolio, naast het belang in EPZ (kerncentrale).

Het waterbedrijf Evides (waar PZEM 50% aandeelhouder van is) kan op een goed jaar terugkijken waarin de leveringszekerheid werd gegarandeerd zonder in het geding te komen als gevolg van de Corona virus uitbraak.

Resultaten

Over 2020 bedraagt het totale netto resultaat EUR 21,8 mln. negatief. De bijdrage van het resultaat uit de deelneming in Evides hierin is EUR 23,0 mln. positief (2019: EUR 24,3 mln. positief). Dit is een forse verslechtering ten opzichte van het positieve resultaat van EUR 19,8 mln. over 2019.

In 2019 werden we geholpen door een uitstekende rendement van de gelden die gealloceerd worden voor de amovering van de kerncentrale. Voor deze lange termijn verplichting wordt een spaarpot gevormd. De gelden in deze spaarpot worden conservatief belegd in een mix van aandelen en obligaties. Met name de rendementen op aandelen zijn in 2019 zeer sterk geweest. Hoewel deze resultaten ongerealiseerd zijn, worden zij conform de boekhoudregels meegenomen in de resultaten van PZEM. In 2020 heeft het fonds ondanks de Corona uitbraak nog steeds conform de budget verwachting gepresteerd.

Ook hebben in 2019 een aantal eenmalige posten in ons voordeel gewerkt waar in 2020 van het tegengestelde sprake was. Verdere afwijkingen in negatieve zin ten opzichte van het budget zijn toe te schrijven aan de Corona uitbraak. De prijzen daalden het eerste kwartaal van het jaar sterk. Ook was er sprake van een daling van het energiegebruik van onze klanten. Deze niet afgenomen volumes moesten vervolgens op de markt worden verkocht tegen de lagere prijzen. Ten slotte is de waarde van groene stroom certificaten sterk gedaald in 2020 als gevolg van een combinatie van een gestegen aanbod en een gedaalde vraag.

Veiligheid

Veiligheid staat bij PZEM voorop. Voor 2020 was de doelstelling voor de zogenaamde Total Reported Injury Rate (TRIR; het aantal ongevallen met verzuim in relatie tot het totaal aantal gewerkte uren) 3,0 hetgeen gelijk is aan de doelstelling uit voorgaande jaren. Helaas is deze doelstelling niet gerealiseerd en is het jaar afgesloten met een TRIR van 4,0. De ongevallen vonden allen plaats bij de deelnemingen van PZEM. Reden te meer dat veiligheid de hoogste aandacht blijft houden van het management van zowel EPZ, BMC, Sloecentrale als PZEM middels analyse van de ongevallen alsmede de bijbehorende maatregelen tot verbetering.

Toekomst

De uitwerking, uitrol en operationalisering van de strategie "Excelleren in balanceren" is in belangrijke mate afgerond in 2020. Aan onze diensten liggen mathematische modellen ten grondslag. Deze modellen zijn in 2020 naar de laatste inzichten herzien en houden rekening met de laatste verwachtingen omtrent de uitbouw van de diverse nieuwe opwekmethoden en de effecten hiervan op het gehele energiesysteem. Met deze modellen kunnen wij inspelen op de meest recente marktontwikkelingen en voorzien voor de komende jaren een gebalanceerde groei van de activiteiten. Deze modellen gecombineerd met de kennis van onze medewerkers geven ons de expertise op het gebied van balanceren. Hiermee zijn we in staat de diverse en moeilijk voorspelbare profielen van zowel aanbod als vraag optimaal te verbinden. De keuze voor data-gedreven werken binnen PZEM is daarbij randvoorwaardelijk.

Naast eigen productie verkoopt PZEM ook de energie uit een aantal windparken voor de eigenaren van deze parken. Het Gemini windpark is hier een voorbeeld van waar we trots op zijn. PZEM is dankzij de financiële positie, de kwaliteit van haar portfolio en de kracht van onze mensen goed gepositioneerd om een belangrijke en blijvende rol te vervullen in de huidige energietransitie.

De opgaande lijn van de elektriciteitsprijzen vanuit het dal van februari 2016 is in 2020 door de virusuitbraak onderbroken. Vooruit kijkende lijkt dit effect echter slechts tijdelijk geweest te zijn en bevinden de prijzen zich nu weer op een niveau van voor de uitbraak. Indien dit zo blijft zal ook de opgaande lijn in onze resultaten kunnen worden opgepakt.

De strategie van onze aandeelhouders beoogt de commerciële belangen van PZEM te vervreemden. Om dit te kunnen bereiken zal in eerste instantie een herstructurering worden doorgevoerd waarbij een scheiding wordt aangebracht tussen de nucleaire en niet-nucleaire commerciële activiteiten van ons bedrijf. Momenteel vindt de voorbereiding van deze herstructurering plaats.

Coronavirus

We maakten in het verslag van vorig jaar reeds melding van een uitbraak van een Corona virus. Waar we indertijd nog geen inschatting van de effecten konden maken kunnen we dat ook nu nog niet. Wel kijken we nu terug op een zeer bewogen jaar en zijn we in staat om in ieder geval kennis te nemen van de schade die is aangericht in de eerste 12 maanden van de uitbraak. Gelukkig hebben we ook kunnen constateren dat onze organisatie, waar het de niet productie gerelateerde activiteiten betreft, uitstekend in staat is gebleken om de activiteiten vanuit huis voort te zetten. In 2020 hebben we dan ook, waar dat kon, zo veel mogelijk vanuit huis gewerkt en zo lang dit nodig blijft zullen we dit ook in 2021 blijven doen. We blijven ons concentreren op de veiligheid en het welzijn van onze medewerkers en het garanderen van de bedrijfscontinuïteit.

Waar de schade aan de economie zich nog beperkt naar de energiemarkten lijkt uit te strekken, beoordelen we nauwgezet onze financiële middelen. PZEM heeft de afgelopen jaren een grote financiële reserve opgebouwd. Deze reserve bestaat uit effecten, deposito's en banktegoeden en is gespreid over een groot aantal partijen en heeft voor het overgrote deel een korte looptijd. De liquiditeitspositie van PZEM is sterk met een hoeveelheid direct opvraagbare middelen die ruim voldoende is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen, ook als de inkomsten afnemen.

Een woord van dank

PZEM blijft een bijzonder mooi en tevens complex bedrijf. Het is van groot belang dat we op de steun van al onze stakeholders kunnen blijven vertrouwen zoals we al ruim 100 jaar hebben mogen doen. Aan onze bedrijfsstrategie wordt door en met onze werknemers invulling gegeven. Om deze reden is een speciaal woord van dank en waardering richting alle medewerkers van

PZEM zeker op zijn plaats. Hun professionaliteit en inzet hebben er in 2020 toe bijgedragen dat PZEM haar klanten zelfs in het jaar van de Corona virus uitbraak optimaal kon blijven bedienen.

Naast de medewerkers zijn wij ook de raad van commissarissen, de ondernemingsraad en onze aandeelhouders erkentelijk voor hun steun.

Frank Verhagen
CEO

Niels Unger
COO

1.2 Profiel en kerncijfers

Bij PZEM produceren we energie, dag in, dag uit. Daarbij wordt reeds ongeveer 40% duurzaam opgewekt in een optimale mix met flexibele conventionele productie. De PPA met wind- en zonneparken, kerncentrale, biomassacentrale en onze moderne, schone en zeer flexibele Sloecentrale vormen de pijlers van ons CO2-arme portfolio. Op onze handelsvloer optimaliseren en verhandelen we dit portfolio 24 uur per dag, 7 dagen per week. Uiteindelijk leveren wij onze energie tegen een zo scherp mogelijke prijs aan industrieën maar ook aan supermarktketens, vakantieparken, timmerfabrieken en glastuinbouwbedrijven. In een steeds dynamischere energiemarkt bewijst PZEM haar toegevoegde waarde. Dit is altijd zo geweest!

Met de Sloecentrale kan PZEM gebruik maken van een schone, moderne en flexibele gasgestookte centrale. Middels diverse gasopslag en –transportcontracten zijn ook een optimale beschikbaarheid en aanvoer van gas voor de centrales en klanten verzekerd. Via de kerncentrale levert PZEM aan de eindgebruiker CO2-vrije energie. Dus schoner. Daarnaast neemt PZEM duurzaam opgewekte elektriciteit af van een aantal grote en kleinere windparken, middels langjarige afnamecontracten (PPA's). De PPA met Gemini (het grootste offshore windpark van Nederland), de kerncentrale, de biomassacentrale én de moderne, schone en zeer flexibele Sloecentrale zijn belangrijke pijlers van de PZEM portfolio.

1.2.1 Merkidentiteit en belofte

Ons merk. Ons DNA

In het jaar 1919 werd de Provinciale Zeeuwsche Elektriciteits Maatschappij opgericht. Een overheidsdienst die bijna 75 jaar lang alle Zeeuwen van stroom voorzag. In 1970 werd de naam veranderd in Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij, aangezien ook in de levering van aardgas werd voorzien. Meer dan 100 jaar later is PZEM nog steeds een volledig Nederlandse producent én leverancier aan bedrijven en instellingen van energie. PZEM is een stabiele factor in de energiemarkt, daarom hanteren we de vuurtoren als ons beeldmerk. Het staat niet alleen symbolisch voor het vertrouwde baken in de grillige energiemarkt maar ook voor onze Zeeuwse origine.

Betrouwbaar
Onze oorsprong ligt in het verleden, al meer dan 100 jaar een betrouwbare organisatie, onlosmakelijk met Zeeland verbonden.

Kennis
We handelen en zoeken naar oplossingen, dit hebben we altijd gedaan.

Klantgericht

We zijn een stabiele organisatie in een dynamische energie markt. Een partner in energie.

Strategie
De strategie van PZEM is gericht op groei naar een gebalanceerd portfolio, dit vertaalt zich in de volgende missie, visie en strategie:

Missie; de kracht van PZEM
PZEM heeft een toekomstbestendig productiepark door de aanwezige flexibiliteit en de lage CO2-uitstoot. Met een 24/7 trading desk hebben we continue toegang tot alle relevante energiemarkten en is PZEM uitstekend in staat de risico's te beheersen en bijbehorende kosten te minimaliseren. Dit resulteert uiteindelijk in een effectief beheer van energieproducten voor alle klanten, zodat wij de optimale mix aan energie producten/diensten kunnen bieden tegen een scherpe prijs.

Visie; zo zien wij de wereld om ons heen
Kijkend naar de toekomst is PZEM volop bezig invulling te geven aan de uitdagingen die voortkomen uit de energietransitie. Als energiespecialist wordt dit logischerwijs ook van ons verwacht. De visie van PZEM is dat hernieuwbare energiebronnen steeds belangrijker worden in de overgang naar een CO_2-arme energievoorziening. Omdat de wind niet altijd waait en de zon niet altijd schijnt zal dit leiden tot toenemende verschillen tussen vraag en aanbod van energie. De behoefte aan flexibiliteit om de energiemarkt in balans te houden zal toenemen waardoor prijsfluctuaties extremer worden. Voor zowel vraag als aanbod is dit een steeds groter wordend risico wat beheerst moet worden. Daar zal PZEM zich in toekomst nog nadrukkelijker op richten.

Onze strategie
PZEM wil gerichte groei realiseren en toewerken naar een gebalanceerde portfolio. Met deze portfolio en continue toegang tot de energiemarkt is PZEM uitstekend in staat de risico's te beheersen en bijbehorende kosten te minimaliseren. Daarnaast gebruiken we onze kennis en ervaring om onze klanten te begeleiden in de energietransitie.

1.2.2 Kernboodschap

Kernwaardes: Betrouwbaar, kennis en klantgericht

PZEM is een *betrouwbare* Zeeuwse én daarmee Nederlandse energieproducent, die tijdens de overstap naar duurzame energiebronnen, zorg draagt voor een zekere en veilige levering van energie. Door te innoveren en *kennis en expertise* te leveren. Met deze ervaring begeleiden wij onze klanten door de energietransitie en de uitdagingen hiervan.

Verbondenheid
Wij richten ons op de basis: productie, handel en levering van energieproducten en -diensten op de zakelijke markt. Bij PZEM werken experts uit productie, handel en verkoop intensief samen om zoveel mogelijk toegevoegde *waarde en kennis te creëren voor klanten* en *handelspartners.*

Data gedreven
Data gedreven werken is de basis van het 'PZEM van de toekomst'. Hoe beter we gebruik kunnen maken van alle beschikbare data en modellen hoe beter we onze producten en diensten aan kunnen bieden aan onze (potentiële) klanten. Het is de basis voor de strategie van gebalanceerde groei en sluit ook aan bij onze kernwaarden:

- Betrouwbaar; data geeft de basis van vertrouwen
- Klantgericht; we hebben aandacht voor de klant
- Kennispartner; het inzetten van kennis ten behoeve van de klanten

1.2.3 Waarom PZEM

Vraag en aanbod afgestemd

Er bestaat een toenemend verschil tussen vraag en aanbod van elektriciteit. De behoefte aan flexibiliteit om de energiemarkt in balans te houden zal toenemen en prijsfluctuaties worden extremer. Voor zowel vraag als aanbod is dit een steeds groter wordend risico wat beheerst moet worden. PZEM speelt hier onder andere op in door te kiezen voor slimme flexibele oplossingen en

het juiste gebruik van beschikbare data. De vraag stemmen wij af op het aanbod, in een jaar, maand of dag. Dit is onderdeel van onze bedrijfsvoering en maakt PZEM uniek.

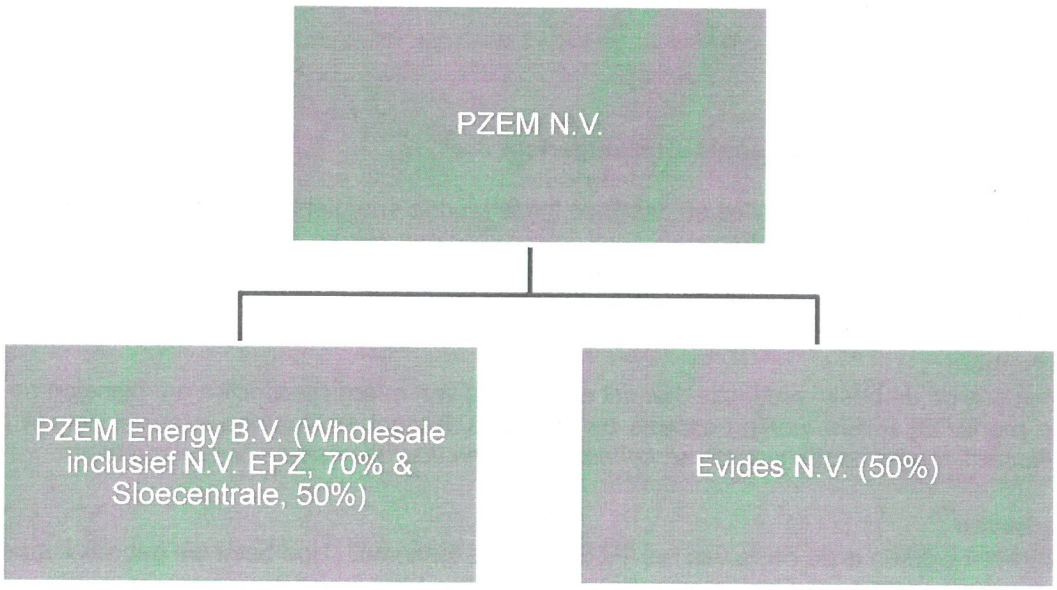
PZEM investeert in schone CO_2-vrije energie

Waar het de levering van grijze stroom betreft, aan haar eindgebruiker, kiest PZEM als leverancier voor klimaat neutrale opwek, nucleair. PZEM levert daarom standaard kernenergie, tegen de prijs van grijze energie.

Betrouwbaar en kundig

PZEM is al meer dan 100 jaar een betrouwbare en stabiele factor in de Nederlandse energiemarkt. Dit zie je terug in de vuurtoren als beeldmerk, wat symbool staat voor vertrouwen in de grillige energiemarkt. Het legt bovendien de nadruk op onze stabiele Zeeuwse origine.

1.2.4 Organisatie per 31 december 2020

Business Overview

Productie

Elektriciteit
- Sloecentrale, CCGT-fabriek, 870 MW, 50% -belang
- BS30, kerncentrale, 485 MW, 70%
- BMC Moerdijk, biomassa-installatie, 32 MW, 50% inzet en 100% afname
- PPA's op lange termijn, 690 MW, gerelateerd aan wind en zonne-energieproductie

Gaspijplijn
- Eigenaar van ZBL (Zuidbevelandleiding)
- Capaciteit op ZEBRA-gasnet
- Transportcapaciteit met Fluxys

Gasopslag
- PZEM maakt gebruik van fast-cycle opslag van EnergyStock ten behoeve van balancering gasportfolio

Handel

- Productie - en verkoopportfolio-optimalisatie door handel in elektriciteit, gas, Garanties van Oorsprong en emissie- rechten in de Northwestern Europese markten
- 24/7 shift-Trading
- Aanvullende forward hedging-diensten door middel van online Trading Saxo Bank portal (o.a. CFD's op Duitse macht markt)
- Market Maker voor EEX (Dutch Power) en Pegas (TTF)

Levering

PZEM heeft een goed gediversifieerd klantenportfolio van zware industrieën maar ook supermarktketens, vakantieparken, timmerfabrieken en glastuinbouwbedrijven

Alle bedrijfsonderdelen worden ondersteund door analyse, marketing, risicobeheer, IT, human resources, financiën en treasury

PZEM Portfolio

1. Sloecentrale

De Sloe gascentrale behoort tot de schoonste elektriciteitscentrales van Nederland.

Eigendom PZEM	50%
Type centrale	CCGT
Locatie	Ritthem
Brandstof	Gas
Vermogen	870 MW
Vermogensaandeel	50%

2. EPZ (BS30)

EPZ is de enige kerncentrale in Nederland voor elektriciteitsopwekking.

Eigendom PZEM	70%
Type centrale	Kerncentrale
Locatie	Borssele
Brandstof	Uranium
Vermogen	485 MW
Vermogensaandeel	70%

3. BMC Moerdijk

BMC Moerdijk is een unieke biomassacentrale, het is namelijk de enige centrale op het Europese vasteland die pluimveemest omzet in groene stroom.

Eigendom PZEM	50%
Type centrale	Biomassacentrale
Locatie	Moerdijk
Brandstof	Pluimveemest
Vermogen	32 MW
Vermogensaandeel	100%

4 Windparken

Diverse wind PPA's verspreid over Nederland.

Eigendom PZEM	0%
Type centrale	Windturbines
Locatie	Diverse locaties
Brandstof	Hernieuwbaar
Vermogen	Variërend
Vermogensaandeel	100%

A. Gasopslag

PZEM maakt gebruik van gasopslagfaciliteiten in uitgeputte zoutcavernes in het noorden van Nederland.

B. Gas Pijplijn infrastructuur

PZEM is eigenaar van de ZBL (Zuid-Beveland leiding). Bovendien heeft PZEM lange termijn toegang tot Fluxys transportcapaciteit.

C. Klantportfolio

PZEM heeft een zeer diverse klantportefeuille van middelgrote zakelijke klanten en grote industriële eindgebruikers.

D. Energieopslag - TheBattery

Een "containerbatterij" waarbij elektriciteit uit het netwerk wordt opgeslagen.

Gedragscode Autoriteit Consument en Markt (ACM)

PZEM Energy voldoet aan de gedragscode 'Leveranciers voor gegevens uit kleinverbruik-meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn', zoals voorgeschreven door de ACM. De volledige tekst van de verklaring is separaat opgenomen in dit jaarbericht.

1.2.5 Sterk verbonden met de omgeving

PZEM is door haar publieke aandeelhouders en lokale werknemersbestand sterk verbonden met de omgeving. Het bedrijf staat midden in de Zeeuwse maatschappij en neemt graag haar maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De maatschappelijke betrokkenheid van PZEM vertaalt zich in de sterke reputatie die het bedrijf in Zeeland heeft.

Ondanks dat PZEM qua omvang kleiner is geworden, heeft PZEM nog steeds veel arbeidsplaatsen voor hoogopgeleiden. Dit soort arbeidsplaatsen zijn schaars binnen Zeeland, waardoor PZEM een belangrijke rol blijft vervullen binnen de Zeeuwse maatschappij.

1.2.6 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Bij de maatschappelijke verantwoordelijkheid ligt de nadruk op de energieactiviteiten van het bedrijf en wil PZEM de energieproductie uitvoeren met een zo laag mogelijke CO_2-uitstoot.

Waterbedrijf Evides, waarin PZEM een belang heeft van 50%, is niet meegenomen in dit verslag. Evides brengt via www.evides.nl zelf verslag uit over het MVO-beleid en de activiteiten die hieruit voortvloeien.
De belangrijkste informatie over de elektriciteitsproductie van PZEM onderdelen is in dit hoofdstuk samengevat weergegeven. Uitvoeriger informatie is te vinden op www.epz.nl, www.sloecentrale.nl en www.bmcmoerdijk.nl.

Financiële verantwoording

De financiële verantwoording is opgesteld aan de hand van de International Financial Reporting Standards (IFRS) zoals aanvaard door de Europese Unie en de relevante bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW2 Titel 9). PZEM heeft een aantal belangrijke activiteiten die samen met partners, in de vorm van een joint operation, worden gedreven.
De activiteiten die in een aparte juridische entiteit worden uitgevoerd, en waar PZEM gelijke rechten en verplichtingen als de partners heeft uit hoofde van aandeelhouderschap en als afnemer, wordt sinds 2013 voor het aandeel in alle afzonderlijke activa, passiva, opbrengsten en kosten, bij de cijfers opgeteld. Dit geeft meer inzicht in de opbouw van het vermogen en het resultaat.

Financiële kerncijfers (in EUR mln.)	**2020**	**2019**	**2018**	**2017**
Netto-omzet	549	574	602	601
Bruto marge operationeel	104	114	87	72
EBITDA[1]	41	64	17	18
Netto resultaat	(22)	20	(54)	314
Genormaliseerd resultaat voor belasting[2]	(33)	(13)	(72)	(73)
Investeringen in (im)materiële vaste activa	20	21	23	38

[1] Operationeel resultaat vermeerderd met afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen
[2] Gecorrigeerd voor het resultaat van verkochte bedrijfsactiviteiten, voor bijzondere waardeverminderingen, voor de invloed van voorzieningen voor onrendabele contracten en voor rendementen behaald op het amoveringsfonds voor de kerncentrale

Omzetverdeling (in EUR mln.)	**2020**	**2019**	**2018**	**2017**
Levering van en handel in elektriciteit	485	494	496	482
Levering van en handel in gas	64	80	106	119
Totaal netto-omzet	**549**	**574**	**602**	**601**

Het genormaliseerde resultaat komt in 2020 lager uit dan in het voorgaande jaar. De voornaamste oorzaken hiervoor zijn enerzijds de negatieve effecten van de coronacrisis op de resultaten van de handels- en B2B activiteiten. Anderzijds is het rendement van de duurzame participaties in het SET fund in 2020 negatief, waar in 2019 nog sprake was van een positieve waardeontwikkeling.

De jaarrekening 2020, waarin de volledige financiële verantwoording is opgenomen, is te vinden vanaf pagina 36.

1.3 Toelichting op de financiën

PZEM in het jaar van Covid-19
Hoewel alle (operationele) activiteiten in 2020 'gewoon' zijn doorgang hebben gevonden, heeft de wereldwijde coronacrisis ook PZEM zeker niet ongemoeid gelaten. Het netto resultaat is in 2020 uitgekomen op EUR 21,8 mln. negatief, daar waar in 2019 nog een positief resultaat is behaald van EUR 19,8 mln. Een daling van EUR 41,6 mln. Met name de handels- en B2B verkoopactiviteiten hadden last van de effecten van Covid-19. Enerzijds was er sprake van een significante daling in afgenomen volumes. Anderzijds daalden de elektriciteitsprijzen en ook de prijzen van groene stroom certificaten (GVO's).
Waar in 2019 een zeer hoog rendement werd gemaakt, op gealloceerde middelen voor de toekomstige amovering van de kerncentrale, was dit begin 2020 precies omgekeerd. De waarde van de beleggingen trokken later in 2020 wel weer volledig bij, waardoor er uiteindelijk nog sprake was van een positieve waardeontwikkeling in 2020.

Effect van marktontwikkelingen
Een daling van de elektriciteitsprijzen werd eind 2019 al ingezet en werd in eerste instantie door de dreiging van Covid-19 versterkt met een dieptepunt medio maart 2020. Vanaf dit moment is er weer sprake van een stijgende trend. De vooruitzichten voor de komende jaren zijn in 2020 per saldo niet verslechterd ten opzichte van een jaar geleden. Met name de kerncentrale profiteert van hogere elektriciteitsprijzen. De gasgestookte Sloecentrale is afhankelijk van zowel de elektriciteitsprijzen, de gasprijzen en de prijzen voor CO2 certificaten.

Omzet en brutomarge
De omzet kwam in 2020 uit op EUR 549,1 mln. In 2019 was de omzet nog EUR 574,2 mln. Deze daling is met name veroorzaakt binnen het zakelijke (B2B) segment. Doordat PZEM drie jaar geleden een focus heeft aangebracht op enkele klantsegmenten is de omzet in 2020 verder teruggelopen, omdat de verkoopvolumes nu lager zijn. Vanaf 2021 wordt juist een omzet groei verwacht in het zakelijke segment.
Per saldo is de omzet uit de productie van de centrales en van de maatwerkcontracten (bijvoorbeeld verkochte stroom die is opgewekt door windpark Gemini) wel gestegen ten opzichte van voorgaand jaar.

De brutomarge daalde in 2020 met EUR 21,8 mln. naar EUR 109,1 mln. (2019: EUR 130,9 mln.). Voor een groot deel is deze daling het gevolg van de reeds genoemde lagere resultaten uit handelsactiviteiten en zakelijke verkopen, maar ook lagere overige bedrijfsopbrengsten en een lager resultaat uit de reële waarde mutatie van de handelsportefeuille dragen bij aan de verslechtering.

Bedrijfslasten
Een ander gevolg van Covid-19 was dat bij de onderhoudswerkzaamheden aan onze centrales meerdere niet noodzakelijke werkzaamheden zijn doorgeschoven naar de volgende onderhoudsstop in 2021. Onder andere hierdoor zijn de kosten van derden gedaald (4,8% minder). Het aantal medewerkers van PZEM inclusief proportioneel geconsolideerde groepsmaatschappijen is in 2020 nagenoeg gelijk gebleven op 399 FTE. Met name door cao stijgingen zijn de personeelskosten wel met 3,6% toegenomen.
De afschrijvingslasten zijn in 2020 met EUR 48,7 mln. nagenoeg gelijk aan 2019 (EUR 48,3 mln.). Een aanpassing van de rekenrente leidde in 2019 tot een extra dotatie aan voorzieningen. In 2020 is daarentegen sprake van een vrijval van de voorziening voor de amovering van de kolencentrale van EPZ waardoor per saldo de overige bedrijfskosten met EUR 4,2 mln. afnemen naar EUR 1,8 mln. (2019: EUR 6,0 mln.).

Financiële baten en lasten
De financiële baten daalden ten opzichte van 2019 met EUR 19,9 mln. naar EUR 11,3 mln. Deze baten bestaan met name uit het rendement op de gelden in Stichting Beheer Ontmantelingsgelden

Kerncentrale Borssele. Naast de verplichte belegging van EPZ via de stichting heeft PZEM zelf een deel van de eigen middelen sinds december 2018 in hetzelfde fonds belegd. Zoals eerder vermeld waren de resultaten in 2019 extreem hoog en zijn de rendementen in 2020 ook nog boven verwachting uitgekomen. De rentelasten van de lening van de Sloecentrale lagen in 2020 in lijn met 2019. De rentedotaties op voorzieningen waren in 2020 met EUR 6,3 mln. lager dan in 2019 (EUR 8,8 mln.).

Kasstroom en investeringen
De kasstroom van PZEM is in 2020, ondanks het negatieve operationele resultaat, nog steeds positief. De voornaamste oorzaak hiervan is het vrijvallen van een gestelde garantie (cash covered) in verband met een rechtszaak. De kasstroom (gecorrigeerd voor uitzettingen) in 2020 komt uit op EUR 80,5 mln. positief, waarvan EUR 1,0 mln. toename van kaspositie en EUR 79,5 mln. toename van uitgezette middelen. In 2019 was deze kasstroom EUR 52,3 mln. positief, waardoor er sprake is van een verbetering van EUR 28,2 mln. De reden voor deze verbetering betreft met name een hogere positieve werkkapitaalontwikkeling (EUR 81,5 mln. hoger) in 2020. De negatieve kasstroom uit het bedrijfsresultaat in combinatie met een hogere aanwending van voorzieningen (samen EUR 34,5 mln. meer negatief in 2020) en hogere investeringsuitgaven (EUR 19,1 mln. meer negatief in 2020) hebben een tegengesteld effect.

De kasstroom uit operationele activiteiten is in het afgelopen jaar EUR 123,3 mln. positief (EUR 77,6 mln. positief in 2019). De verdere verbetering van werkkapitaal wordt met veroorzaakt door het terugontvangen van een gestelde garantie en verder afgenomen margin verplichtingen voor de handelsactiviteiten. In 2018 liep de werkkapitaalbehoefte voor deze margin verplichtingen op door sterk stijgende marktprijzen. In 2019 vloeide een groot deel van deze kasuitgave weer terug, maar ook in 2020 werd hieruit nog geld ontvangen door de afwikkeling van de betreffende handelsposities.
Het verslechterde bedrijfsresultaat van de wholesale activiteiten in 2020 heeft, in combinatie met een hogere aanwending van voorzieningen, een tegengesteld effect. Ook in 2020 levert de deelneming in waterbedrijf Evides een positieve bijdrage aan de kasstroom middels uitkering van EUR 15 mln. dividend.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten komt uit op EUR 29,0 mln. negatief (EUR 9,9 mln. negatief in 2019). De investeringskasstroom bestaat met name uit onderhouds- en vervangingsuitgaven van EPZ en Sloecentrale en anderzijds uit stortingen van EPZ in het amoveringsfonds van de kerncentrale. Daarnaast vond in 2020 een verbouwing plaats van het hoofdkantoor van PZEM waarbij ook een investering in een energieopslagsysteem op eigen terrein ("The Battery") per ultimo jaar onderhanden was.
In 2019 werden gelden ontvangen uit de verkoop van twee participaties van het SET fund en uit de verkoop van het PZEM hoofdkantoor in Middelburg.

Vermogenspositie, solvabiliteit en liquiditeit
Het totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten bedroeg in 2020 EUR 30,4 mln. positief (2019: EUR 66,0 mln. positief). Naast het netto resultaat zijn er met name nog mutaties in de waarde van de derivatenportefeuille die via het niet-gerealiseerde resultaat worden gerapporteerd. Deze hadden in 2020 een positief effect van EUR 52,2 mln. (2019: EUR 46,1 mln. negatief).

Het eigen vermogen inclusief netto resultaat lopend boekjaar bedraagt EUR 1.377,0 mln. De solvabiliteit nam door een hoger eigen vermogen bij een lager balanstotaal in 2020 toe tot 61,8% per ultimo 2020 (2019: 58,9%). De liquiditeit (current ratio) steeg eveneens van 3,6 per ultimo 2019 naar 4,8 per ultimo 2020.

1.4 PZEM en haar mensen

Vanaf 2016 heeft de organisatie vooral in het teken gestaan van reorganisatie en herstructurering. In 2020 is de focus binnen PZEM verlegd naar een organisatie die zo optimaal mogelijk is ingericht om invulling te kunnen geven aan de strategische doelstellingen. Dat is tot uiting gekomen in het openstellen en invullen van vacatures binnen diverse onderdelen van de organisatie.
Daarnaast kunnen we niet heen om het effect dat het coronavirus heeft op de manier waarop we werken en op de gezondheid en het welbevinden van de medewerkers binnen PZEM.
Beide onderwerpen worden hieronder kort toegelicht aan de hand van een aantal cijfers en kengetallen.

Instroom & uitstroom

Per 1 januari 2020 telde PZEM (exclusief EPZ, Sloecentrale en Evides) 134 medewerkers waarvan 20 in de mobiliteitsfase of met een nul-uren contract op basis van het Sociaal Plan.
Het personeelsbestand van PZEM is het afgelopen jaar afgenomen naar 127 personen (114,6 FTE). Dit betreft de stand per 31 december 2020. Dit wordt veroorzaakt door het vertrek van medewerkers die al eerder boventallig zijn geworden en gebruik hebben gemaakt van de 60+ regeling uit het Sociaal Plan. Zij zijn in 2020 met pensioen gegaan, danwel vrijwillig vertrokken in verband met een nieuwe baan of een andere reden. In totaal zijn zes medewerkers uitgestroomd samenhangend met het Sociaal Plan. Verder zijn vier medewerkers op eigen verzoek uitgestroomd en tenslotte zijn er drie medewerkers uitgestroomd vanwege overige redenen. Ongeveer twee derde deel van de uitstroom was voorzien of gepland.

In 2020 heeft PZEM in totaal twaalf talentvolle medewerkers weten aan te trekken. De helft is reeds in 2020 gestart; de andere helft start in het eerste kwartaal van 2021. Het betreft deels vervanging van medewerkers die zijn vertrokken, maar ook instroom op vacatures die (reeds langere tijd) open stonden om de strategische doelstellingen te realiseren. Ook is er een trainee gestart in aanvulling op de gebudgetteerde formatie.

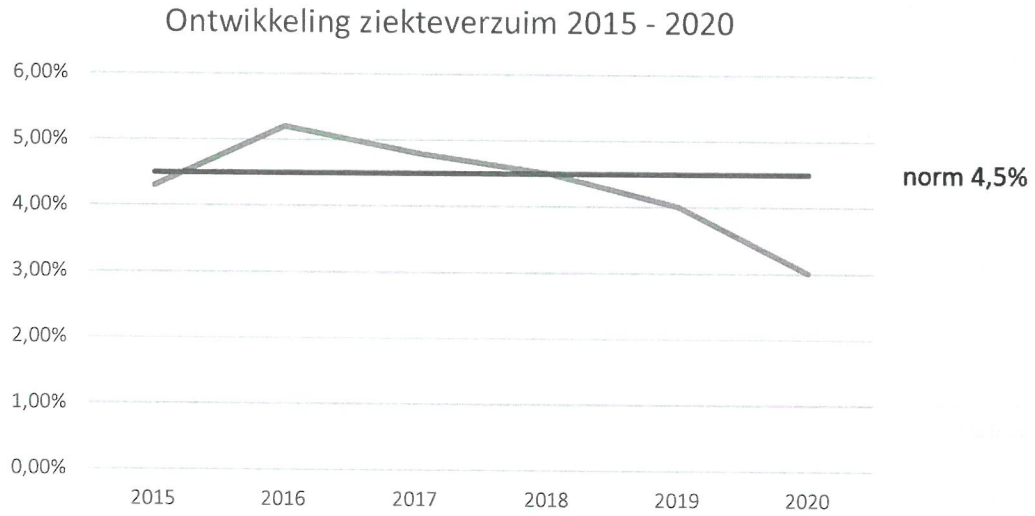
PZEM blijft gebruik maken van tijdelijke krachten, indien deze nodig zijn voor bepaalde specialismen, projecten of piekwerkzaamheden. PZEM wil de doorstroming van eigen medewerkers echter stimuleren om zo het eigen potentieel zoveel mogelijk te benutten, te laten groeien en te behouden voor de organisatie. In alle gevallen wordt er een zorgvuldige afweging gemaakt tussen eigen personeel of het aantrekken van tijdelijk extern personeel.

Formatie en bezetting

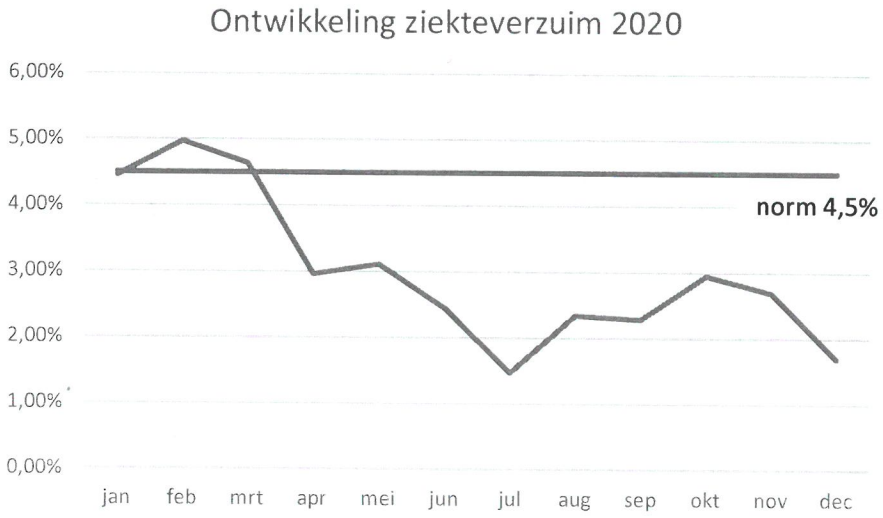
Het personeelsbestand van PZEM had op 31 december 2020 een omvang van 127 personen of 114,6 FTE, exclusief EPZ, Sloecentrale en Evides.
Bij PZEM is 73% van de medewerkers man en 27% vrouw. De gemiddelde leeftijd bedraagt in 2020 46 jaar en is daarmee iets toegenomen ten opzichte van 2019 (43,5 jaar). Op directieleden na, valt iedereen bij PZEM onder de CAO voor productie- en leveringsbedrijven. 91% van de medewerkers heeft een contract voor onbepaalde tijd; 9% heeft een contract voor bepaalde tijd. Het aandeel contracten voor onbepaalde tijd is daarmee iets toegenomen ten opzichte van 2019 (89%). Bij nieuwe instroom uit 2018 en 2019 is het contract in 2020 in een aantal gevallen omgezet naar onbepaalde tijd.

Ziekteverzuim

In 2020 bedraagt het gemiddelde ziekteverzuim van PZEM (exclusief EPZ, Sloecentrale en Evides) 3,0%. Het verzuim is verder afgenomen ten opzichte van 2019 (4,0%). Dit percentage ligt binnen de door PZEM gestelde norm van 4,5%. Langdurig verzuim is met name gecentreerd binnen het mobiliteitsbureau / werkbegeleiding en de B2B afdeling. Ultimo 2020 lag het ziekteverzuim op 1,7%.

Ondanks het Corona-virus is het ziekteverzuim bij PZEM in 2020 laag en gedurende de zomermaanden zelfs historisch laag. Dit kan grotendeels worden verklaard doordat het merendeel van de medewerkers vanaf maart 2020 vanuit huis werkt en daarmee ook de werktijd meer flexibel kan indelen. Medewerkers melden zich minder snel ziek en compenseren door op andere tijdstippen/momenten te werken wanneer ze zich beter voelen.

Coronavirus en arbeidsomstandigheden

Door de uitbraak van het coronavirus heeft het begrip arbeidsomstandigheden een geheel nieuwe dimensie gekregen. Vanaf maart 2020 werken nagenoeg alle medewerkers van PZEM volledig vanuit huis. Er is een Corona recover team opgericht met vertegenwoordiging vanuit directie, BHV, HR en het Facilitair Bedrijf. Er is een set aan maatregelen gedefinieerd om op een veilige manier de bedrijfsactiviteiten te kunnen continueren en diverse faciliteiten zijn aangeboden om ook vanuit huis verantwoord en efficiënt te kunnen werken en met elkaar in verbinding te blijven. Veiligheid en gezondheid van een ieder staan daarbij voorop. Ook wordt periodiek vanuit het Corona recover team gecommuniceerd over de ontwikkeling van maatregelen en impact op de organisatie. Leidinggevenden vervullen een nóg belangrijkere rol naar hun medewerkers om via frequent overleg op de hoogte te blijven van diverse zaken die spelen en van het algemeen welbevinden van de medewerkers van PZEM.

Herijking beoordelings- en beloningsbeleid

In 2019 is een project gestart met als doel zowel het beoordelings- als ook het beloningsbeleid te moderniseren en optimaal te laten aansluiten bij de organisatie en strategische doelstellingen. Er is een benchmarkonderzoek uitgevoerd waarbij het beloningsniveau van PZEM is vergeleken met de markt. Dit vormt de basis voor het vaststellen van een passend beloningsbeleid.

In het proces van de jaarlijkse personeelsbeoordeling heeft de Ondernemingsraad, na een uitgebreid traject, instemming verleend voor het loskoppelen van beoordelingsresultaten en een jaarlijkse salarisverhoging. In 2020 is gestart met het voeren van 'toekomstgesprekken' in plaats van functionerings- en beoordelingsgesprekken. Belangrijkste doel hierbij is een kwaliteitsverbetering van de gesprekken tussen leidinggevenden en medewerkers, waarbij persoonlijke ontwikkeling, aansluiten van individuele doelen bij organisatiedoelen, ambities en optimale inzet van kwaliteiten centraal staan. Een eerste evaluatie medio 2020 heeft laten zien dat de toekomstgesprekken positief gewaardeerd worden door zowel leidinggevenden als medewerkers en de kwantiteit en kwaliteit van de gesprekken en gespreksonderwerpen verhoogd is.

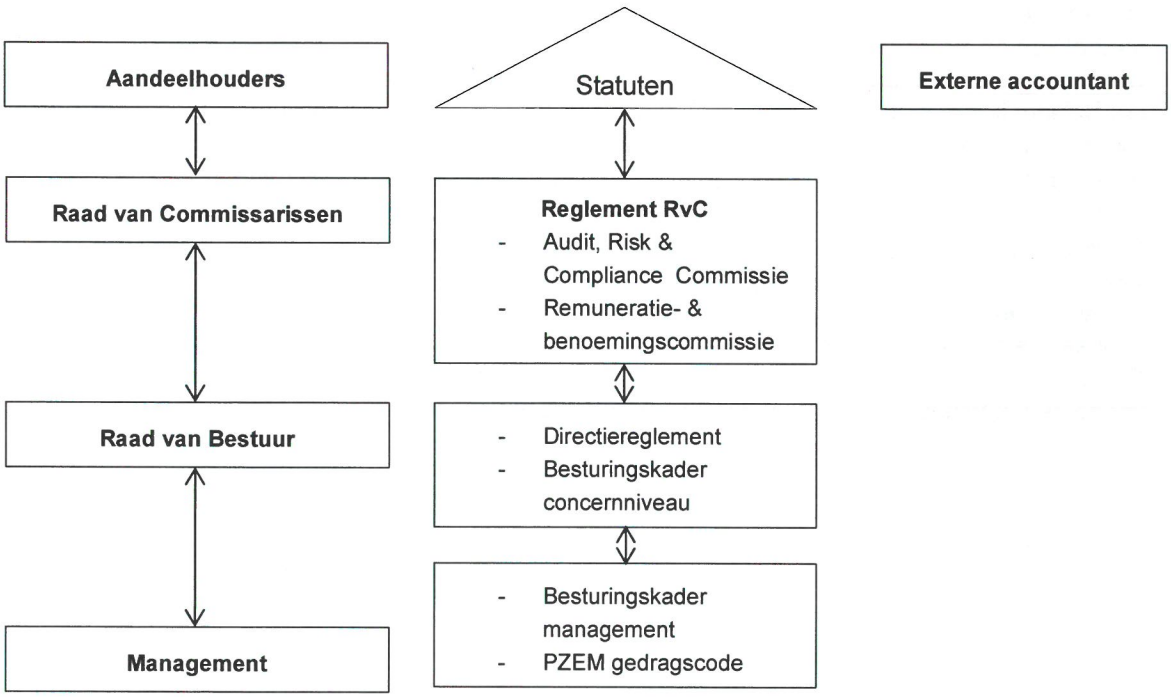
In aanvulling hierop zijn voorstellen uitgewerkt om het beloningsbeleid te moderniseren. Het aantrekken en behouden van medewerkers in met name het hogere segment is in 2020 nog meer van belang teneinde de strategische doelstellingen te kunnen realiseren. Voor diverse vacatures is het belangrijk om niet alleen regionaal, maar ook nationaal of zelfs internationaal concurrerend te zijn op het gebied van arbeidsvoorwaarden. De voorstellen die vanuit het project 'herijking beoordelings- en beloningsbeleid' zijn gepresenteerd, zijn gericht op verruiming van de bestaande salarisschalen, een snellere salarisontwikkeling aan het begin van de schaal in lijn met ontwikkelingen in de markt en het verder terugdringen van diverse uitzonderingen en daarmee het vereenvoudigen van het beloningsbeleid. De voorstellen voor het nieuwe beleid zijn geformuleerd op basis van de resultaten van het eerder genoemde benchmarkonderzoek en met inbreng vanuit diverse geledingen van de organisatie, waaronder ook een vertegenwoordiging vanuit de Ondernemingsraad. Ook in 2021 zal dit project verder worden voortgezet waarbij de focus vooral op variabele beloningscomponenten en secundaire arbeidsvoorwaarden zal komen te liggen.

1.5 PZEM en Corporate Governance

Goed ondernemerschap, integer handelen, respect, toezicht, transparante verslaglegging en het anderszins afleggen van verantwoording vormen de belangrijkste leidraad voor het corporate governancebeleid van PZEM. PZEM volgt op vrijwillige basis de Nederlandse Corporate Governance Code, die is opgesteld voor in Nederland aan de beurs genoteerde vennootschappen. De best practice-bepalingen worden gevolgd, voor zover van toepassing op PZEM.

Structuur

PZEM N.V. is een structuurvennootschap in de zin van artikel 2:154 van het Nederlandse Burgerlijk Wetboek. De betrokkenheid van de Algemene Vergadering (AV) en Raad van Commissarissen (RvC) bij de gang van zaken van de onderneming heeft zijn weerslag gevonden in statuten en diverse reglementen. Daarin is ook vastgelegd waar goedkeuring nodig is van de RvC, dan wel de AV, op voorgenomen directiebesluiten met betrekking tot investeringen en/of overnames of bij het afstoten van (delen) van de onderneming. Per 1 juli 2017 zijn de gewijzigde statuten van PZEM van kracht en is het bedrag, waarvoor instemming van de aandeelhouders van PZEM vereist is, aangepast.

Raad van Bestuur

De verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Raad van Bestuur (RvB) zijn vastgelegd in het directiereglement. Hierin zijn onder andere de leden van de RvB en de diverse bestuurstaken verdeeld, zijn de interne procuraties geformuleerd, is de besluitvorming binnen de RvB vormgegeven en zijn de uit de Nederlandse Corporate Governance Code voortvloeiende regels neergelegd, zoals regels betreffende tegenstrijdige belangen van leden van de RvB.

PZEM onderschrijft de regelgeving over de evenwichtige verdeling in de RvB conform art. 391.7 titel 9 Boek 2 BW zoals deze per 1 januari 2013 van kracht geworden is. De RvB bestaat slechts uit twee functies die ook na de personele mutaties in 2018 nog steeds bekleed worden door twee mannen. Bij een toekomstige vacature in de RvB zal de RvC zich opnieuw inspannen om een geschikte vrouwelijke kandidaat te vinden. De RvC zelf voldoet wel aan deze evenwichtige verdeling.

Raad van Commissarissen

De RvC van PZEM houdt toezicht op het totale functioneren van de onderneming, inclusief de nagestreefde beleidsregels en de behaalde resultaten door de RvB, de financiële positie, het risicoprofiel van de vennootschap en de financiële verslaglegging. Daarnaast vervult de RvC de rol van sparring partner van de RvB. Om die rol goed in te vullen, heeft de RvC een profiel dat aansluit bij dat van de onderneming. De profielschets zoals deze in 2010 door de RvC is opgesteld, geeft inzicht in de kwaliteiten die leden dienen te bezitten, één en ander met inachtneming van het versterkte voordrachtrecht van de Ondernemingsraad (OR).

Ook op het punt van de samenstelling (onafhankelijkheid, diversiteit naar leeftijd, achtergrond en expertise) voldoet de RvC aan de Code en aan artikel 391.7 BW2. Taken en bevoegdheden, evenals interne besluitvormingsprocessen en de rol van de voorzitter van de RvC, zijn opgenomen in een RvC-reglement. Daarin zijn ook zaken neergelegd, als de periodieke evaluatie van het eigen functioneren, conform het gestelde in de Governance Code.

Hoewel besluitvorming plaatsvindt op voltallig RvC niveau kent de RvC twee subcommissies, te weten de Audit, Risk & Compliance Commissie en de Remuneratie- en benoemingscommissie.

Aandeelhouders

De rol van de aandeelhouders van PZEM en de bevoegdheden van de Algemene Vergadering (AV) zijn vastgelegd in de statuten. Aandeelhouders van PZEM zijn betrokken en gedreven, mede ingegeven door hun publieke karakter (allen zijn gemeenten of provincies). Door de ruime bevoegdheden die de AV van PZEM krachtens de statuten heeft, is de wijze waarop aandeelhouders hun stemrecht uitoefenen van grote invloed op de gang van zaken binnen de onderneming.

In het verslagjaar hebben twee formele Algemene Vergaderingen plaatsgevonden.

Ondernemingsraad

In het geheel van statuten, reglementen en andersoortige overeenkomsten mag de relatie met de OR van de PZEM niet onvermeld blijven. Een relatie die ingegeven is door wederzijds respect heeft vorm gekregen in een gestructureerd overleg tussen bestuurder en de OR.

Compliance

Voor PZEM geldt dat de relatie met de ACM en AFM goed is. Vanuit interne en externe audits zijn in het verslagjaar geen vermeldenswaardige feiten naar voren gekomen.
Wel is er voortgang in het sinds 2017 lopende ACM onderzoek. Het onderzoek richt zich op de juiste publicatie van beschikbaarheidsdata en daarmee mogelijke handel met voorkennis. De ACM heeft het onderzoek afgesloten in 2020 en heeft PZEM inmiddels haar rapport verstrekt. PZEM heeft begin 2021 haar zienswijze op dit rapport bij de ACM ingediend en naar verwachting zal later dit jaar deze zaak in een voorlopig afrondende fase komen.

In het verslagjaar is geen gebruik gemaakt van het doen van meldingen over ongewenst gedrag op basis van de zogenaamde Klokkenluidersregeling.

1.6 Verslag van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen brengt verslag uit over zijn activiteiten in 2020. Ook rapporteren wij over de wijze waarop de raad zijn toezichthoudende en adviserende taak heeft ingevuld.

Samenstelling
De Raad van Commissarissen van PZEM N.V. bestond in 2020 uit de volgende leden:
de heer ir. G.A.F. (Gerard) van Harten (voorzitter)
mevrouw mr. W.J.N. (Wendela) van Uchelen (vicevoorzitter)
de heer drs. B.A. (Björn) Fermin (secretaris)

Commissies
De Raad van Commissarissen hanteert als uitgangspunt dat vrijwel alle onderwerpen besproken worden in de voltallige raad. Vanuit een collectieve verantwoordelijkheid is in de visie van de Raad van Commissarissen dan ook geen plaats voor tal van commissies, samengesteld uit zijn leden die primaire verantwoordelijkheid zouden dragen op deelterreinen. Een uitzondering heeft de raad gemaakt voor de Audit, Risk & Compliance Commissie en de Remuneratie- en benoemingscommissie. Dit is in lijn met de Nederlandse Corporate Governance Code.

Vergaderingen en overige activiteiten
De Raad van Commissarissen heeft in 2020 twaalf maal vergaderd in aanwezigheid van de Raad van Bestuur, waarvan eenmaal op locatie (kantoor Middelburg), eenmaal telefonisch en tien maal via een online Teams-vergadering.

Tijdens deze vergaderingen zijn onder meer de volgende onderwerpen behandeld:
- Financiële onderwerpen, zoals kwartaalrapportages, het jaarbericht en het Financieel Plan met de operationele en financiële doelstellingen van de vennootschap;
- De PZEM bedrijfsstrategie en daaruit voort vloeiende strategische kwesties, waaronder verkoop van bedrijfsonderdelen en (des)investeringen;
- Health, Safety, Security & Environment in de verschillende bedrijfsonderdelen;
- De maatregelen naar aanleiding de Covid-19 crisis;
- De belangrijkste risico's van het gevoerde beleid;
- Personeelsbeleid, inclusief het management development beleid;
- Risicomanagement;
- Dividendbeleid;
- Investeringsbeleid en belangrijke investeringen en desinvesteringen;
- Financieringsbeleid;
- Fiscale zaken;
- Corporate governance, waaronder het bezoldigingsbeleid voor de Raad van Bestuur.

De Raad van Commissarissen sprak regelmatig met de Raad van Bestuur over de bedrijfsstrategie. Met name over de verdere uitvoering van de aandeelhoudersstrategie tot vervreemding van de commerciële activiteiten van PZEM.

De Raad van Bestuur en leden van de Raad van Commissarissen namen deel aan het overleg met de aandeelhouderscommissie. In dat overleg, dat in 2020 acht maal plaatsvond, is gesproken over de bedrijfsstrategie van PZEM en de uitvoering van de aandeelhoudersstrategie.

Leden van de Raad van Commissarissen hebben met de Ondernemingsraad overleg gehad over de stand van zaken en de bedrijfsstrategie.

Gedurende het verslagjaar heeft de Raad van Commissarissen zich periodiek door de Raad van Bestuur van PZEM N.V. en de directie van EPZ laten informeren over de situatie bij EPZ. Onderwerpen waren onder meer de veiligheid, de amovering van de restkern en de discussie over een mogelijke bedrijfsduurverlenging na 2033 van de kerncentrale te Borssele.

Als gevolg van Covid-19 is de RvC in 2020 niet in staat geweest om bedrijfsbezoeken bij dochterondernemingen af te leggen. De planning hiervan zal hervat worden zodra de overheidsmaatregelen dat toelaten.

De Raad van Commissarissen heeft ook een aantal maal buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur vergaderd. Belangrijke onderwerpen waren hierbij:

- De bedrijfsstrategie;
- De evaluatie van het functioneren van de Raad van Bestuur en zijn leden;
- Het vaststellen van de bezoldiging van de leden van de Raad van Bestuur.

Buiten aanwezigheid van de Raad van Bestuur heeft de Raad van Commissarissen daarnaast het eigen functioneren geëvalueerd. Daarbij werd stilgestaan bij de belangrijkste taken en verantwoordelijkheden van de Raad (toezicht en advies) en kwamen cultuur- en gedragsaspecten en verbeterpunten aan de orde.

Audit, Risk & Compliance Commissie

De Audit, Risk & Compliance Commissie bestond in 2020 uit de volgende leden: De heer Fermin (voorzitter) en de heer Van Harten.

De commissie is in het verslagjaar vier maal bijeengekomen.
De volgende onderwerpen zijn besproken:

- Werkzaamheden en rapportages van de externe accountant;
- Financieel Plan;
- Kwartaalrapportages, halfjaarbericht, jaarrekening, IFRS;
- Financiële uitkomsten van projecten en investeringen;
- Liquiditeitsprognoses en -beheer;
- Risicomanagement;
- Fiscale zaken;
- Opbouw en inrichting van de financiële functies;
- (Des)investeringsvoorstellen
- Financiële effecten Covid-19 crisis.

De leden van de Raad van Bestuur en de manager Finance & Control, alsmede de externe accountant namen deel aan de vergaderingen. De Audit, Risk & Compliance Commissie sprak ook buiten de aanwezigheid van de Raad van Bestuur met de externe accountant.

Remuneratie- en benoemingscommissie

Deze commissie bestaat uit de heer Van Harten (voorzitter) en mevrouw Van Uchelen. In het verslagjaar is de commissie twee maal bijeen geweest. Voornaamste activiteit was het uitvoeren van functioneringsgesprekken met de Raad van Bestuur en evaluatie van de beloning directiefuncties.

De leden van de commissie hebben in de eerste helft van 2020 een functioneringsgesprek gevoerd met zowel de CEO alsook met de COO.

Samenstelling statutair bestuur

De Raad van Bestuur bestond in 2020 uit de heren F. (Frank) Verhagen (CEO) en N.C. (Niels) Unger (COO).

Jaarrekening

De Raad van Commissarissen nam met instemming kennis van het door het statutaire bestuur voorgelegde bestuursverslag over het boekjaar 2019, de jaarrekening en de toelichting daarop. Op grond daarvan heeft de Raad van Bestuur de jaarrekening 2019 opgemaakt. De Raad van Commissarissen heeft aan de Algemene Vergadering voorgesteld deze zonder voorbehoud vast te stellen. De Algemene Vergadering van mei 2020 heeft de jaarrekening 2019 vastgesteld. Op voorstel van de Raad van Commissarissen is over dat boekjaar wederom geen dividend uitgekeerd

aan de aandeelhouders. De Algemene Vergadering verleende vervolgens kwijting aan de directie voor het gevoerde bestuur en aan de Raad van Commissarissen voor het gehouden toezicht.

Namens de Raad van Commissarissen van PZEM N.V.
Ir. Gerard van Harten
Voorzitter

Personalia Raad van Commissarissen

Dhr. ir. G.A.F. (Gerard) van Harten

Nationaliteit: Nederlandse
In functie: 25 september 2015
Lopende termijn: tot 20 december 2023
Beroep/hoofdfunctie: voormalig voorzitter Raad van Bestuur Dow Benelux B.V.

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2020 tot 14 april 2021 (of een gedeelte daarvan):
- lid RvT Stichting Biobased Delta;
- bestuurslid Roosevelt Institute of American Studies;
- voorzitter RvC Green Chemistry Campus B.V.;
- voorzitter RvT Stichting University College Roosevelt;
- lid RvT Stichting Wonen en Psychiatrie.

Mw. mr. W.J.N. (Wendela) van Uchelen

Nationaliteit: Nederlandse
In functie: 6 juni 2018
Lopende termijn: tot 5 juni 2022
Beroep/hoofdfunctie: General Counsel, Corporate Secretary en directeur Duurzaamheid bij APG

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2020 tot 14 april 2021 (of een gedeelte daarvan):
- lid Raad van Toezicht Amsterdam Sinfonietta
- docent aan de Senior Legal Counsel Academy (Nederlandse Orde van Advocaten)

Dhr. drs. B.A. (Björn) Fermin

Nationaliteit: Nederlandse
In functie: 27 mei 2020
Lopende termijn: tot 26 mei 2024
Beroep/hoofdfunctie: voormalig Executive Vice-President Finance, Shell Downstream Business

Relevante nevenfuncties van 1 januari 2020 tot 14 april 2021 (of een gedeelte daarvan):
- bestuurslid Stichting Extra Zorg Samen;
- lid Advisory and Audit Committee Special Tribunal for Lebanon.

1.7 Verslag Ondernemingsraad

2020 is ook voor de OR van PZEM een bijzonder jaar geweest, met name door de wijze van vergaderen. Omdat er vanaf maart door praktisch iedereen thuis gewerkt moest worden, werd er digitaal vergaderd via Microsoft Teams.
In dit jaar is de OR achttien keer (vergadering OR PZEM en Brainstormsessies) bij elkaar geweest. Daarnaast is er negen keer overleg geweest met de Bestuurder en met de HR Manager (Overlegvergadering OR PZEM). Tijdens de Overlegvergadering van 20 mei 2020 was RvC-lid de heer G. van Harten aanwezig in het kader van de Artikel 24-vergadering. Op 20 oktober 2020 volgde de tweede Artikel 24-vergadering waarbij naast de heer Van Harten ook RvC-lid de heer B. Fermin aanwezig was.
De OR is in dit jaar drie keer extra bij elkaar geweest om speciale dossiers en Instemmingsaanvragen te bespreken.

De Ondernemingsraad bestaat uit de volgende leden:
- Stephan de Beer (Voorzitter)
- Eric Poppe (Vicevoorzitter)
- Carel van Veen (Secretaris)
- Marjo de Jager
- Alwin van de Kop
- Artjan Lambert
- Aly Boxem-Hoogenberg (Ambtelijk secretaris)

Het dagelijks bestuur van de Ondernemingsraad wordt gevormd door:
- Stephan de Beer
- Eric Poppe
- Carel van Veen

Per 1 november 2020 bestaat de OR uit zes leden in plaats van zeven, omdat één lid onze organisatie heeft verlaten. In 2021 zal gestart worden met het werven een nieuw lid om deze open gevallen plaats in te vullen.

Zoals eerder bij het aantal vergaderingen besproken, voerde de Ondernemingsraad naast de reguliere overleggen met de Bestuurder in 2020 twee keer een artikel 24-overleg met afvaardiging uit de Raad van Commissarissen (RvC). Deze vergaderingen stonden vooral in het teken van het welzijn van de medewerkers. Nu er vanaf maart 2020 door de meeste medewerkers thuis gewerkt wordt, is en blijft dit een aandachtspunt van zowel de RvC, RvB en de OR. Daarnaast stonden de vaste onderwerpen op de agenda zoals financiën en de strategie van PZEM.

Twee leden van de OR vormen samen met de Ambtelijk secretaris de Commissie Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGWM-cie). Naast een reguliere vergadering is er dit jaar ook een digitale bijeenkomst geweest met de Bedrijfsarts, Bedrijfsmaatschappelijk werker en de Vertrouwenspersoon. Het is de bedoeling om deze vergadering in deze setting twee keer per jaar te voeren.

De OR PZEM heeft verschillende onderwerpen behandeld. Naast de Instemmingsaanvragen waren de belangrijkste onderwerpen:
- Het Coronavirus en inherent hieraan het thuiswerken van de medewerkers;
- Financiën;
- Huisvesting, met name de voortgang van de verbouwing van het kantoorgebouw;
- Strategie en structuur;
- Veiligheid;
- Het welzijn van de medewerkers.

Er zijn zeven Instemmingen verleend:
- Wijziging bedrijfseigenregeling B12 'Regeling Personeels- beoordelingssysteem' en daaraan verbonden componenten uit de salarisregeling;

- Wijziging Bedrijfsmaatschappelijk werk en Vertrouwenspersoon;
- PZEM Sociaal Plan 2018-2021;
- Wagenparkregeling personenauto's PZEM;
- Gedragscode PZEM;
- Legal hold op PZEM mailboxen;
- Wijziging beloningsbeleid vast salaris en salarisontwikkeling.

Dit jaar zijn er geen Adviesaanvragen ontvangen.

De Ondernemingsraad streeft er naar om, net zoals in het afgelopen jaar, ook in 2021 een duurzame en constructieve relatie met de Bestuurder te onderhouden.

Namens de Ondernemingsraad,
Carel van Veen
Secretaris

1.8 Kansen en risico's

PZEM wil kansen in de markt benutten en de risico's zoveel mogelijk beheersen. Daarom heeft PZEM een risicomanagementsysteem dat binnen de gehele organisatie wordt toegepast en nageleefd. Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de markten waarin wordt geopereerd.
Risicomanagement draagt bij aan het op verantwoorde wijze realiseren van de strategische doelen van PZEM.

In dit onderdeel van het bestuursverslag wordt ingegaan op de wijze waarop het risicomanagement binnen PZEM is georganiseerd. Daarnaast geven we de belangrijkste risico's en onzekerheden weer waarmee PZEM wordt geconfronteerd evenals de wijze waarop deze worden beheerst.

PZEM Internal Control Framework
De stafafdeling Riskmanagement heeft het PZEM Internal Control Framework (PICF), gebaseerd op het COSO-ERM model, ontwikkeld en geïmplementeerd. Hierbij hanteert PZEM het 'five lines of defence' model. Het PICF ondersteunt alle PZEM-afdelingen in hun verantwoordelijkheid voor het een systematische aanpak voor risico-analyse en de uitvoering van het beheersingssysteem. De Raad van Bestuur geeft ieder halfjaar een Management in Control Statement (MiCS) af. Onderbouwing van het MiCS is onder meer de validatie (vaststellen van de werking door onder andere gesprekken met de relevante managers) van de belangrijkste beheersmaatregelen. Deze zijn op hun beurt geïdentificeerd via een jaarlijks Strategic Risk Assessment en enkele Thematic Risk Assessments. Ontwikkelingen die invloed hebben op de weging van de risico's, bespreekt het management minstens twee keer per jaar met de Raad van Bestuur. Risicomanagement is een iteratief en continu proces.
Diverse beleidsdocumenten, codes en richtlijnen op gebieden als gedrag, handelsmandaten en compliance ondersteunen de beheersing van risico's.

1.8.1 Taken en verantwoordelijkheden binnen het PICF

Raad van Bestuur en management
De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het risicomanagement binnen PZEM. Medewerkers en het management zijn primair verantwoordelijk voor een adequate uitvoering van werkzaamheden inclusief risicomanagement en interne beheersing.

Riskmanagement (inclusief Internal Control en Compliance)
De stafafdeling Riskmanagement heeft een adviserende en ondersteunende rol voor het management en de medewerkers met betrekking tot risico-identificatie en de beheersing van risico's. De internal control werkzaamheden met betrekking tot de beheersing van de frauderisico's zijn bij de afdeling Riskmanagement belegd. Een separate compliance-functie ziet erop toe dat PZEM voldoet aan wet- en regelgeving.

Daarnaast houdt Riskmanagement - in opdracht van de Raad van Bestuur - toezicht op een juiste toepassing van het PICF, dat er op is gericht dat:
- PZEM tijdig op de hoogte is van de mate waarin strategische, operationele en financiële doelstellingen bereikt worden;
- De financiële verslaglegging betrouwbaar is;
- PZEM handelt in overeenstemming met wet- en regelgeving;
- Bedrijfsmiddelen beveiligd zijn;
- PZEM haar verplichtingen heeft geïdentificeerd;

Onafhankelijke audits
Indien de Raad van Bestuur, de Raad van Commissarissen, Riskmanagement of een afdelingsmanager een indicatie heeft over issues met betrekking tot bepaalde processen en/of de wens/behoefte heeft om processen onafhankelijk te toetsen, dan hebben deze personen de mogelijkheid om een externe partij te benoemen om een audit uit te voeren vanuit een onafhankelijke positie. Hiermee krijgt het management aanvullende zekerheid op het gebied van interne beheersing.

Externe accountant
In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeelt de externe accountant de opzet, het bestaan en, waar noodzakelijk geacht, de werking van maatregelen van interne beheersing gericht op betrouwbare financiële verslaglegging. Bevindingen en aanbevelingen die voortkomen uit de controlewerkzaamheden worden vastgelegd in een jaarlijkse Management Letter en gerapporteerd aan de Raad van Bestuur, de Audit Risk & Compliance Commissie en de Raad van Commissarissen. Onder andere deze Management Letter vormt de basis voor verdere aanscherping van processen en/of beheersmaatregelen.

Raad van Commissarissen
De Raad van Bestuur van PZEM rapporteert en legt verantwoording af over de opzet en de effectieve werking van het systeem van interne risicobeheersing aan de Audit Risk & Compliance Commissie en aan de Raad van Commissarissen. Externe partijen als de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en de Autoriteit Consument & Markt (ACM) houden toezicht op correcte toepassing van wet- en regelgeving.

1.8.2 Risicomanagement en intern beheersingssysteem

Risico's en beheersmaatregelen 2020
Energieproductie is een belangrijke maatschappelijke taak. De maatschappelijke betrokkenheid van PZEM vertaalt zich in de sterke reputatie die het bedrijf in Zeeland heeft. PZEM brengt de risico's die deze taken in gevaar kunnen brengen daarom zo duidelijk mogelijk in kaart en beperkt de risico's waar mogelijk en economisch verantwoord.

PZEM handelt op de internationale gas- en elektriciteitsmarkten. De prijzen op deze markten bewegen sterk. Door gebruik te maken van financiële instrumenten mitigeert PZEM commodity marktrisico's, valutarisico's, renterisico's, liquiditeitsrisico's en kredietrisico's. De randvoorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in de Financial Risk Manual en in het Treasury Statuut.

Binnen PZEM opereert de Risk Management Committee dat, - onder verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur - algemene procedures en limieten vaststelt. Ook ziet het comité erop toe dat de energiehandel- en verkoopactiviteiten van PZEM binnen de gestelde risicomarges blijven.

Ontwikkeling van de risico's in 2020
Het niveau van de elektriciteits- en gasprijzen blijft vooralsnog onvoldoende om een positief resultaat op onze productiemiddelen te behalen.
Sinds de verkoop van de netwerkgroep en de retail-activiteiten heeft PZEM voldoende financiële middelen beschikbaar.

Door rechterlijke uitspraken en het bereiken van onderlinge overeenstemming met tegenpartijen zijn juridische risico's afgenomen in het afgelopen jaar.

Het cyberrisico blijft sterk onder de aandacht. In het verslagjaar is hier verscherpte aandacht voor geweest; de ontwikkelingen op het gebied van cybercrime gaan wereldwijd echter snel, waardoor alertheid en bewustwording bij medewerkers geboden blijft.

Covid-19

De wereld is drastisch veranderd als gevolg van de Covid-19 pandemie met een lock-down in Nederland en meer druk op de industrie. PZEM heeft maatregelen genomen om de risico's van het virus voor haar medewerkers te beperken. Wie thuis kan werken, moet thuisblijven en PZEM ondersteunt hen daarin op verschillende manieren. PZEM volgt alle instructies van de regering op en heeft protocollen en maatregelen geïmplementeerd om het risico te beperken voor haar medewerkers die niet thuis kunnen werken omdat zij in vitale processen werken.

Het virus heeft de energievraag van de zakelijke consumenten en de energieprijzen negatief beïnvloed.

Risico's en beheersmaatregelen 2021

Tijdens de Strategic Risk Assessments zijn twee nieuwe risico's geïdentificeerd:

- Onvoldoende groei bij invoering van de nieuwe strategie;
- Herstructurering van de organisatie.

Risicobereidheid

PZEM beoordeelt risico's, maatregelen ter beheersing van deze risico's en de overblijvende risico's ten opzichte van de algehele risicobereidheid tijdens de verschillende risk assessments. Per risico wordt het niveau van kans en impact bepaald. Is één van beide of zijn beiden te hoog, dan ontwikkelt en implementeert PZEM aanvullende maatregelen. Als het restrisico daarna nog te hoog blijft, wordt een vervolgstap overwogen. De vervolgstap kan bestaan uit:

- het accepteren van het hoge restrisico met een verhoogde monitoring en mogelijke verbeteracties op het gebied van schadebeperking voor het geval het incident zich voordoet;
- het delen van het hoge restrisico met een derde partij in bijvoorbeeld een joint venture of het verzekeren van het restrisico;
- beoordelen of de betreffende activiteit beëindigd kan worden in geval deze een gevaar vormt voor de continuïteit van de onderneming.

Management in Control Statements 2020

Over 2020 ondertekende de Raad van Bestuur twee keer een Management in Control Statement (MiCS). Dochtermaatschappij N.V. EPZ heeft dit gecombineerd tot een jaarlijkse verklaring. Daarmee verklaarde de Raad van Bestuur dat er gedurende het verslagjaar een adequaat systeem van risicomanagement en interne beheersing is ontwikkeld, is geïmplementeerd en werkend is. Hierop zijn geen uitzonderingen aangegeven.

De twee MiCS's van 2020 vormen de basis van de 'in control verklaring' van de Raad van Bestuur. Deze is opgenomen in dit jaarbericht.

1.8.3 Overzicht van de belangrijkste risico's

Hieronder is een overzicht van de belangrijkste strategische risico's van PZEM opgenomen. Tevens is per risico aangegeven op welke wijze de kans en/of impact van dat risico wordt verlaagd.

De belangrijkste risico's die PZEM onderkent zijn:

1. **Slechte marktomstandigheden (prijzen)**
   Als gevolg van slechte marktomstandigheden (lage elektriciteitsprijs, druk op spark spreads en daling van de flexwaarde) bestaat de kans dat de financiële resultaten achterblijven. Dit

zou kunnen resulteren in onvoldoende financiële middelen voor PZEM waardoor de continuïteit op lange termijn in gevaar komt.

Beheersmaatregelen:

- Afhankelijkheid van marktomstandigheden verminderen door onderzoek naar aanpalende business met goede risico-rendementsverhouding.

2. **Onvoorziene niet beschikbaarheid van centrales**
   Als gevolg van onvoorziene uitval van centrales, met name de kerncentrale (EPZ), bestaat de kans dat PZEM geconfronteerd wordt met extra kosten waardoor het resultaat van PZEM negatief wordt beïnvloed.

   Beheersmaatregelen:

   - Strakke sturing op investerings- en onderhoudsprojecten om de beschikbaarheid te verhogen door:
     - Goede communicatie tussen management EPZ en PZEM
     - Samenwerking met medeaandeelhouder RWE
     - Sturing op een zo hoog mogelijke beschikbaarheid van de centrales door invoering van KPI beschikbaarheid en verhoging van bewustwording bij betreffende deelnemingen

3. **Onvoorspelbaar overheidsgedrag**
   Als gevolg van reguleringsingrijpen en/of besluiten die vanuit de politiek genomen worden, bestaat de kans dat de kerncentrale van overheidswege (tijdelijk) moet sluiten waardoor de financiële resultaten van PZEM negatief worden beïnvloed en de werkgelegenheid bij EPZ wordt bedreigd.

   Beheersmaatregelen:

   - Aansturing binnen PZEM en deelnemingen op het voldoen aan alle regelgeving

4. **Uitkomsten rechtszaken**
   Als gevolg van uitspraken in rechtszaken bestaat de kans dat liquiditeiten wegvloeien uit de organisatie of dat contracten ontbonden worden.

   Beheersmaatregelen:

   - Inzetten van gericht extern advies
   - Dossiers op orde houden
   - Aan contractuele verplichtingen (bijv. het stellen van zekerheden) voldoen

5. **Beheer liquide middelen en uitzettingen**
   Als gevolg van de grote hoeveelheid aanwezige kasmiddelen bestaat de kans dat door fraude, onzorgvuldig beleggingsbeleid, mogelijke faillissementen in de financiële sector of onopzettelijke handelingen deze middelen (deels) uit de onderneming wegvloeien.

   Beheersmaatregelen:

   - Treasury functie is direct onder de CEO geplaatst
   - Het Treasury Statuut beschrijft de randvoorwaarden voor het uitzetten van de middelen (bijvoorbeeld type, looptijd en spreiding)
   - Specifieke procedures voor uitzettingen met betrekking tot het controleren van bankrekeningen

6. **Invullen van kritieke functies**
   Als gevolg van de kleinere organisatie en de onzekere toekomst van het bedrijf, bestaat de kans dat er medewerkers vertrekken met bepaalde specifieke kennis die kritisch is voor de organisatie waardoor er gaten vallen in de organisatie, kennis verloren gaat en processen inefficiënt plaatsvinden.

   Beheersmaatregelen:
   - Bieden van perspectief en aandacht voor de continuïteit en werkgelegenheidsaspecten van de verschillende onderdelen
   - Opvolging geven aan de uitkomsten van het medewerkers motivatie onderzoek
   - Transparantie naar medewerkers indien mogelijk
   - Bredere spreiding van dossiers

7. **Wijzigingen in wet- en regelgeving**
   Als gevolg van wijzigingen in de wet- en regelgeving (zoals EMIR, REMIT, MiFID en AVG) en Brexit bestaat de kans dat deze niet tijdig in de bedrijfsvoering en systemen geïmplementeerd zijn, waardoor we niet compliant zijn met wet- en regelgeving.

   Beheersmaatregelen:
   - Een flexibele organisatie en flexibele systemen die snel kunnen reageren op wijzigingen vanuit wet- en regelgeving
   - Beoordeling van nieuwe contracten op huidige en aangekondigde wet- en regelgeving
   - Mogelijke inleen van externe expertise

8. **ICT Informatiebeveiliging**
   Als gevolg van het toenemend gebruik van cloud toepassingen en de mogelijkheid van cyber aanvallen, bestaat de kans dat data of systemen niet beschikbaar zijn, waardoor de bedrijfscontinuïteit in gevaar komt.

   Beheersmaatregelen:
   - Zorgen voor verhoogde aandacht bij het management en eindgebruikers. Voorbeeld hiervan zijn de diverse Phishing testen waarbij gekeken wordt naar de alertheid van medewerkers. Tevens is er een mogelijkheid gekomen om Phishing berichten te melden waardoor er steeds betere bescherming geboden kan worden
   - Up to date blijven omtrent ontwikkelingen op het gebied van cyber security
   - Mobiele telefoons en andere mobiele apparaten zijn beter beveiligd, zodat het beveiligingsniveau ook voor deze apparaten op een hoog niveau is
   - Bewustwordingscampagne onder medewerkers door middel van een meerjarig e-learning traject

9. **Veiligheid**
   Als gevolg van onzorgvuldig handelen en/of onoplettendheid kunnen ongevallen plaatsvinden.

   Beheersmaatregelen:
   - Continu werken aan de bewustwording van medewerkers met betrekking tot mogelijke gevaren op de werkvloer
   - Cultuur creëren waarbij collega's elkaar aanspreken op gedrag
   - Monitoren van incidenten middels TRIR en LTIR rapportages

10. **Onvoldoende groei bij invoering van de nieuwe strategie**
    Als gevolg van onvoldoende groeimogelijkheden met een aantrekkelijke risico rendementsverhouding of onduidelijkheid over de besluitvorming daarover, bestaat de kans

dat de nieuwe strategie niet tot het gewenste additionele rendement leidt.

Beheersmaatregelen:

- De strategie en groeimogelijkheden worden via meerdere speerpunten binnen een strategisch programma uitgewerkt
- Verwachte additionele rendement is reeds taakstellend in het Operationeel Plan opgenomen
- Vanuit de speerpunten worden voorstellen gedaan aan de stuurgroep, RMC en/of RvB waarin het additionele rendement en de risico's worden onderbouwd en goedgekeurd
- De RvB beslist op basis van benodigde middelen en risico rendementsverhouding over de voorstellen

11. Herstructurering van de organisatie

Als gevolg van uiteenlopende belangen of fouten in de uitvoering, bestaat de kans dat niet alle drie de pijlers van de aandeelhoudersstrategie succesvol worden afgerond en daarmee niet de afzonderlijke continuïteit van deelnemingen en bedrijfsonderdelen geborgd kan worden

Beheersmaatregelen:

- Continue dialoog tussen Raad van Bestuur, Raad van Commissarissen en Aandeelhouderscommissie
- Verantwoordelijkheden duidelijk beleggen om effect op bedrijfsvoering te beperken
- Betrokkenheid van medewerkers behouden middels transparante communicatie
- Inschakelen van externe expertise

Samenvattende tabel:

	Risico	Beheersmaatregel	Risico-gebied	Huidig risico na mitigatie
1	Slechte marktomstandigheden	Commerciële strategie ontwikkelen	Strategisch	Hoog
2	Onvoorziene niet-beschikbaarheid van energiecentrales	Strakke sturing investerings- en onderhoudsprojecten	Operationeel	Middel
3	Sluiting Kerncentrale van overheidswege	Voldoen aan alle regelgevingen	Compliance	Laag
4	Uitkomsten rechtszaken	Combineren van interne kennis en expertise met extern advies	Financieel	Middel
5	Beheer liquide middelen en uitzettingen	Handhaving conservatief Treasury-beleid	Financieel	Middel
6	Invullen van kritieke functies	Perspectief voor medewerkers en spreiding van kennis	Operationeel	Laag
7	Wijzigingen in wet- en regelgeving	Flexibele organisatie met extern advies	Compliance	Laag
8	ICT Informatiebeveiliging	Specifieke doorlopende acties i.s.m. externe experts	Operationeel	Middel
9	Veiligheid	Veiligheidscultuur continu versterken	Operationeel	Laag
10	Onvoldoende groei bij invoering nieuwe strategie	Rendementssturing in Operationeel Plan	Strategisch	Middel
11	Herstructurering Organisatie	Verantwoordelijkheden beleggen en dialoog stakeholders	Strategisch	Middel

1.8.4 Risico-kenmerken van markten waarop PZEM actief is

Commodity marktrisico's

Marktrisico's vloeien voort uit prijsbewegingen op de inkoop- en verkoopmarkten waarin PZEM actief is (commodities, valuta, transportcapaciteit, import/exportcapaciteit, etc). Het beleid van PZEM is erop gericht om op korte termijn de gevolgen van prijsbewegingen te beperken en op lange termijn de vigerende marktprijzen te volgen. Voor deze systematische beheersing bepaalt PZEM, afhankelijk van de verwachte prijsontwikkelingen, de inzet van zijn activa en welke posities worden ingenomen. Deze posities worden op dagelijkse basis gevolgd. Handelsrisico's worden beperkt door strikte toepassing van een stelsel van limieten. De belangrijkste limiet is gebaseerd op de Value-at-Risk methodiek.

Een risico voor de continuïteit van PZEM op termijn is een mogelijk ongunstige ontwikkeling van de commodityprijzen in de aankomende jaren en dan met name dalende elektriciteitsprijzen. Zo'n daling zou een direct drukkend effect hebben op de resultaten van de productie-eenheden. Het

effect wordt het hardst gevoeld bij afnamecontracten waarin geen correlatie bestaat tussen de marktprijs van elektriciteit en de brandstofprijs, zoals bij nucleair opgewekte elektriciteit. De verkoopopbrengsten dalen hier, terwijl de kostprijs nagenoeg stabiel is. Iedere euro die de verkoopprijs lager is, gaat daarmee direct in het resultaat, voor zover de output niet gehedged is. Verschillende marktstudies wijzen overigens op een verdere stijging van commodity-prijzen.

Value-at-Risk

Bij de bepaling van de VaR wordt een aantal aannames voor diverse veranderingen in marktomstandigheden gehanteerd. De gehanteerde VaR geeft, met een betrouwbaarheid van 95%, de maximale daling van de waarde van de portefeuille aan als gevolg van prijsveranderingen over een periode van drie dagen (derhalve kan in 5% van de gevallen de waardedaling van de portefeuille de VaR overstijgen). De VaR wordt bepaald via Monte Carlo simulatie op basis van historische volatiliteit en correlaties. Doordat portfolio's tegengestelde posities bevatten en er een onderlinge correlatie is, is de VaR op de totale portfolio kleiner dan de som van de VaR's van de individuele portfolio's.

Cashflow hedging

PZEM gebruikt financiële instrumenten om fluctuaties in verwachte cashflows zoveel mogelijk te beperken. Om de gevolgen van toekomstige veranderingen in marktprijzen te beheersen maakt PZEM gebruik van derivaten zoals termijncontracten en swaps. De hedging instrumenten zijn derivaten in de door PZEM verhandelde commodities welke afgesloten worden om het cashflow-, prijs- en valutarisico te beperken. Hedge-accounting wordt toegepast om de totale waardemutatie van deze derivaten in de winst-en-verliesrekening te dempen.

Valutarisico's

Valutarisico's hebben betrekking op het prijsrisico dat samenhangt met de wijziging van wisselkoersen. Het risicobeleid van PZEM is er op gericht om valutarisico's op ingenomen posities in vreemde valuta af te dekken. Voor het afdekken van de risico's gebruikt PZEM financiële instrumenten (forward-transacties) om fluctuaties in verwachte kasstromen zoveel mogelijk te voorkomen.
Ingenomen valutaposities, die voortvloeien uit afgesloten (commodity)contracten, worden direct afgedekt en gemonitord binnen de vastgestelde limieten.
Valutarisico limieten worden periodiek in overleg met de Risk Management Committee vastgesteld en vervolgens bewaakt door de afdeling Treasury.

Renterisico's

Het risicobeleid van PZEM met betrekking tot renterisico's is er op gericht om de invloed van renteschommelingen te beperken. Voor het afdekken van de risico's maakt PZEM gebruik van derivaten, zoals interest rate swaps.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat PZEM onvoldoende financiële middelen ter beschikking heeft om aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. Gezien de hoeveelheid middelen die onder andere gegenereerd zijn door de verkoop van bedrijfsonderdelen, is dit risico op dit moment niet aanwezig. Op langere termijn zou een liquiditeitsrisico kunnen gaan spelen als de marktprijzen, tegen de verwachtingen in, zullen dalen.

Het beleid van PZEM op het gebied van liquide middelen en financiële assets is om deze te centraliseren in de holdingmaatschappij PZEM N.V. Op basis van het ondernemingsplan wordt jaarlijks het Treasury jaarplan opgesteld dat richting geeft aan de activiteiten van de afdeling Treasury. Een onderdeel hiervan is de wijze waarop overtollige middelen worden uitgezet met inachtneming van buffers voor operationele activiteiten.

1.9 Verklaring Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de inrichting en effectieve werking van ons systeem van risicomanagement en interne beheersing: het PZEM Internal Control Framework (PICF). De Raad van Bestuur heeft de opzet en werking gedurende 2020 geëvalueerd mede op basis van de Management in Control Statements die na evaluatie door Riskmanagement in de organisatie tot stand zijn gekomen.

Risico's nemen, is onlosmakelijk verbonden met ondernemen en met het uitvoeren van de strategie. Het PICF stelt PZEM in staat ondernemingsrisico's te onderkennen, beheerst te nemen, actief te volgen en daar waar nodig passende actie te nemen. De Raad van Bestuur streeft ernaar de kans op en de gevolgen van fouten, verkeerde beslissingen en onvoorziene omstandigheden zoveel mogelijk te reduceren.
De Raad van Bestuur realiseert zich dat het PICF geen absolute zekerheid biedt voor het realiseren van bedrijfsdoelstellingen, noch kan het alle onjuistheden, verlies, fraude en overtredingen van wetten en regels geheel voorkomen.

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2020 beoordeelde de externe accountant de opzet, het bestaan en, waar noodzakelijk geacht, de werking van maatregelen van interne beheersing gericht op financiële verslaggeving. De externe accountant rapporteerde zijn bevindingen aan de Raad van Bestuur, de Audit, Risk & Compliance Commissie en de Raad van Commissarissen.

In control verklaring
Met inachtneming van het bovenstaande meent de Raad van Bestuur dat het risicomanagement en interne beheersing in 2020 naar behoren werkte en een redelijke mate van zekerheid geeft dat de jaarrekening over het verslagjaar geen onjuistheden van materieel belang bevat.

De Raad van Bestuur zal ook in 2021 toezien op handhaving van het PICF.

Bestuursverklaring
Voor zover ons bekend:
- geeft de jaarrekening een betrouwbaar beeld van de activa, de passiva, de financiële positie en het resultaat van PZEM N.V.
- geeft de additionele informatie, zoals opgenomen in dit jaarbericht, een goed beeld van de situatie op 31 december 2020 en de gang van zaken gedurende het boekjaar 2020 van PZEM N.V.
- beschrijft dit jaarbericht in het hoofdstuk Kansen en risico's de wezenlijke risico's waarmee PZEM N.V. zou kunnen worden geconfronteerd

Middelburg, 14 april 2021

Raad van Bestuur PZEM N.V.

Frank Verhagen
Niels Unger

Jaarrekening 2020

PZEM N.V.

Inhoudsopgave Jaarrekening

Geconsolideerde jaarrekening 2020	**38**
Geconsolideerde balans per 31 december 2020	39
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening	40
Geconsolideerd overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	41
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen	42
Geconsolideerd kasstroomoverzicht	43
Grondslagen voor de financiële verslaglegging	44
Toelichting op de geconsolideerde balans	61
Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening	91
Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht	96
Gebeurtenissen na balansdatum	97
Geconsolideerde deelnemingen	98
Niet-geconsolideerde deelnemingen	99
Enkelvoudige jaarrekening 2020	**100**
Enkelvoudige balans per 31 december 2020	101
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening	102
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening	103
Toelichting op de enkelvoudige balans	104
Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening	111

Geconsolideerde Jaarrekening 2020

GECONSOLIDEERDE BALANS

(Bedragen x EUR 1.000)	Ref. nr.	31-12-2020	31-12-2019
Vaste Activa			
Immateriële vaste activa	**1**	**1.445**	**1.049**
Materiële vaste activa	**2**	**510.794**	**503.912**
Joint ventures, geassocieerde en overige deelnemingen	3	402.514	397.984
Leningen u/g deelnemingen	4	2.572	2.855
Uitgestelde belastingvorderingen	4	4.152	7.274
Overige financiële vaste activa	4	610.399	555.934
Derivaten	5	11.368	5.821
Financiële vaste activa		**1.031.005**	**969.868**
Totaal vaste activa		**1.543.244**	**1.474.829**
Vlottende activa			
Voorraden	**6**	**74.515**	**83.490**
Handelsdebiteuren	7	14.270	20.683
Actuele belastingvorderingen	7	12.814	12.531
Overige vorderingen	7	478.713	565.580
Derivaten	5	18.483	44.688
Totaal vorderingen		**524.281**	**643.482**
Vlottende activa		**598.796**	**726.972**
Liquide middelen	**8**	**85.829**	**84.859**
TOTAAL ACTIVA		2.227.870	2.286.660
Eigen vermogen		1.398.831	1.326.809
Netto resultaat lopend jaar		(21.841)	19.812
Groepsvermogen		**1.376.990**	**1.346.621**
Voorzieningen	9	531.109	515.062
Langlopende financiële verplichtingen	10	106.762	121.084
Uitgestelde belastingverplichtingen	11	11.400	15.820
Lease verplichting	11	6.643	6.677
Overige langlopende verplichtingen	11	30.824	29.445
Derivaten	5	22.383	25.745
Langlopende verplichtingen		**709.122**	**713.833**
Handelscrediteuren	12	12.035	48.116
Actuele belastingverplichtingen	12	16.698	12.084
Kortlopend deel van voorzieningen	12	31.635	50.778
Overige kortlopende verplichtingen	12	61.557	25.016
Derivaten	5	19.833	90.213
Vlottende passiva		**141.758**	**226.206**
Totaal verplichtingen		**850.880**	**940.039**
TOTAAL PASSIVA		2.227.870	2.286.660

GECONSOLIDEERDE WINST-EN-VERLIESREKENING

(bedragen x EUR 1.000)	Ref. nr.	2020	2019
Netto omzet	13	549.091	574.244
Inkoopwaarde van de omzet	14	(445.477)	(460.241)
Operationele bruto marge		**103.615**	**114.003**
Overige bedrijfsopbrengsten	15	5.042	13.096
Reële waardemutatie handelsportefeuille	16	490	3.767
Bruto marge		**109.147**	**130.866**
Diensten van derden	17	(46.511)	(48.831)
Personeelskosten	18	(41.200)	(39.759)
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	19	(48.658)	(48.253)
Overige bedrijfskosten	20	(1.762)	(5.997)
Totaal netto bedrijfslasten		**(138.131)**	**(142.839)**
Bedrijfsresultaat		**(28.984)**	**(11.973)**
Resultaat deelnemingen	21	21.711	27.320
Operationeel resultaat		**(7.273)**	**15.347**
Financiële baten en lasten	22	(4.991)	12.657
Resultaat voor belastingen		**(12.264)**	**28.004**
Vennootschapsbelasting	23	(9.576)	(8.191)
Resultaat na belastingen uit voortgezette bedrijfsactiviteiten		**(21.841)**	**19.812**
Resultaat na belastingen uit activiteiten aangehouden voor verkoop en beëindigde bedrijfsactiviteiten		-	-
RESULTAAT IN HET JAAR		(21.841)	19.812
Resultaat toe te rekenen aan:			
AANDEELHOUDERS VAN PZEM N.V.		(21.841)	19.812

GECONSOLIDEERD OVERZICHT VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
GEREALISEERDE RESULTATEN:		
Resultaat in het jaar na vennootschapsbelasting	(21.841)	19.812
NIET GEREALISEERDE RESULTATEN:		
Ongerealiseerde resultaten die niet naar de winst-en-verliesrekening zullen worden overgeboekt	-	-
Ongerealiseerde resultaten die naar de winst-en-verliesrekening kunnen worden overgeboekt		
1. Effectieve deel van winsten en verliezen op afdekkingsinstrumenten in een kasstroomafdekking		
Energiederivaten (bruto)	5.849	2.610
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat	42.603	40.625
Niet-gerealiseerde resultaten op kastroomafdekkingsinstrumenten energiederivaten	**48.452**	**43.236**
Rentederivaten (bruto)	(1.189)	(2.483)
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat	5.479	5.973
Niet-gerealiseerde resultaten op kastroomafdekkingsinstrumenten rentederivaten	**4.290**	**3.490**
(Uitgestelde) winstbelastingen	(532)	(646)
Totaal effectieve deel van winsten en verliezen op afdekingsinstrumenten in een kasstroomafdekking	52.210	46.080
2. Aandeel in niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen		
Aandeel in niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-	70
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat		-
Niet-gerealiseerde resultaten joint ventures en geassocieerde deelnemingen	**-**	**70**
(Uitgestelde) winstbelastingen	-	-
Totaal aandeel in niet-gerealiseerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	-	70
3. Overige mutaties		
Herclassificatie van niet-gerealiseerd naar gerealiseerd resultaat	-	-
(Uitgestelde) winstbelastingen	-	-
Totaal overige mutaties	-	-
Totaal van niet-gerealiseerde resultaten	**52.210**	**46.150**
TOTAAL VAN GEREALISEERDE EN NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN	30.369	65.962
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan:		
AANDEELHOUDERS VAN PZEM N.V.	30.369	65.962

Voor toelichting op de mutaties in energie- en rentederivaten wordt verwezen naar onderdeel 5 in de Toelichting op de geconsolideerde balans.

GECONSOLIDEERD MUTATIEOVERZICHT VAN HET EIGEN VERMOGEN

(bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gestort aandelen-kapitaal	Wettelijke reserve	Hedge reserve	Overige niet uitkeerbare reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019	1.280.735	6.937	138.848	(109.955)	232	1.298.313	(53.640)
Resultaatverdeling 2018	-	-	-	-	-	(53.640)	53.640
Dividendbetaling	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(76)	-	21.777	-	(90)	(21.763)	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	65.962	-	70	46.080	-	-	19.812
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	1.346.621	6.937	160.694	(63.875)	143	1.222.910	19.812
Resultaatverdeling 2019	-	-	-	-	-	19.812	(19.812)
Dividendbetaling	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	20.606	-	(148)	(20.458)	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	30.369	-	-	52.210	-	-	(21.841)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	1.376.990	6.937	181.300	(11.665)	(6)	1.222.264	(21.841)

De wettelijke reserve betreft de niet-uitgekeerde winsten van deelnemingen; dientengevolge is de wettelijke reserve niet vrij uitkeerbaar. Dit geldt evenzeer voor de hedge-reserve welke in relatie moet worden gezien met de niet- gerealiseerde resultaten uit de reële waardemutatie van de derivaten, gebruikt voor hedge-doeleinden.

De veranderingen in de reële waarde na belastingen van de derivaten worden grotendeels in de hedge-reserve verwerkt. Voor nadere toelichting zie 5. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten en 5.1.3. van de Toelichting op de geconsolideerde balans. De overige niet-uitkeerbare reserves betreft voornamelijk een herwaarderingsreserve derivaten.

De overige reserves betreffen de winstreserves.

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(opgesteld volgens de indirecte methode)

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Uit operationele activiteiten		
Bedrijfsresultaat	(28.984)	(11.973)
Reële waardemutaties handelsportefeuille	(490)	(3.767)
Correctie vooruitontvangen omzet	391	88
Afschrijvingen en waardeverminderingen	48.193	48.301
Mutaties in:		
Voorzieningen	(23.096)	(5.324)
Voorraden/Onderhanden werk	(12.479)	323
Handelsvorderingen	6.413	3.471
Handelsschulden	(36.081)	(4.704)
Overige vorderingen/schulden	166.665	43.904
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	**120.531**	**70.319**
Kasstromen voortvloeiend uit ontvangen dividenden uit deelnemingen	17.492	18.068
Kasstromen voortvloeiend uit financiële lasten	(9.127)	(9.562)
Kasstromen voortvloeiend uit winstbelastingen	(5.638)	(1.243)
Kasstroom uit operationele activiteiten	**123.260**	**77.583**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen en desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	(18.444)	(11.083)
Investeringen en desinversteringen in groepsmaatschappijen en deelnemingen (na aftrek van verworven liquide middelen)	(312)	(527)
Vervreemding van groepsmaatschappijen en deelnemingen (na aftrek van afgestane liquide middelen)	-	5.284
Overige financiële vaste activa	(10.247)	(3.610)
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	**(29.003)**	**(9.936)**
VRIJE KASSTROOM VOOR DIVIDEND	94.257	67.647
Uit financieringsactiviteiten		
Aflossingen op leningen	(13.367)	(12.866)
Investeringen en ontvangsten vanuit uitzettingen	(79.571)	(22.571)
Lease verplichtingen	(349)	(2.242)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	**(93.287)**	**(37.679)**
ONTWIKKELING KASPOSITIE IN HET JAAR	970	29.968
Saldo liquide middelen begin boekjaar	**84.859**	**54.891**
Ontwikkeling kaspositie in het jaar	970	29.968
Eindsaldo liquide middelen volgens balans	**85.829**	**84.859**

Grondslagen voor de financiële verslaglegging

Deze geconsolideerde jaarrekening gaat over het jaar 2020 welke is geëindigd op balansdatum 31 december 2020.

PZEM N.V. (hierna: PZEM) is een naar Nederlands recht opgerichte naamloze vennootschap en is over geheel 2020 de moedermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen die zich bezig houden met:

- opwekken van, transporteren van, handelen in en leveren van energie;
- ontwikkelen en produceren van duurzame energie, onder andere op het gebied van windenergie, zonenergie en wateractiviteiten.

Mede in dit kader heeft de PZEM belangen in een aantal gezamenlijke overeenkomsten, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen.

De aandeelhouders van PZEM N.V. zijn de provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, enige Zuid-Hollandse en Noord-Brabantse gemeenten en de provincies Zuid-Holland en Noord-Brabant.

PZEM N.V. is statutair gevestigd in Middelburg aan de Poelendaelesingel 10, en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 22031457.

In 2020 hebben zich de volgende wijzigingen voorgedaan in de groep:

- Op 30 september is DELTA Saefthinge N.V. geliquideerd;
- Op 15 oktober is Sunergy Investco B.V. geliquideerd

De functionele valuta is de Euro. De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel.

PZEM N.V. heeft gebruik gemaakt van de optie in Titel 9 Boek 2 BW om de enkelvoudige jaarrekening op te stellen volgens de IFRS grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de uitzondering dat de groepsmaatschappijen en deelnemingen worden gewaardeerd op basis van de equity-methode.
De enkelvoudige winst-en-verliesrekening is op basis van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW in beknopte vorm weergegeven.

Deze jaarrekening 2020 is op 14 april 2021 ondertekend en vrijgegeven voor publicatie door de Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen zal de jaarrekening ter vaststelling en goedkeuring voorleggen aan de Algemene Vergadering op 26 mei 2021.

1A. Overeenstemmingsverklaring IFRS en samenvatting van wijzigingen in de waarderingsregels IFRS

De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), uitgegeven door de International Accounting Standards Board (IASB), en de interpretaties uitgegeven door het IFRS Interpretations Committee (IFRS IC) van de IASB die door Europese Commissie (EC) zijn goedgekeurd tot en met 31 december 2020.

Toepassing nieuwe IFRS-standaarden en/of aanvullingen

Ten opzichte van het voorgaande boekjaar zijn de volgende nieuwe standaarden en/of aanvullingen/verbeteringen door de IASB uitgegeven en door de EC goedgekeurd voor gebruik binnen de Europese Unie. De nog niet door de EC goedgekeurde wijzigingen zijn niet in onderstaand overzicht meegenomen.

1.1. De volgende standaarden en verbeteringen zijn door PZEM toegepast in de jaarrekening 2020

1) *IFRS 3 Definitie van een bedrijf*
De IASB heeft wijzigingen in de definitie van een bedrijf uitgegeven om entiteiten te helpen bepalen of een verworven reeks activiteiten en activa een bedrijf is of niet. Dit heeft geen impact voor PZEM aangezien er geen sprake is van overgenomen activiteiten of activa.

2) *IFRS 9/IAS 39/IFRS 7 Hervorming van de rentebenchmark*
De wijzigingen bieden tijdelijke vrijstellingen waardoor hedge accounting kan worden voortgezet tijdens de periode van onzekerheid voordat een bestaande rentebenchmark wordt vervangen door een alternatieve, bijna risicovrije rentevoet (een RFR). PZEM heeft een cashflow hedge afgesloten met betrekking tot renteschommelingen. De cashflow hedge heeft een relatie met EURIBOR. Omdat EURIBOR de manier van rekenen al heeft gewijzigd (en dus voldoet aan de nieuwe hervorming van de benchmark), heeft dit voor PZEM geen impact.

3) *IAS 1 /IAS 8 De definitie van materialiteit*
De nieuwe definitie stelt dat: 'Informatie is materieel als bij het weglaten, onjuist vermelden of verdoezelen, redelijkerwijs kan worden verwacht dat het de beslissingen beïnvloedt die de primaire gebruikers van financiële overzichten voor algemene doeleinden nemen op basis van die financiële overzichten die financiële informatie verschaft over een specifieke entiteit." De wijzigingen verduidelijken dat de materialiteit zal afhangen van de aard of omvang van de informatie, of beide. De nieuwe definitie van materialiteit is toegepast door PZEM en heeft geen significante impact op de jaarrekening.

4) *Het conceptuele raamwerk voor financiële verslaggeving*
Het doel van het conceptuele raamwerk is om te helpen bij het ontwikkelen van standaarden, om opstellers te helpen bij het ontwikkelen van consistente boekhoudkundige principes als er geen toepasselijke standaard is en om alle partijen te helpen de standaarden te begrijpen en te interpreteren. Dit leidt niet tot een impact voor PZEM.

5) *IFRS 16 COVID-19 gerelateerde huurconcessies*
De wijziging van IFRS 16 Leaseovereenkomsten biedt huurders een ontlasting van het toepassen van de IFRS 16-richtlijnen voor wijzigingen van leaseovereenkomsten op huurconcessies die ontstaan als direct gevolg van de covid-19 pandemie. Dit heeft geen impact op PZEM aangezien er geen huuraanpassingen zijn geweest in huurconcessies als direct gevolg van de covid-19 pandemie.

1.2. De volgende relevante standaarden en verbeteringen zijn door PZEM nog niet toegepast in de jaarrekening 2020. Deze zijn officieel van toepassing vanaf het boekjaar dat start op 1 januari 2021 of later

1) IFRS 17: Verzekeringscontracten

2) IFRS 9/ IAS 39 / IFRS 7/ IFRS 4 / IFRS 16: Rentebenchmarkhervorming (fase 2)

3) IFRS 3: Verwijzing naar het conceptuele kader

4) IAS 16: Materiële vaste activa: opbrengsten vóór beoogd gebruik

5) IAS 37: Verlieslatende contracten - kosten voor het vervullen van een contract

6) IAS 1: Classificatie van verplichtingen als kortlopend of langlopend

7) Jaarlijks verbeterprogramma 2020-2022:
IFRS Financiële instrumenten: vergoedingen in de '10 procent-test' voor het niet langer opnemen van financiële verplichtingen

2. Algemene grondslagen

2.1 Schattingen en veronderstellingen

Het opstellen van een jaarrekening brengt met zich mee dat gebruik wordt gemaakt van schattingen en veronderstellingen die zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en op factoren die naar het oordeel van het management aanvaardbaar zijn. Deze schattingen hebben voornamelijk betrekking op de opbrengsten uit levering en transport van elektriciteit en gas aan eindverbruikers in verband met gespreide meteropname, op uitgestelde belastingvorderingen en voorzieningen. Deze schattingen en veronderstellingen hebben invloed op de jaarrekeninggegevens, waarbij de werkelijke gegevens kunnen afwijken. De effecten van schattingswijzigingen worden prospectief verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Schattingswijzigingen kunnen eveneens leiden tot wijzigingen in activa en verplichtingen of in componenten van het eigen vermogen. Dergelijke schattingswijzigingen worden verwerkt in de periode waarin een schattingswijziging heeft plaatsgevonden.
Bij de toelichtingen van de balans en winst-en-verliesrekening zijn eventuele bijzonderheden met betrekking tot schattingen en veronderstellingen apart vermeld. Met name de bepaling van de voorziening onrendabele contracten wordt geraakt door inschattingen voor de toekomst, omdat de commodity-markten volatiel zijn. Hoewel de voorziening zo veel mogelijk is bepaald op basis van bestaande contracten en posities, is één van de meest bepalende factoren de veronderstelde ontwikkeling van de commodityprijzen (elektriciteit, gas, CO_2). De gehanteerde toekomstige prijspaden zijn de meest actuele prognoses per balansdatum van een gerenommeerd onafhankelijk adviesbureau; deze komen tot stand door diepgaande analyse van markten en regelgeving door dit bureau. Ook deze prijzensets zijn echter voorspellingen.

2.2 Bijzondere waardevermindering van activa

Gedurende het verslagjaar wordt beoordeeld of er aanwijzingen zijn voor een bijzondere waardevermindering van activa. Indien dit het geval is, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief; deze is gelijk aan de hoogste van de reële waarde minus verkoopkosten (fair value less costs to sell) en de bedrijfswaarde (value in use). Als de reële waarde minus verkoopkosten leidt tot niet vermijdbare uitgaven, zal hiervoor een verplichting worden opgenomen. De bedrijfswaarde wordt bepaald door de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen, gebaseerd op de intern opgestelde en door de Raad van Bestuur goedgekeurde ondernemingsplannen, gebruik makend van een disconteringsvoet vóór belastingen die onder andere de actuele marktrente weergeeft. Specifieke risico's met betrekking tot het actief of de kasstroomgenererende eenheid zijn in de geschatte toekomstige kasstromen opgenomen. Ten aanzien van verantwoorde goodwill wordt jaarlijks beoordeeld of sprake is van een bijzondere waardevermindering.

Een bijzondere waardevermindering wordt verwerkt indien de boekwaarde van een actief of de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde.

Bijzondere waardeverminderingen van aan kasstroomgenererende eenheden toegewezen activa worden eerst in mindering gebracht op de boekwaarde van aan kasstroom genererende eenheden (of groepen van eenheden) toegerekende goodwill en vervolgens naar rato in mindering gebracht op de boekwaarde van de overige activa van de eenheid (groep van eenheden). De betreffende activa worden niet lager gewaardeerd dan de eigen (individuele) realiseerbare waarde.

Een bijzondere waardevermindering wordt teruggenomen indien vastgesteld wordt dat de uitgangspunten zijn veranderd op basis waarvan in het verleden de realiseerbare waarde is

bepaald. Een bijzondere waardevermindering wordt alleen teruggenomen voor zover de resterende boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde die, na aftrek van afschrijvingen, zou zijn bepaald in de veronderstelling dat geen bijzondere waardevermindering had plaatsgevonden. Een bijzondere waardevermindering of terugname hiervan wordt ten laste of ten gunste van het resultaat gebracht. Bijzondere waardeverminderingen van goodwill worden niet teruggenomen.

2.3 Waardering financiële instrumenten

Tenzij anders aangegeven bij de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening is het management van oordeel dat de boekwaarden van financiële instrumenten een redelijke benadering vormen van de reële waarde van de financiële instrumenten.

2.4 Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen zodra het redelijkerwijs zeker is dat aan de voorwaarden voor verkrijging is of wordt voldaan en dat de subsidies zijn of zullen worden ontvangen. Bij activering van investeringsprojecten worden ontvangen subsidies, evenals ontvangen bijdragen in de aanlegkosten, in mindering gebracht op de aanschafwaarde van de activa.
Exploitatiesubsidies worden opgenomen onder de opbrengsten. Fiscale subsidieregelingen worden opgenomen bij de berekening van de belastingplicht.

2.5 Vreemde valuta

De activa en passiva die in vreemde valuta worden gehouden, worden omgerekend tegen de valutakoersen welke gelden aan het einde van de verslagperiode. De verschillen die verband houden met de wijziging van valutakoersen worden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover deze geen betrekking hebben op de netto investering in buitenlandse deelnemingen; deze laatste leiden als onderdeel van de niet-gerealiseerde resultaten tot een mutatie in het eigen vermogen.
In de winst-en-verliesrekening zijn de kosten en opbrengsten luidend in vreemde valuta, omgerekend naar euro's tegen de koers op het moment van de transactie.

2.6 Belastingen

2.6.1 Belastingen op het resultaat

Belastingen op het resultaat omvatten de actuele belastingen en de mutaties in de uitgestelde belastingen. Deze bedragen worden ten laste van het resultaat gebracht, dan wel via de niet-gerealiseerde resultaten in het eigen vermogen opgenomen.
De actuele belastingen betreffen de bedragen die waarschijnlijk verschuldigd en verrekenbaar zijn over het fiscale resultaat van het verslagjaar. Deze zijn berekend op basis van de geldende belastingwetgeving en -tarieven.

2.6.2 Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingen worden toegepast op de relevante verschillen die bestaan tussen de boekwaarde en de fiscale waarde van activa en verplichtingen.

Uitgestelde belastingen worden gewaardeerd op basis van de belastingtarieven die naar verwachting van kracht zullen zijn wanneer de vordering wordt gerealiseerd of de verplichting wordt afgewikkeld uitgaande van de geldende belastingwetgeving en -tarieven. Uitgestelde belastingen worden opgenomen tegen nominale waarde. Uitgestelde belastingvorderingen worden slechts opgenomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat voldoende fiscale winst en/of andere tijdelijke verschillen aanwezig zijn waarmee de uitgestelde belastingvordering verrekend kan worden.

Voor de voorwaartse compensatie van fiscale verliezen en de verrekening van ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden wordt een uitgestelde belastingvordering opgenomen indien en voor zover het waarschijnlijk is dat toekomstige fiscale winst beschikbaar zal zijn waarmee de niet gecompenseerde fiscale verliezen en ongebruikte fiscaal verrekenbare tegoeden kunnen worden verrekend.

3. Grondslagen voor de consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van PZEM N.V. en haar groepsmaatschappijen. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin zeggenschap terzake van het bestuur en het operationele en financiële beleid wordt uitgeoefend. Volgens IFRS 10, *Geconsolideerde jaarrekening* wordt zeggenschap uitgeoefend als de investeerder blootgesteld is aan of rechten heeft op veranderlijke opbrengsten uit hoofde van zijn betrokkenheid bij de deelneming, en over de mogelijkheid beschikt deze opbrengsten via zijn macht over de deelneming te beïnvloeden. Bij de bepaling of er sprake is van zeggenschap worden de bestaande en potentiële stemrechten, die op balansdatum uitoefenbaar of converteerbaar zijn, meegewogen. Daarnaast wordt hierbij beoordeeld in hoeverre andere overeenkomsten aanwezig zijn die PZEM N.V. de mogelijkheid bieden het operationele en financiële beleid te bepalen.

Groepsmaatschappijen worden in de consolidatie betrokken vanaf het moment waarop van zeggenschap sprake is.
Anderzijds wordt vanaf de datum waarop van zeggenschap geen sprake meer is, de consolidatie beëindigd.
De groepsmaatschappijen zijn geconsolideerd volgens de integrale methode, waarbij vermogen en resultaat voor 100% in de consolidatie worden opgenomen. In het geval dat het belang in een groepsmaatschappij minder bedraagt dan 100% wordt het aandeel van derden afzonderlijk in de balans en de winst-en-verliesrekening tot uiting gebracht.

Gezamenlijke overeenkomsten (Joint arrangements) worden verantwoord voor het aandeel dat PZEM (of een van haar groepsmaatschappijen) heeft in de overeenkomst indien het gezamenlijke bedrijfsactiviteiten betreft. Ze worden betrokken in de consolidatie vanaf het moment waarop de overeenkomst tot stand gekomen is. Anderzijds wordt de consolidatie beëindigd vanaf de datum waarop de overeenkomst tot beëindiging is gekomen.
Gezamenlijke overeenkomsten die in de vorm van 'gezamenlijke bedrijfsactiviteiten' worden gevoerd, worden geconsolideerd volgens de partiële methode.

Hierbij wordt het belang als volgt in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt:
- Activa waarop de investeerder directe rechten heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- Schulden waar de investeerder direct voor verantwoordelijk is, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- De opbrengsten uit de verkoop van de output van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit door de gezamenlijke bedrijfsactiviteit zelf, en waarop de investeerder recht heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening (de gezamenlijke bedrijfsactiviteit is zelfstandig verantwoordelijk voor de verkoop van de output);
- De opbrengsten van de verkoop van de output van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit waarop de investeerder recht heeft, en waar de investeerder zelf voor gezorgd heeft, verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- De kosten die direct aan de investeerder kunnen worden toegerekend verwerkt de investeerder volledig in de jaarrekening;
- Activa, schulden, opbrengsten en kosten die niet direct aan de investeerders kunnen worden toegerekend, worden op indirecte wijze aan de investeerders toegekend op basis van hun relatieve aandeel in het belang in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit.

Gezamenlijke overeenkomsten die in de vorm van een 'joint venture' worden uitgeoefend, worden volgens de equity-methode gewaardeerd en niet in de consolidatie betrokken.

Ook geassocieerde deelnemingen worden volgens de equity-methode gewaardeerd en niet in de consolidatie betrokken.

Purchase accounting
Purchase accounting wordt toegepast bij de verwerking van verwerving van groepsmaatschappijen. De waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen worden, indien nodig, aangepast teneinde een uniforme toepassing binnen PZEM te realiseren.

Reikwijdte van de consolidatie
In deze jaarrekening is separaat een overzicht opgenomen van de dochterondernemingen, deelnemingen en joint ventures, inclusief de betreffende kapitaalbelangen.

4. Grondslagen voor de balanswaardering

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, met uitzondering van de waardering op reële waarde van derivaten (financiële instrumenten) en hieronder aangegeven verschillen. Alle transacties in financiële instrumenten worden verantwoord op transactiedatum.

4.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa hebben betrekking op software en klantcontracten.

Software
De geactiveerde software is gewaardeerd tegen historische kostprijs onder aftrek van afschrijvingen. Zij wordt in beginsel over een periode van 5 jaar lineair afgeschreven. De gebruiksduur wordt jaarlijks beoordeeld. Eventuele aanpassingen worden prospectief verwerkt.

Klantcontracten
Klantcontracten zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs en worden afgeschreven over de verwachte levensduur.

4.2 Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen kostprijs, onder aftrek van gecumuleerde lineaire afschrijvingen op basis van een geschatte levensduur, welke op technisch-economische maatstaven wordt bepaald, rekening houdend met een geschatte restwaarde en onder aftrek van (eventuele) gecumuleerde bijzondere waardeverminderingen. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Ontvangen bijdragen van derden in aanlegkosten van vaste bedrijfsmiddelen zijn, in navolging van IFRIC 18, met terugwerking naar 1 januari 2009 niet meer in mindering gebracht op de waarde van de activa maar gepassiveerd als vooruitontvangen omzet.

Kosten van externe financiering van activa (bouwrente) worden in de kostprijs opgenomen indien deze rechtstreeks aan het actief kunnen worden toegerekend.

Als een actief uit meerdere componenten met verschillende afschrijvingstermijnen en restwaarden bestaat, worden deze componenten afzonderlijk verantwoord. Investeringen voor vervanging van componenten worden geactiveerd onder gelijktijdige afwaardering van de te vervangen componenten. De geschatte levensduur en de geschatte restwaarde worden jaarlijks ten tijde van het opstellen van het ondernemingsplan beoordeeld. Indien sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt de waardering aangepast.

Periodiek groot onderhoud aan gebouwen en installaties wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd en afgeschreven gedurende de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

De amoveringsvoorzieningen zijn geactiveerd onder de materiële vaste activa en worden afgeschreven over de verwachte levensduur van de centrale.

De materiële vaste activa in aanbouw zijn in de balans opgenomen tegen de per balansdatum bestede kosten van materiaal en diensten, kosten van directe manuren, een passend gedeelte van

de direct toerekenbare overheadkosten en de rechtstreeks aan het actief toe te kennen financieringskosten.

4.3 Financiële vaste activa

Algemeen
Een bedrijfscombinatie is het samenbrengen van afzonderlijke entiteiten of bedrijfsactiviteiten in één verslaggevende entiteit. Een bedrijfscombinatie die in het toepassingsgebied valt wordt verwerkt volgens de overnamemethode, waarbij de volgende stappen genomen worden:

1. Identificatie van de overnemende partij;
2. Bepalen van de kostprijs van de bedrijfscombinatie;
3. Toerekenen van de kostprijs van de bedrijfscombinatie op de overnamedatum.

De kostprijs van een bedrijfscombinatie is het totaal van de reële waarde, op de datum van de ruil, van afgestane activa, aangegane of overgenomen verplichtingen en door de overnemende partij uitgegeven eigen vermogen instrumenten. Sinds de herziening van IFRS 3 (vanaf 2009 toegepast) worden de rechtstreeks aan de verwerving toe te rekenen kosten niet langer verwerkt als onderdeel van de kostprijs van de bedrijfscombinatie, maar direct ten laste van het resultaat gebracht. Goodwill wordt gewaardeerd als de waarde waarmee de kostprijs van de bedrijfscombinatie het belang van de overnemende partij in de netto reële waarde van de identificeerbare activa, verplichtingen en voorwaardelijke verplichtingen overschrijdt.
Negatieve goodwill wordt direct in de winst-en-verliesrekening opgenomen en minderheidsbelangen in het eigen vermogen.

Joint ventures, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen

- Joint ventures zijn gezamenlijke overeenkomsten waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben, rechten hebben op de netto activa van de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een joint venture genoemd.
- Een gezamenlijke bedrijfsactiviteit is een gezamenlijke overeenkomst waarbij de partijen die gezamenlijke zeggenschap over de overeenkomst hebben (waaronder PZEM N.V. of een van haar dochtermaatschappijen), rechten hebben op de activa en aansprakelijk zijn voor de verplichtingen die verband houden met de overeenkomst. Deze partijen worden deelnemers in een gezamenlijke bedrijfsactiviteit genoemd. PZEM N.V. neemt bij een gezamenlijke bedrijfsactiviteit haar activa en verplichtingen, opbrengsten en lasten voor haar aandeel in de gezamenlijke bedrijfsactiviteit op; het aandeel in het eigen vermogen van de gezamenlijke bedrijfsactiviteit vormt daarmee geen Financieel vast actief.
- Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waarin PZEM N.V. direct of indirect invloed van betekenis heeft, maar geen beslissende zeggenschap. In het algemeen is hiervan sprake indien PZEM N.V. tussen 20% en 50% van de stemrechten kan uitoefenen.
- Overige deelnemingen zijn niet-geassocieerde deelnemingen waarin PZEM N.V. een belang heeft dat kleiner is dan 20%.

In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de belangrijkste gezamenlijke overeenkomsten en deelnemingen.

Waardering joint ventures en (geassocieerde) deelnemingen
Investeringen in joint ventures en geassocieerde deelnemingen worden in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt volgens de 'equity methode'. Volgens deze methode vindt de initiële waardering plaats tegen kostprijs, i.e. de reële waarde van de onderliggende activa en passiva, waarbij derhalve ook de betaalde goodwill in dit bedrag is opgenomen. Indien de reële waarde hoger is dan de kostprijs, wordt het positieve resultaat bij de deelneming verantwoord. Jaarlijks wordt het aandeel in het resultaat bij- of afgeboekt en worden dividenduitkeringen op de

waardering in mindering gebracht. Indien de (gecumuleerde) verliezen van de joint venture en/of geassocieerde deelneming zouden leiden tot een negatieve boekwaarde, dan worden deze verliezen niet meer verwerkt, tenzij PZEM N.V. de verplichting heeft, of betalingen heeft gedaan, om deze verliezen aan te zuiveren.

Mutaties in overige deelnemingen worden geboekt in de niet-gerealiseerde resultaten tenzij sprake is van een duurzame waardevermindering, deze wordt direct ten laste van het resultaat geboekt. Indien onvoldoende informatie beschikbaar is vindt waardering plaats tegen kostprijs.

Niet-uitgekeerde resultaten van joint ventures en geassocieerde deelnemingen alsmede rechtstreekse vermogensvermeerderingen betreffende deelnemingen waarvan uitkering niet zonder beperking kan worden bewerkstelligd, worden toegevoegd aan de wettelijke reserve.

De waarderingsgrondslagen van joint ventures en deelnemingen worden indien nodig aangepast om een consistente toepassing van waarderingsgrondslagen binnen de PZEM-groep te realiseren.

Leningen u/g overige deelnemingen
Verstrekte leningen aan deelnemingen of aan externe partijen worden bij eerste waardering gewaardeerd tegen de reële waarde en vervolgens tegen de geamortiseerde kostprijs. Door de korte looptijd is de geamortiseerde kostprijs in de regel gelijk aan de nominale waarde van de lening. Waar nodig wordt een voorziening getroffen in verband met mogelijke oninbaarheid, die in mindering wordt gebracht op deze waarde.

Deposito's en effecten – aangehouden tot einde looptijd
Termijndeposito's en effecten, waarvan de intentie bestaat om deze aan te houden tot het einde van de looptijd, worden bij eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Vorderingen met een looptijd korter dan één jaar worden gerapporteerd onder de vorderingen.

Niet beursgenoteerde aandelen
Wanneer niet beursgenoteerde aandelen behoren tot de handelsportefeuille worden deze gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

Wanneer niet beursgenoteerde aandelen behoren tot de investeringen in eigen-vermogensinstrumenten worden deze gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt.

Zowel PZEM N.V. als N.V. EPZ participeren in een aandelen/obligatiefonds van een beleggingsinstelling. Voor PZEM N.V. behoort deze participatie tot de handelsportefeuille terwijl N.V. EPZ deze participatie duurzaam aan houdt ten behoeve van de amovering van de kerncentrale.

4.4 Voorraden

Voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, gebaseerd op basis van de FIFO-methode (first in first out) of tegen de netto opbrengstwaarde als deze lager is, onder aftrek van een voorziening voor incourantheid. De waardeverminderingen op voorraden worden ten laste van het resultaat geboekt en afzonderlijk vermeld.

4.5 Vorderingen

De handelsvorderingen worden bij eerste opname verwerkt tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van bijzondere waardeverminderingen. Door de korte looptijd is de geamortiseerde kostprijs in de regel gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen.
De aangehouden CO2 certificaten zijn bestemd voor eigen verbruik en bepaald op basis van de netto stand (aanwezige certificaten minus de benodigde certificaten als gevolg van emissie in 2020). De waardering geschiedt tegen historische aanschafprijs op basis van FIFO-methode.

4.6 Derivaten

Voor het onderdeel derivaten wordt verwezen naar onderdeel 5. 'Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten'.

4.7 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden niet alleen de geldmiddelen opgenomen maar ook kasequivalenten, die zonder materieel risico van waardeverandering in liquide middelen kunnen worden omgezet. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

4.8 Eigen vermogen

In het mutatieoverzicht eigen vermogen wordt het verloop van het eigen vermogen toegelicht. Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt EUR 9.080.000 en is verdeeld in 20.000 aandelen met een nominale waarde van elk EUR 454. Per 31 december 2020 is EUR 6.937.120 geplaatst en volgestort. Dividenden worden opgenomen als een verplichting in de periode waarover ze worden toegekend. Gedurende het verslagjaar is hierin geen wijziging opgetreden. Alle aandelen kennen geen voorkeursrechten of beperkingen.

4.9 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare feitelijke verplichtingen welke samenhangen met de bedrijfsactiviteiten. De voorzieningen worden opgenomen tegen de contante waarde van de te verwachten uitgaven minus de eventueel te verwachten eigen opbrengsten. De contante waarde wordt berekend met behulp van een disconteringsvoet vóór belasting waarin de actuele marktbeoordeling van de tijdswaarde van geld tot uitdrukking komt. De verwachte uitgaven binnen één jaar na balansdatum worden opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

4.10 Langlopende verplichtingen

De langlopende verplichtingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs met behulp van de effectieve rentemethode. De binnen één jaar vervallende aflossingsverplichtingen op langlopende verplichtingen worden opgenomen onder de kortlopende verplichtingen.

Het langlopende deel van de vooruit ontvangen omzet wordt onder langlopende verplichtingen geclassificeerd. Het gedeelte dat het eerstvolgende jaar vrijvalt wordt onder de kortlopende verplichtingen opgenomen. Het gedeelte dat betrekking heeft op het huidige verslagjaar is verwerkt in de omzet.

5. Grondslagen voor de waardering van financiële instrumenten

5.1 Financiële instrumenten

PZEM maakt gebruik van financiële instrumenten om de normale marktrisico's die samenhangen met zijn energie-, valuta- en renteposities te beheersen en te optimaliseren. PZEM past de standaard IFRS 9 *Financiële instrumenten* toe. Op grond van deze standaard worden derivaten (afgeleide financiële instrumenten) gewaardeerd tegen reële waarde (fair value) en worden handelscontracten in de winst-en-verliesrekening verwerkt op basis van 'fair value through P&L' (verwerking van waardeveranderingen in de winst-en-verliesrekening).

Definiëring
Een derivaat is een financieel instrument of ander contract dat binnen het toepassingsgebied van IFRS 9 valt en dat de drie volgende kenmerken bezit:

- de waarde verandert als gevolg van veranderingen in een bepaalde rentevoet, de prijs van een financieel instrument, de commodityprijs, de valutakoers, een index van prijzen of rentevoeten of andere variabele, mits, in geval van een niet-financiële variabele, de variabele niet specifiek voor een contractpartij geldt (soms 'de onderliggende waarde' genoemd);
- er is geen of slechts een geringe netto aanvangsinvestering benodigd in verhouding tot andere soorten contracten die op vergelijkbare wijze reageren op veranderingen in marktfactoren;
- de afwikkeling vindt in de toekomst plaats.

5.2 Derivaten

PZEM handelt in contracten voor gas, elektriciteit, CO_2-certificaten en valuta voor het lopende kalenderjaar plus maximaal de drie daarop volgende jaren. PZEM beschouwt de markten voor deze producten als liquide voor deze periode: hiervoor zijn betrouwbare prijzen beschikbaar via brokers, beurzen en dataleveranciers. De reële waarde van commodity-contracten wordt bepaald via de DCF-methode op basis van deze prijzen; er wordt geen gebruik gemaakt van eigen waarderingsmodellen. De gepubliceerde maand-, kwartaal- en jaarprijzen worden slechts bewerkt om aan te sluiten op de relatieve perioden in de trade-systemen. Voor het afdekken van de renterisico's maakt PZEM gebruik van derivaten zoals interest rate swaps. Met behulp van deze swaps wordt bewerkstelligd dat de variabele rente wordt omgezet in een vaste rente. De reële waarde van rentederivaten wordt eveneens via de DCF-methode bepaald op basis van een yieldcurve uitgaande van op ECB (Europese Centrale Bank) data gebaseerde noteringen.
De reële waarde van de interest rate swaps omvat conform IFRS 13, *Waardering tegen reële waarde* de credit value adjustment (CVA) en de debet value adjustment (DVA), die het kredietrisico van alle betrokken partijen weerspiegelt. De waarde-mutaties in de CVA/DVA worden gerapporteerd in de winst-en-verliesrekening.

Rubricering en saldering
Derivaten worden onder de kortlopende, respectievelijk langlopende activa geclassificeerd indien de reële waarde positief is en onder de kortlopende, respectievelijk langlopende verplichtingen indien de reële waarde negatief is. Vorderingen en verplichtingen uit hoofde van derivaten voor verschillende transacties met dezelfde tegenpartij worden gesaldeerd indien er een contractueel of juridisch recht tot saldering bestaat en PZEM de desbetreffende kasstromen eveneens op gesaldeerde basis verrekent.

Verwerking reële waarde mutaties
Onder IFRS 9 worden energie commodity-contracten (elektriciteit, gas en CO_2-certificaten alsmede de daaraan gerelateerde posities in vreemde valuta) en renteswap contracten als derivaat aangemerkt. Onder IFRS 9 en IFRS 7, *Financiële instrumenten: informatieverschaffing*, worden alle derivaten vanaf eerste opname gewaardeerd tegen reële waarde.

Als algemeen uitgangspunt geldt dat aanpassingen in de reële waarde van derivaten in het resultaat dienen te worden verwerkt. Uitzonderingen hierop zijn:
1. Own use behandeling: voor commodity-contracten voor eigen gebruik, productie en in- en verkoopcontracten die bestemd zijn voor fysieke levering aan eindgebruikers past PZEM accrual accounting toe, wat impliceert dat tussentijdse waardestijgingen niet in het resultaat worden verwerkt. Dergelijke transacties worden op het moment van effectuering tegen de dan geldende prijzen verwerkt als aan- of verkoop;

2a. Derivaten die aangegaan zijn ten behoeve van afdekking van een own use contract. Hiervoor kan onder voorwaarden hedge-accounting worden toegepast;

2b. Rente-derivaten. Hiervoor kan onder voorwaarden hedge-accounting worden toegepast.

Hedge-accounting
Hedge-accounting biedt de mogelijkheid om het effect van fair value mutaties op het resultaat te beperken, doordat bij hedge-accounting rekening wordt gehouden met tegengestelde effecten op het resultaat van fair value mutaties van de hedge-transacties en van de afgedekte posities; de fair value mutaties van derivaten worden in dit geval (via het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten) in het eigen vermogen verwerkt tot het moment dat de afgedekte positie/transactie wordt afgewikkeld.

PZEM maakt gebruik van derivaten om prijs- en valutarisico's die voortvloeien uit energie commodity-contracten af te dekken.

Met afgesloten renteswaps wordt het risico van fluctuaties in de kasstroom als gevolg van rentemutaties afgedekt. PZEM past hiervoor cashflow hedging (kasstroomafdekking) toe, waarbij door middel van hedge-transacties het risico van schommelingen in (toekomstige) kasstromen die het resultaat kunnen beïnvloeden, worden afgedekt. De hedges zijn toewijsbaar aan een specifiek risico dat is gerelateerd aan een balanspost of een toekomstige transactie die hoogstwaarschijnlijk is.

Criteria voor toepassing van hedge-accounting
Voor het toepassen van hedge-accounting gelden strikte regels ten aanzien van noodzakelijke documentatie en effectiviteit-meting. Op een derivaat kan hedge-accounting worden toegepast indien het voldoet aan de volgende criteria:
1. bij het aangaan van de transactie dient het derivaat formeel als hedge te worden aangemerkt en moeten de hedge-relatie, de doelstellingen van de hedge en de risicomanagement strategie worden gedocumenteerd;
2. voor cashflow hedges geldt dat ingedekte verwachte toekomstige transacties hoogst waarschijnlijk dienen te zijn en dat voornoemde verwachte toekomstige transacties de onderneming blootstellen aan schommelingen in (toekomstige) kasstromen, die invloed op het resultaat kunnen hebben;
3. de effectiviteit van de hedge-transactie kan betrouwbaar worden vastgesteld;
4. de hedge-transactie is naar verwachting in hoge mate effectief;
5. de hedge-transactie wordt periodiek beoordeeld op effectiviteit.

Effectiviteitmeting van hedges en verwerking van mutaties

PZEM beoordeelt formeel, zowel bij het aangaan van de hedge-relatie als gedurende de looptijd daarvan, of de derivaten waarvan gebruik is gemaakt ten behoeve van hedge-transacties, effectief zijn voor het opvangen van veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie. Hiertoe beoordeelt en bepaalt PZEM of veranderingen in de reële waarde of kasstromen van de afgedekte positie worden gecompenseerd door veranderingen in de reële waarde of kasstromen van het hedge-instrument.
Het effectieve deel van de wijzigingen in de reële waarde wordt (via het overzicht van de niet-gerealiseerde resultaten) in het eigen vermogen onder de hedge-reserves verwerkt.

Het ineffectieve deel van een hedge-relatie wordt bepaald door de mate waarin de veranderingen in de reële waarde van het derivaat verschillen van de veranderingen in de reële waarde van de afgedekte positie in een reële waarde hedge, of de mate waarin veranderingen in de reële waarde van het derivaat afwijken van de reële waardeverandering van de verwachte kasstroom in een kasstroom hedge. Ineffectieve hedges, het niet-effectieve gedeelte van een hedge en winsten en verliezen op componenten van een derivaat die bij de beoordeling van de effectiviteit van de hedge-transactie buiten beschouwing worden gelaten, worden direct in het resultaat verwerkt.

De cumulatieve bedragen die in het eigen vermogen zijn verwerkt, worden overgeheveld naar het resultaat in dezelfde periode waarin de afgedekte transactie in het resultaat wordt verwerkt.

PZEM beëindigt de hedge-accounting indien de hedge-relatie niet langer effectief is of indien niet langer verwacht wordt dat deze effectief zal blijven.

6. Grondslagen voor de resultaatbepaling

6.1 Netto omzet

Onder de netto omzet worden de direct toerekenbare opbrengsten verantwoord van aan derden geleverde goederen en diensten, onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven en af te dragen belastingen zoals de omzetbelasting en energiebelasting.

Opbrengsten worden opgenomen als de wezenlijke risico's en voordelen van eigendom van de goederen zijn overgedragen aan de koper. Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de verrichte prestaties aan het einde van de verslagperiode.

Voor de verantwoording van de omzet van elektriciteit wordt verondersteld dat de geproduceerde elektriciteit uit de eigen productiemiddelen (incl. gezamenlijke overeenkomsten), alsmede de gecontracteerde elektriciteit uit productiemiddelen van derden (inclusief de belangrijkste wind PPA-contracten), aan derden wordt verkocht en derhalve als omzet wordt verantwoord. Daarnaast wordt de aan eindverbruikers geleverde elektriciteit volledig bij derden ingekocht en derhalve ook als omzet verwerkt.

Inkoop- en verkoopwaarden van handelscontracten met betrekking tot gas en elektriciteit die geen fysieke levering betreffen zijn gesaldeerd indien dit contractueel overeengekomen is.

6.2 Netto bedrijfslasten

De netto bedrijfslasten worden bepaald op basis van verkregen prestaties en op basis van de hiervoor reeds gememoreerde grondslagen met betrekking tot waardering en afschrijving. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij daadwerkelijk worden geëffectueerd; verliezen worden genomen in het jaar waarin zij voorzienbaar zijn.

6.3 Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben volgens de effectieve rente methode. Kosten van externe financiering, gerelateerd aan de vervaardiging of verwerving van vaste activa (bouwrente) worden in voorkomende gevallen geactiveerd.

7. Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode en op basis van de werkelijke balansmutaties. Onderscheid is aangebracht tussen de operationele, investerings- en financieringsactiviteiten. Het kortlopend deel van de langlopende verplichtingen is in de balans opgenomen als onderdeel van de overige (kortlopende) verplichtingen, de mutatie op het kortlopende deel van de langlopende verplichtingen is in het kasstroomoverzicht echter verantwoord onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Kasstromen, gerelateerd aan minderheidsdeelnemingen (uitkering van dividenden), financiële baten en lasten en winstbelastingen (belastingaanslagen) zijn gebaseerd op de werkelijke ontvangsten en betalingen.

Toelichting op de geconsolideerde balans

1. Immateriële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Software	Klant contracten
2019			
Boekwaarde per 1 januari 2019	**1.248**	**362**	**887**
Investeringen	-	-	-
Afschrijvingen	(199)	(152)	(48)
Desinvesteringen	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2019	**1.049**	**210**	**839**
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	2.956	2.447	509
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	**4.005**	**2.657**	**1.348**
2020			
Boekwaarde per 1 januari 2020	**1.049**	**210**	**839**
Investeringen	630	630	-
Afschrijvingen	(234)	(187)	(47)
Desinvesteringen	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2020	**1.445**	**653**	**792**
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	3.179	2.623	556
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	**4.625**	**3.277**	**1.348**
Afschrijvingstermijnen in jaren		5	28

Bijzondere waardevermindering
In 2020 is er geen aanleiding geweest om te beoordelen of sprake zou zijn van een bijzondere waardevermindering van het hierboven verantwoorde immaterieel vast actief.

Software
In 2020 is geïnvesteerd in software ten behoeve van de online klantportaal.

Klantcontracten
Deze immateriële vaste activa worden afgeschreven over de verwachte levensduur van de Sloecentrale. De afschrijving is gestart in 2009.

2. Materiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs-middelen	Activa in aanbouw	Lease activa	Bijdrage van derden
2019							
Boekwaarde per 1 januari 2019	**476.283**	**104.889**	**325.913**	**37.109**	**6.070**	**4.010**	**(1.708)**
Investeringen	21.059	448	6.348	5.410	3.566	5.287	-
Afschrijvingen	(48.054)	(11.808)	(29.700)	(6.203)	-	(391)	48
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-		-
Desinvesteringen	(4.736)	(4.522)	-	(214)	-	-	-
Overige mutaties	59.362	60.528	(872)	-	-	(297)	-
Boekwaarde per 31 december 2019	**503.912**	**149.534**	**301.689**	**36.103**	**9.636**	**8.610**	**(1.660)**
Boekwaarde voor aftrek bijdragen	**505.572**	**149.534**	**301.689**	**36.103**	**9.636**	**8.610**	
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	744.360	80.131	590.607	72.718	-	904	
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	1.249.932	229.665	892.296	108.821	9.636	9.514	
2020							
Boekwaarde per 1 januari 2020	**503.912**	**149.534**	**301.688**	**36.103**	**9.636**	**8.610**	**(1.660)**
Investeringen	18.461	230	13.813	2.309	1.602	508	-
Afschrijvingen	(47.911)	(13.614)	(27.226)	(6.227)	-	(892)	48
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-	-		-
Desinvesteringen	(233)	(839)	(330)	(1)	-	(45)	982
Overige mutaties	36.565	35.274	1.291	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2020	**510.794**	**170.585**	**289.236**	**32.184**	**11.238**	**8.181**	**(630)**
Boekwaarde voor aftrek bijdragen	**511.425**	**170.585**	**289.236**	**32.184**	**11.238**	**8.181**	
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	755.443	91.257	584.847	78.211	-	1.127	
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	1.266.867	261.842	874.083	110.396	11.238	9.309	
Afschrijvingstermijnen in jaren		0 - 40	7 - 40	5 - 15	nvt		

De overige mutatie in gebouwen en terreinen heeft betrekking op de verhoging en activering van de amoveringsvoorziening van de kerncentrale als gevolg van een lagere disconteringsvoet. Zowel in 2019 als in 2020 is de disconteringsvoet verlaagd.

De investeringen in machines en installaties (inclusief de mutaties in activa in aanbouw) hebben met name betrekking op vervangingsinvesteringen en maatregelen om de (nucleaire) veiligheid bij EPZ verder te verhogen. Een deel heeft ook betrekking op groot onderhoud van en verbeteringen aan de Sloecentrale.

In 2017 heeft een bijzondere waardevermindering plaats gevonden door de afwaardering van de geactiveerde fair value van de uitbreiding van het aandelenbelang in EPZ, van 50% naar 70%, in 2011 van EUR 292,5 mln.. Een (gedeeltelijke) terugname van de afwaardering uit 2017 was in 2020 niet van toepassing. De per ultimo 2020 aanwezige bijzondere waardevermindering bedraagt EUR 162,9 mln. (2019: EUR 175,4 mln.).

De lease activa hebben met name betrekking op huurcontracten voor terrein en kantoorruimte en de leasecontracten van het wagenpark.

3. Joint Ventures, geassocieerde deelnemingen en overige deelnemingen

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Joint Ventures	Overige deelnemingen
Boekwaarde per 1 januari 2019	**393.420**	**375.337**	**18.082**
Investeringen/Verkopen	(4.757)	-	(4.757)
Ontvangen dividenden/ontvangsten	(18.068)	(18.048)	(20)
Resultaat	27.320	25.906	1.414
Overige mutaties	70	70	-
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	397.984	383.265	14.719
Openingsbalans per 1 januari 2020	**397.984**	**383.265**	**14.719**
Investeringen/Verkopen	312	-	312
Ontvangen dividenden/ontvangsten	(17.493)	(17.493)	-
Resultaat	21.711	24.315	(2.604)
Overige mutaties	0	-	0
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	402.514	390.087	12.427

De ontvangsten uit hoofde van dividenduitkeringen zijn met name toe te rekenen aan waterbedrijf Evides.

Het resultaat betreft de resultaten die door de joint ventures en overige deelnemingen zijn gerealiseerd.

3.1 Joint Ventures

Samenvattende balans- en resultaatinformatie met betrekking tot de joint ventures (op basis van IFRS, 100% belang).

EVIDES N.V.

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Vlottende activa	74.086	68.830
waarvan liquide middelen	*1.971*	*10.389*
Vaste activa	1.217.115	1.179.649
Kortlopende verplichtingen	(176.330)	(176.667)
waarvan financiële verplichtingen	*97.001*	*105.279*
Langlopende verplichtingen	(566.828)	(539.756)
waarvan financiële verplichtingen	*527.556*	*502.289*
	2020	2019
Omzet	311.061	305.105
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten	45.986	48.671
Netto resultaat uit beëindigde activiteiten	-	-
Netto resultaat	45.986	48.671
Niet-gerealiseerde resultaten	-	139
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	45.986	48.810
Ontvangen dividend door PZEM N.V.	15.000	17.700
Afschrijvingen en bijzondere waardevermindering	79.231	75.181
Totaal van rentelasten en -baten	2.283	2.193
Vennootschapsbelasting	538	5.991
	31-12-2020	31-12-2019
Vermogen	548.043	532.057
Aandelenbelang	50%	50%
Goodwill	95.502	95.502
BOEKWAARDE	**369.524**	**361.531**

PZEM N.V. heeft, met haar 50% aandelenbelang in Evides N.V., gezamenlijke zeggenschap omdat de belangrijkste besluiten (om de relevante activiteiten te beïnvloeden) met meerderheid van stemmen door de aandeelhouders genomen moeten worden. Aangezien PZEM N.V. alleen recht heeft op dividend (en niet op andere output van Evides), wordt Evides N.V. als Joint Venture gerapporteerd.

OVERIGE JOINT VENTURES

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Netto resultaat uit voortgezette activiteiten toe te rekenen aan PZEM N.V.	1.322	1.591
Netto resultaat uit beëindigde activiteiten toe te rekenen aan PZEM N.V.	-	-
Niet-gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan PZEM N.V.	-	-
Totaal van (niet-)gerealiseerde resultaten toe te rekenen aan PZEM N.V.	1.322	1.591
BOEKWAARDE	20.563	21.733

De overige joint ventures hebben met name betrekking op de deelneming in BMC Moerdijk.

3.2 Overige deelnemingen

Alle participaties die gerapporteerd worden onder de overige deelnemingen zijn opgenomen in het overzicht van niet-geconsolideerde deelnemingen.

In het licht van het Borssele convenant is in 2007 het Sustainable Energy Technology Fund opgericht (SET Fund C.V.), waarin de toenmalige energiebedrijven DELTA (via DELTA Investeringsmaatschappij B.V. als stille vennoot; huidig PZEM resp. PZEM

Investeringsmaatschappij B.V.) en Essent (huidig onderdeel van RWE) beiden voor 50% participeerden.
Gelet op de statuten van dit fonds en de gewijzigde aandelenverhouding in N.V. EPZ is per 23 december 2011 een nieuw fonds, SET Fund II C.V., opgericht. In SET Fund II C.V. participeerde PZEM bij aanvang voor 69,65% en Essent (RWE) voor 29,85% in het initieel kapitaal van EUR 10 mln. Gezien de beperkte zeggenschap worden beide ondernemingen gekwalificeerd als 'financiële instrumenten' en gewaardeerd tegen reële waarde. De participatie van PZEM (via PZEM Investeringsmaatschappij B.V. als stille vennoot) in SET Fund I C.V. bedraagt ultimo 2020 37,67% met een boekwaarde van EUR 7,1 mln. (ultimo 2019: 45,24% met een boekwaarde van EUR 9,3 mln.). Voor SET Fund II C.V. is dit ultimo 2020 18,20% met een boekwaarde van EUR 4,0 mln. (ultimo 2019: 18,83% met een boekwaarde van EUR 4,1 mln.).

3.3 Transacties met verbonden partijen

Hieronder zijn de transacties met verbonden partijen opgenomen voor zover de waarde van de verbonden partij materieel is in de PZEM jaarcijfers en de verkoop- en inkooptransacties, debiteuren en crediteuren en de verstrekte leningen niet minder bedragen dan EUR 5 mln. De transacties zijn marktconform.

Ten behoeve van de vorderingen op verbonden partijen zijn geen voorzieningen voor oninbaarheid opgenomen omdat hier geen noodzaak toe bestaat. De aandeelhouders van PZEM (provincies en gemeentes) zijn weliswaar verbonden partijen maar er vinden geen significante transacties plaats tussen PZEM en haar aandeelhouders. De vergoedingen aan Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen zijn toegelicht onder de personeelskosten respectievelijk de overige bedrijfskosten.

(Bedragen x EUR 1.000)		Verkochte goederen		Ingekochte goederen		Debiteuren	
	% Deelneming	2020	2019	2020	2019	31-12-2020	31-12-2019
BMC Moerdijk B.V.	50,00%	198	191	8.562	10.398	43	52
TOTAAL		198	191	8.562	10.398	43	52

(Bedragen x EUR 1.000)		Crediteuren		Verstrekte leningen		Rentebaten	
	% Deelneming	31-12-2020	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2019	2020	2019
BMC Moerdijk B.V.	50,00%	442	322	2.595	2.681	173	260
TOTAAL		442	322	2.595	2.681	173	260

4. Overige financiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Leningen u/g deelnemingen	Uitgestelde belasting vorderingen	Overige financiële vaste activa
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019 (LANGLOPEND)	472.571	4.879	6.189	461.503
Terugboeking kortlopend gedeelte	451.366	-	-	451.366
Nieuwe vorderingen	471.556	-	-	471.556
Resultaat	32.585	-	1.767	30.818
Ontvangen aflossingen	(444.801)	(2.024)	-	(442.777)
Ten laste van eigen vermogen	(683)	-	(683)	-
Overige mutaties	(716)	-	-	(716)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	981.880	2.855	7.274	971.751
Kortlopend gedeelte	(415.817)	-	-	(415.817)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	566.063	2.855	7.274	555.934
OPENINGSBALANS PER 1 JANUARI 2020 (LANGLOPEND)	566.063	2.855	7.274	555.934
Terugboeking kortlopend gedeelte	415.817	-	-	415.817
Nieuwe vorderingen	674.130	-	-	674.130
Resultaat	7.572	-	(2.550)	10.122
Ontvangen aflossingen	(674.730)	(283)	-	(674.446)
Ten laste van eigen vermogen	(572)	-	(572)	-
Overige mutaties	8	-	0	8
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	988.287	2.572	4.152	981.563
Kortlopend gedeelte	(371.164)	-	-	(371.164)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020 (LANGLOPEND)	617.123	2.572	4.152	610.399

4.1 Leningen u/g deelnemingen

De leningen u/g deelnemingen betreft een tweetal achtergestelde leningen.

De gewogen gemiddelde rentevoet bedraagt in 2020 6,9% (2019: 6,9%).

4.2 Uitgestelde belastingvorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Financiële vaste activa	-	(39)
Verrekenbare verliezen	-	2.589
Hedgereserve ingevolge IAS39 / derivaten	4.152	4.724
TOTAAL	4.152	7.274

De uitgestelde belastingvorderingen hebben volledig betrekking op de deelneming Sloecentrale. De latente belastingvorderingen van de fiscale eenheid van PZEM N.V. zijn uit voorzichtigheid niet gewaardeerd aangezien onzeker is of, en op welke termijn, de belastingvorderingen gerealiseerd kunnen worden.

De niet in de balans opgenomen latente belastingvordering bij PZEM N.V. heeft betrekking op voorzieningen in de commerciële jaarrekening die voor fiscale doeleinden niet, danwel op andere wijze worden erkend. In alle gevallen betreft het tijdelijke verschillen die de komende jaren tot uitdrukking komen in de acute belastingdruk. Uit hoofde van verschillen tussen commerciële en fiscale waarderingen zou een latentie gevormd kunnen worden van EUR 17,6 mln.

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld in hoeverre verrekenbare verliezen tot toekomstige belastingbesparing zullen leiden. Voor zover verrekening van verliezen binnen de wettelijke termijn aannemelijk is, wordt een uitgestelde belastingvordering opgenomen.

Op 31 december 2020 is voor EUR 303,9 mln. aan bestaande verrekenbare verliezen geen latente belastingvordering in de balans opgenomen vanwege het feit dat het onzeker is of, en op welke termijn de compensabele verliezen c.q. de belastingvoordelen gerealiseerd kunnen worden. De hoogte van de verrekenbare verliezen is onzeker doordat PZEM nog in overleg is met de belastingdienst over enkele fiscale waarderingen. Van deze compensabele verliezen vervalt EUR 66,4 mln. binnen 5 jaar.

4.3 Overige financiële vaste activa

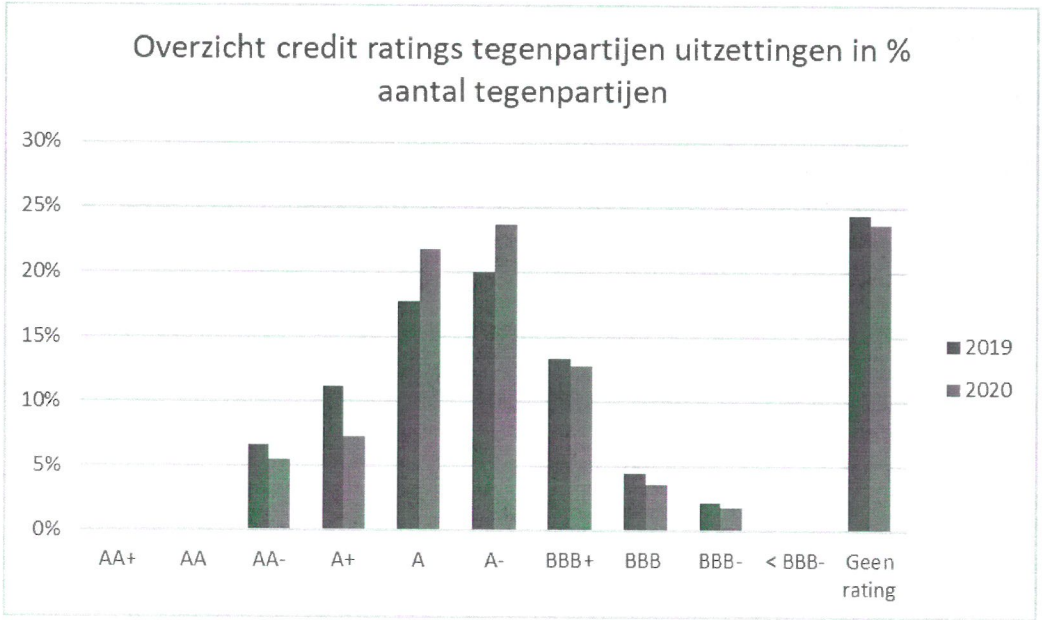
De overige financiële vaste activa bestaan ultimo 2020 voornamelijk uit uitzettingen en gestelde zekerheden.

Sinds de invoering van IFRS 9 per 1 januari 2018 dient bij de initiële verwerking van vorderingen al rekening te worden gehouden met verwachte kredietverliezen. Om de hoogte van deze 'expected loss' in te schatten heeft PZEM aansluiting gezocht naar de externe rating van de tegenpartijen. Hierbij heeft PZEM gekozen om de volgende percentages te hanteren bij de volgende ratings:

Externe credit rating	Percentage 'Expected loss'
> A-	0,1%
BBB+	0,2%
BBB of BBB-	0,5%
< BBB- of geen rating	1%

Er is door PZEM gekozen voor relatief lage percentages, omdat deze uitzettingen en gestelde zekerheden een relatief kortlopend karakter (ca. 1,5 jaar) hebben.

De procentuele verdeling van alle uitzettingen en gestelde zekerheden (zowel langlopend als kortlopend) over de verschillende credit ratings is onderstaand schematisch weergegeven:

Overzicht credit rating tegenpartijen uitzettingen en gestelde zekerheden in % van het aantal

Deposito's en effecten

Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017 heeft PZEM een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. De middelen worden in eerste instantie ingezet voor de operationele activiteiten. De resterende middelen worden uitgezet en belegd conform het treasurystatuut. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's, obligaties en effecten en vertegenwoordigen ultimo 2020 een waarde van EUR 713,8 mln. (exclusief voorziening 'expected loss'). Van dit saldo heeft EUR 358,2 mln. een looptijd langer dan 1 jaar. Een bedrag van EUR 128,8 mln. heeft betrekking op effecten die PZEM heeft belegd in het fonds waarin EPZ, via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden

Kerncentrale Borssele, tevens heeft belegd. In totaal (incl. het deel van EPZ) is ultimo 2020 EUR 332,0 mln. belegd in dit fonds.

Gestelde zekerheden
De gestelde zekerheden bestaan uit waarborgsommen en bankgaranties. Een deel van de zekerheden is verstrekt aan tegenpartijen ten behoeve van operationele activiteiten waaronder de handelsactiviteiten. Deze zekerheden zijn voornamelijk voortgekomen door de downgrade van de corporate credit rating in 2017. Dit heeft geresulteerd in de verplichting tot het verstrekken van extra zekerheden aan handelspartijen. Ultimo 2020 is voor EUR 47,3 mln. (exclusief voorziening 'expected loss') aan zekerheden gesteld (2019: 138,2 mln.) waarvan EUR 31,8 met een looptijd langer dan 1 jaar (2019: 32,1 mln.). De daling in 2020 is het gevolg van het vrijvallen van een garantie die gesteld was in het kader van een rechtszaak.

Daarnaast zijn onder de financiële vaste activa de beleggingen via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele verantwoord die de financiële zekerheid biedt die de Kernenergiewet vereist omtrent het aanwezig zijn van voldoende financiële middelen voor ontmanteling van de kerncentrale na de verwachte sluitingsdatum. Doordat de gelden aan een aparte stichting toebehoren, wordt het risico afgedekt dat bij een faillissement van de vergunninghouder de beschikbare gelden in de boedel vallen.

5. Derivaten en risicomanagement

PZEM handelt in energie commodity-contracten en valuta voor het lopende kalenderjaar plus de drie daaropvolgende jaren. PZEM beschouwt de markten voor deze producten als voldoende liquide voor deze periode. Prijzen zijn beschikbaar via brokers, beurzen en dataleveranciers. De reële waarde van commodity-contracten wordt bepaald op basis van deze gepubliceerde prijzen; er wordt geen gebruik gemaakt van eigen waarderingsmodellen. De gepubliceerde maand-, kwartaal- en jaarprijzen worden slechts bewerkt om aan te sluiten op de relatieve perioden in de trade-systemen.

Voor het afdekken van de renterisico's maakt PZEM gebruik van derivaten zoals interest rate swaps. Met behulp van deze swaps wordt bewerkstelligd dat de variabele rente wordt omgezet in een vaste rente.

In dit hoofdstuk worden de volgende onderdelen behandeld:

5.1 Derivaten
5.1.1 Samenhang derivaten in de jaarrekening
5.1.2 Derivatenpositie
5.1.3 Verloop van de hedge-reserve
5.1.4 Hiërarchie van financiële instrumenten

5.2 Risicomanagement
5.2.1 Risicobeheer
5.2.2 Marktrisico's
5.2.3 Liquiditeitsrisico
5.2.4 Kredietrisico's

5.1 Derivaten

5.1.1 Samenhang derivaten in de jaarrekening 2020

(Bedragen x EUR 1.000)	Stand derivaten				Mutatie derivaten	
	Activa 2020	Activa 2019	Passiva 2020	Passiva 2019	Mutatie 2020 activa	Mutatie 2020 passiva
Derivaten op de balans (zie 5.1.2)						
Vaste activa	11.368	5.821			5.547	
Vlottende activa	18.483	44.688			(26.204)	
	29.851	**50.508**			**(20.657)**	
Langlopende verplichting			22.383	25.745		(3.362)
Kortlopende verplichting			19.833	90.213		(70.380)
			42.216	**115.957**		**(73.741)**
Overige balansposities gerelateerd aan derivaten						
Hedge-reserve (zie 5.1.3)			(11.665)	(63.875)		52.210
Uitgestelde belasting (zie 5.1.3)	4.229	4.762	-	-	(533)	-
Subtotaal	**4.229**	**4.762**	**(11.665)**	**(63.875)**	**(533)**	**52.210**
Gecumuleerde ineffectiviteit (derivaten Sloe)			73	221		(148)
Gecumuleerde ineffectiviteit (Mark-to-Market)			3.456	2.966		490
	4.229	**4.762**	**(8.136)**	**(60.688)**	**(533)**	**52.552**
Totaal	**34.080**	**55.270**	**34.080**	**55.270**	**(21.190)**	**(21.190)**

Van de waardemutaties is een bedrag van EUR 52,2 mln. positief (2019: EUR 46,1 mln. positief) verwerkt via de hedge-reserve. De marktwaarde van de derivatenportefeuille is dichter bij de contractwaarde komen te liggen.

5.1.2a Saldering van financiële activa

2020

(Bedragen x EUR 1.000)	Activa					
	Vaste activa			Vlottende activa		
	Bruto	**Netting**	**Netto**	**Bruto**	**Netting**	**Netto**
Commodity contracten						
Gas	11.933	8.271	3.662	51.590	34.028	17.562
Elektriciteit	39.898	36.231	3.667	93.515	93.376	139
Overige	5.468	1.429	4.039	9.930	9.151	778
Overige derivaten						
Valuta contracten				4	-	4
Totaal	**57.299**	**45.931**	**11.368**	**155.039**	**136.556**	**18.483**

5.1.2b Saldering van financiële passiva

2020

(Bedragen x EUR 1.000)	Passiva					
	Langlopend			Kortlopend		
	Bruto	Netting	Netto	Bruto	Netting	Netto
Commodity contracten						
Gas	(11.355)	(8.271)	(3.084)	(39.166)	(34.028)	(5.138)
Elektriciteit	(44.073)	(36.231)	(7.842)	(102.609)	(93.376)	(9.232)
Overige	(1.429)	(1.429)	-	(9.151)	(9.151)	
Overige derivaten						
Valuta contracten				(313)		(313)
Renteswaps	(11.457)	-	(11.457)	(5.150)	-	(5.150)
Totaal	**(68.314)**	**(45.931)**	**(22.383)**	**(156.389)**	**(136.556)**	**(19.833)**

5.1.3 Verloop van de hedge-reserve

De veranderingen in de reële waarde na belastingen van de derivaten vormen onderdeel van de hedge-reserve; dit is een niet vrij uitkeerbare reserve. De hedge-reserve vertoonde het volgende verloop over de afgelopen twee jaar.

Verloop Hedge-reserves

(Bedragen x EUR 1.000)	Commodity contracten				Swaps	
	Gas	Elektriciteit	CO_2	Totaal	Rente swaps	Totaal
2019						
Hedge-reserve 1-1-2019 bruto	**31.517**	**(136.846)**	**14.426**	**(90.903)**	**(24.458)**	**(115.361)**
Mutaties 2019						
Opgenomen in Eigen Vermogen	(51.259)	55.562	(1.692)	2.610	(2.483)	127
Vrijval naar resultaat	(18.762)	67.914	(8.528)	40.625	5.973	46.598
Totaal mutaties 2019	**(70.021)**	**123.476**	**(10.220)**	**43.235**	**3.490**	**46.725**
Hedge-reserve 31-12-2019 bruto	**(38.504)**	**(13.370)**	**4.206**	**(47.668)**	**(20.968)**	**(68.637)**
Uitgestelde belasting	-	-	-	-	4.762	4.762
Hedge-reserve 31-12-2019	**(38.504)**	**(13.370)**	**4.206**	**(47.668)**	**(16.207)**	**(63.875)**
2020						
Hedge-reserve 1-1-2020 bruto	**(38.504)**	**(13.370)**	**4.206**	**(47.668)**	**(20.968)**	**(68.637)**
Mutaties 2020						
Opgenomen in Eigen Vermogen	14.516	(14.121)	5.455	5.849	(1.189)	4.660
Vrijval naar resultaat	34.607	11.865	(3.868)	42.603	5.479	48.082
Totaal mutaties 2020	**49.122**	**(2.256)**	**1.586**	**48.454**	**4.290**	**52.744**
Hedge-reserve 31-12-2020 bruto	**10.619**	**(15.626)**	**5.792**	**786**	**(16.678)**	**(15.893)**
Uitgestelde belasting	-	-	-	-	4.229	4.229
Hedge-reserve 31-12-2020	**10.619**	**(15.626)**	**5.792**	**786**	**(12.450)**	**(11.665)**

De opbouw van de bruto hedge-reserve ultimo 2020 met betrekking tot de commodities kan als volgt worden toegewezen aan de komende jaren:

Stand Hedge-reserve commodities bruto

(Bedragen x EUR 1.000)

	Commodities			
	Gas	Elektriciteit	CO_2	Totaal
2021	9.778	(11.089)	1.106	**(205)**
2022	1.182	(967)	3.202	**3.417**
2023	(314)	(3.570)	1.483	**(2.401)**
2024	(27)			**(27)**
Totaal	**10.619**	**(15.625)**	**5.792**	**785**

De vrijval uit de hedge-reserve voor commodities in het resultaat komt ten laste van de operationele bruto marge.

Er is in het afgelopen jaar geen sprake geweest van hedge-relaties die gediscontinueerd zijn in verband met het niet doorgaan van een verwachte transactie.

De commodityderivaten laten per 31 december 2020 een vordering zien. Over het algemeen zullen hogere gas- en CO_2 prijzen leiden tot een hogere vordering. Hogere elektriciteitsprijzen zullen over het algemeen leiden tot een lagere vordering.

De hedge-reserve in verband met commodityderivaten heeft per 31 december 2020 een debetstand binnen het eigen vermogen. Bij hogere gas- en CO_2 prijzen ontstaat een lagere debetstand binnen het eigen vermogen en bij hogere elektriciteitsprijzen een hogere debetstand.

5.1.4 Hiërarchie van financiële instrumenten

De financiële instrumenten betreffen uitsluitend terugkerende waarderingen, gewaardeerd tegen reële waarde, en zijn geclassificeerd volgens onderstaande hiërarchie zoals vereist door IFRS 13, *Waardering tegen reële waarde*:

Niveau 1: Inputs van niveau 1 zijn op actieve markten genoteerde prijzen (niet gecorrigeerd) voor identieke activa of verplichtingen, waartoe de entiteit toegang heeft op de waarderingsdatum.

Niveau 2: Inputs van niveau 2 zijn andere inputs dan in niveau 1 opgenomen genoteerde prijzen die direct of indirect voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn.

Inputs op niveau 2 omvatten:

a) Op actieve markten genoteerde prijzen voor soortgelijke activa of verplichtingen;
b) Op niet-actieve markten genoteerde prijzen voor identieke of soortgelijke activa of verplichtingen;
c) Andere inputs dan genoteerde prijzen die voor het actief of de verplichting waarneembaar zijn, bijvoorbeeld:
   i) rentevoeten en rentecurves die regelmatig worden gepubliceerd
   ii) impliciete volatiliteiten en
   iii) creditspreads (renteverschillen);
d) Door de markt onderbouwde inputs.

Niveau 3: Inputs van niveau 3 zijn niet-waarneembare inputs voor het actief of de verplichting.

Activa en Passiva gewaardeerd tegen reële waarde

(Bedragen x EUR 1.000)

					reële waarde hiërarchie			
	Totaal 31 december		Niveau 1		Niveau 2		Niveau 3	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Activa								
Derivaten	29.851	50.508	-	-	29.851	50.508	-	-
Gedeelte van Overige deelnemingen en overige financiële vaste activa	360.543	341.784	349.424	328.373	-	-	11.119	13.411
Totaal activa	**390.395**	**392.292**	**349.424**	**328.373**	**29.851**	**50.508**	**11.119**	**13.411**
Passiva								
Derivaten	42.216	115.957	-	-	42.216	115.957	-	-
Totaal passiva	**42.216**	**115.957**	**-**	**-**	**42.216**	**115.957**	**-**	**-**

De mutatie in 2020 van 'Gedeelte van Overige deelnemingen en overige financiële vaste activa' bedraagt EUR 18,8 mln. Dit bestaat voor EUR 11,0 mln. uit investeringen/nieuwe vorderingen en voor EUR 7,8 mln. uit positief resultaat.

Tot de overige deelnemingen behoren de participaties in SET Fund C.V. en SET Fund II C.V. (zie ook toelichting 3.3).
Onder de overige financiële vaste activa zijn opgenomen de beleggingen uitgezet via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele (zie ook toelichting 4.3) en beleggingen vanuit PZEM in hetzelfde fonds waarin EPZ, via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele, gelden heeft belegd.

De reële waarden zijn gebaseerd op:

- waardering in overeenstemming met International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Guidelines uitgegeven door IPEV en goedgekeurd door Invest Europe (voorheen; the European Private Equity and Venture Capital Association (EVCA));
- speciaal opgerichte vermogensfondsen met een eigen marktwaarde per participatie.

5.2 Risicomanagement

5.2.1 Risicobeheer

PZEM handelt op de internationale gas- en elektriciteitsmarkten. De prijzen op deze markten bewegen sterk. Door gebruik te maken van financiële instrumenten tracht PZEM commodity marktrisico's, valutarisico's, renterisico's, liquiditeitsrisico en kredietrisico's te managen en te mitigeren. De randvoorwaarden hiervoor zijn vastgelegd in de Financial Risk Manual en in het Treasury Statuut.

De Risk Management Committee heeft onder verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur algemene procedures en limieten vastgesteld en ziet er op toe dat de energiehandel- en verkoopactiviteiten van PZEM binnen de gestelde risicomarges blijven.

Hierna wordt een toelichting gegeven op verschillende soorten risico's en de wijze waarop PZEM daarmee omgaat.

5.2.2 Marktrisico's

5.2.2.1 Commodity prijsrisico's

Marktrisico's vloeien voort uit prijsbewegingen in de inkoop- en verkoopmarkten waarin PZEM actief is (commodities, valuta, transportcapaciteit, import/exportcapaciteit, etc). Het beleid van PZEM is erop gericht om op korte termijn de gevolgen van prijsbewegingen te beperken en op lange termijn de vigerende marktprijzen te volgen. Voor deze systematische beheersing bepaalt PZEM, afhankelijk van de verwachte prijsontwikkelingen, de inzet van zijn activa en welke posities worden ingenomen. Deze posities worden op dagelijkse basis gevolgd. Handelsrisico's worden beperkt door strikte toepassing van een stelsel van limieten. De belangrijkste limiet is gebaseerd op de Value-at-Risk methodiek.

Een risico voor de continuïteit van PZEM op termijn is een mogelijk ongunstige ontwikkeling van de commodityprijzen in de aankomende jaren, en dan met name dalende elektriciteitsprijzen. Zo'n daling zou een direct drukkend effect hebben op de resultaten van de productie-eenheden. Het effect wordt het hardst gevoeld bij afnamecontracten waarin geen correlatie bestaat tussen de marktprijs van elektriciteit en de brandstofprijs, zoals bij nucleair opgewekte elektriciteit en energie uit kippenmest (betreft deelnemingsresultaat). De verkoopopbrengsten dalen hier, terwijl de kostprijs nagenoeg stabiel is. Iedere daling van de verkoopprijs, komt direct tot uitdrukking in het resultaat, voor zover de output niet gehedged is.

5.2.2.2 Value-at-Risk

Bij de bepaling van de VaR wordt een aantal aannames voor diverse veranderingen in marktomstandigheden gehanteerd. De gehanteerde VaR geeft, met een betrouwbaarheid van 95%, de maximale daling van de waarde van de portefeuille aan als gevolg van prijsveranderingen over een periode van drie dagen. De VaR wordt bepaald via Monte Carlo simulatie op basis van historische volatiliteit en correlaties. Doordat portfolio's tegengestelde posities bevatten en er een onderlinge correlatie is, is de VaR op de totale portfolio kleiner dan de som van de individuele VaR's van de portfolio's.
Binnen PZEM is VaR een belangrijk instrument voor het beheer van de Trade portfolio en deze wordt daarom dagelijks berekend en gerapporteerd. De VaR voor de assets en voor de totale portfolio wordt tevens dagelijks gerapporteerd maar is geen primaire sturingsparameter. De assets worden gehedged via een vooraf vastgesteld lock-in schema om de gemiddelde marktwaarde te realiseren. Afwijkingen van dit schema vallen binnen de Trade Books, waarvoor VaR wel de

leidende risicomaatstaf is. De VaR van de Trade portfolio bedraagt per ultimo 2020 EUR 0,3 mln. (2019: EUR 0,2 mln.) en valt daarmee ruimschoots binnen de goedgekeurde limiet.

5.2.2.3 Cashflow hedges

PZEM gebruikt financiële instrumenten om fluctuaties in verwachte cashflows zoveel mogelijk te beperken. Om de gevolgen van toekomstige veranderingen in marktprijzen te beheersen maakt PZEM gebruik van derivaten zoals termijncontracten en swaps. De hedging instrumenten zijn derivaten in de door PZEM verhandelde commodities welke afgesloten worden om het cashflow-, prijs- en valutarisico te beperken. Hedge-accounting wordt toegepast om de totale waardemutatie van deze derivaten in de winst-en-verliesrekening te dempen.

Waar toegestaan neemt PZEM deze financiële instrumenten en fysieke aankoop- en verkoopcontracten boekhoudkundig op in een cashflow hedge-relatie onder IFRS 9. Hierbij is het item dat is gehedged de toekomstige aankooptransactie (centrales, lange termijn sourcing) of verkooptransactie (sales) van gas of elektriciteit.

Cash flow hedges elektriciteit en brandstoffen

(Bedragen x EUR 1.000)	Cashflow hedges						
2020	**2021**	**2022**	**2.023**	**2024 en later**	**Totaal**	**Gemiddelde prijs**	**Contract waarde**
Gas forwards	14.528	452	(1.664)	2	13.318	0,152	(175.017)
Elektriciteit forwards	(13.012)	(1.907)	(2.125)	-	(17.044)	44,092	150.544
Electriciteit swaps	(1.449)	766	(788)	-	(1.471)	42,158	8.031
CO_2 forwards	88	3.306	1.627	-	5.021	25,988	(18.192)
Totaal	**154**	**2.617**	**(2.950)**	**2**	**(177)**		

Cash flow hedges elektriciteit en brandstoffen

(Bedragen x EUR 1.000)	Cashflow hedges						
2019	**2020**	**2021**	**2.022**	**2023 en later**	**Totaal**	**Gemiddelde prijs**	**Contract waarde**
Gas forwards	(38.036)	(4.359)	(190)	-	(42.584)	0,176	(183.455)
Elektriciteit forwards	(7.970)	(3.813)	874	-	(10.909)	44,418	222.928
CO_2 forwards	-	505		-	504	23,024	(6.309)
Totaal	**(46.006)**	**(7.666)**	**684**	**-**	**(52.988)**		

In de hedge-reserve is de waardeontwikkeling van onderliggende derivaten opgenomen in de periode dat deze opgenomen zijn in een effectieve hedge-relatie. De in het overzicht 'cash flow hedges' weergegeven derivaten betreffen de derivaten die per balansdatum opgenomen zijn in een hedge-relatie.

Een mismatch ontstaat doordat:

- in het overzicht 'cash flow hedges' ook het ineffectieve deel van de hedge-instrumenten is opgenomen;
- de waardeontwikkeling in de hedge-instrumenten tot het aangaan van een hedge relatie ook is opgenomen in het overzicht 'cashflow hedges';
- in de hedge-reserve de waardeontwikkeling is opgenomen van de hedge-instrumenten welke in het verleden waren opgenomen in een hedge-relatie, doch per einde boekjaar niet daarin zijn opgenomen.

De in de hedge-reserve gerapporteerde waarden houden rekening met de toewijzingsdatum van een instrument in een hedge-relatie; deze kan afwijken van de handelsdatum.
Daarnaast wordt in de hedge-reserve alleen het effectieve gedeelte van de totale in de hedge toegewezen reële waarde van de hedge instrumenten meegenomen.

5.2.2.4 Valutarisico's

Valutarisico's hebben betrekking op het prijsrisico dat samenhangt met de wijziging van wisselkoersen. Het risicobeleid van PZEM is er op gericht om valutarisico's op ingenomen posities in vreemde valuta af te dekken. Voor het afdekken van de risico's gebruikt PZEM financiële instrumenten (forward-transacties) om fluctuaties in verwachte kasstromen zoveel mogelijk te voorkomen.
Ingenomen valutaposities, die voortvloeien uit afgesloten (commodity)contracten, worden direct afgedekt. Hierdoor is het resterende risico bij koerswijzigingen verwaarloosbaar klein.
Valutarisico limieten worden periodiek in overleg met de Risk Management Committee vastgesteld en vervolgens bewaakt door de afdeling Treasury.
Ten behoeve van de omrekening van in de balans begrepen valuta-posities zijn de volgende koersen ten opzichte van de Euro gebruikt:

Koersen

Middenkoersen	**31-12-2020**	**31-12-2019**
Amerikaanse dollar	1,1228	1,1214
Britse pond	0,8972	0,8519

5.2.2.5 Renterisico's

Het risicobeleid van PZEM met betrekking tot renterisico's is er op gericht om de invloed van renteschommelingen op de kasstroom te beperken. Voor het afdekken van de risico's maakt PZEM gebruik van derivaten zoals interest rate swaps.

Afgedekte leningen
Binnen de groep zijn een aantal renteswaps afgesloten. Deze swaps zijn allen effectief per balansdatum. De gevoeligheid is berekend door de floating spot met 10% te verhogen respectievelijk te verlagen. Enkele van deze rentederivaten zijn te classificeren als optiecontracten waarvoor de uitzondering genoemd in IFRS 9, alinea 6.2.4, geldt. De verandering in de intrinsieke waarde wordt verwerkt in de hedge-reserve, de verandering in de tijdswaarde wordt verwerkt in de winst-en-verliesrekening. In de tabel is het verschil van de 10% stijging,
dan wel 10% daling weergegeven ten opzichte van de boekwaarde per 31 december 2020. Over de rentederivaten wordt geen Value-at-Risk (VaR) berekend.

Gevoeligheidsanalyse renterisico's

(Bedragen x EUR 1.000)			**Stijging 10%**				**Daling 10%**			
	Positie 31 december		**Waarde t.o.v. yieldcurve**		**Waardestijging t.o.v. actuele balans**		**Waarde t.o.v. yieldcurve**		**Waardedaling t.o.v. actuele balans**	
	2020	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**	**2020**	**2019**
Derivaat										
Derivaat	(16.678)	(20.968)	(16.590)	(20.817)	88	151	(16.279)	(24.305)	399	(3.337)
Uitgestelde belasting	4.229	4.762	4.147	5.298	(82)	536	4.070	5.359	(159)	597
Totaal	**(12.449)**	**(16.206)**	**(12.443)**	**(15.519)**	**6**	**687**	**(12.209)**	**(18.946)**	**240**	**(2.740)**
Renteswaps										
Hedgereserve	12.449	16.206	12.765	15.679	316	(527)	12.209	18.946	(240)	2.740
Totaal	**12.449**	**16.206**	**12.765**	**15.679**	**316**	**(527)**	**12.209**	**18.946**	**(240)**	**2.740**
Resultaat swaps	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

De rentederivaten laten per 31 december 2020 een schuldpositie zien. Bij een hogere yieldcurve neemt deze schuldpositie af.

De hedge-reserve in verband met renteswaps heeft per 31 december 2020 een debetstand binnen het eigen vermogen. Bij een hogere yieldcurve ontstaat een lagere debetstand binnen het eigen vermogen.

Niet afgedekte leningen
Het grootste gedeelte van de leningen per 31 december 2020 is gehedged. Doordat de hedges geruime tijd geleden zijn afgesloten ligt de feitelijke rente ruim boven de huidige marktrente.

5.2.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat PZEM onvoldoende financiële middelen ter beschikking heeft om aan haar korte termijn verplichtingen te voldoen. Gezien de hoeveelheid middelen die onder andere gegenereerd is door de verkoop van bedrijfsonderdelen, is dit risico op dit moment niet aanwezig. Op langere termijn zou een liquiditeitsrisico kunnen gaan spelen als de marktprijzen, tegen de verwachtingen in, sterk zullen verslechteren.

Het beleid van PZEM op het gebied van kapitaalbeheer is er op gericht om het aantrekken en aflossen van financiële middelen en het beheer van de liquide middelen zo veel mogelijk te centraliseren in de holdingmaatschappij PZEM N.V. Op basis van het ondernemingsplan wordt jaarlijks het financieringsplan opgesteld dat richting geeft aan de activiteiten van de afdeling Treasury. Een onderdeel hiervan is de wijze waarop overtollige middelen worden uitgezet (conform het daarvoor vastgestelde beleid) met inachtneming van buffers voor operationele activiteiten. Er vindt continue monitoring op de ontwikkeling van de kasstromen plaats.

Een aantal onderdelen van de PZEM Groep heeft een eigen financieringslijn, te weten:
1. Sloe Centrale B.V. is gefinancierd met projectfinanciering, waarvan de stand ultimo 2020 EUR 122,2 mln. (op basis van het 50%-belang) bedroeg;
2. N.V. EPZ heeft geen kredietlijnen aangetrokken omdat de eigen kaspositie voldoende is. Indien financiering op EPZ-niveau noodzakelijk zou worden, dan zal dit worden gearrangeerd op een non-recourse basis.

Standard & Poor's heeft de creditrating van PZEM in 2017 verlaagd naar BB volgend op de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten.
De downgrade van de corporate credit rating in 2017 heeft geresulteerd in de verplichting tot het verstrekken van extra zekerheden aan (commodity) handelspartijen, waardoor de druk op de liquiditeitspositie is toegenomen. De verstrekte zekerheden bedragen per balansdatum EUR 47 mln. Op 9 februari 2021 heeft PZEM de credit rating ingetrokken.

Om inzicht te verschaffen in het liquiditeitsrisico zijn in de volgende tabel de contractuele looptijden weergegeven van de financiële verplichtingen:

Contractuele looptijd van financiële verplichtingen ultimo 2020

(Bedragen x EUR 1.000)	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Crediteuren	12.035	-	-	12.035
Rentedragende leningen	14.557	67.773	39.852	122.182
Derivaten	19.833	22.383	-	42.216
Voorzieningen	31.635	112.053	419.056	562.745
Overige	63.698	2.020	35.447	101.165
Totaal	**141.758**	**204.229**	**494.355**	**840.343**

Contractuele looptijd van financiële verplichtingen ultimo 2019

(Bedragen x EUR 1.000)	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Crediteuren	48.116	-	-	48.116
Rentedragende leningen	13.603	63.955	58.228	135.785
Derivaten	90.213	25.745	-	115.957
Voorzieningen	50.778	128.184	386.878	565.840
Overige	23.497	1.738	34.384	59.619
Totaal	**226.207**	**219.621**	**479.490**	**925.318**

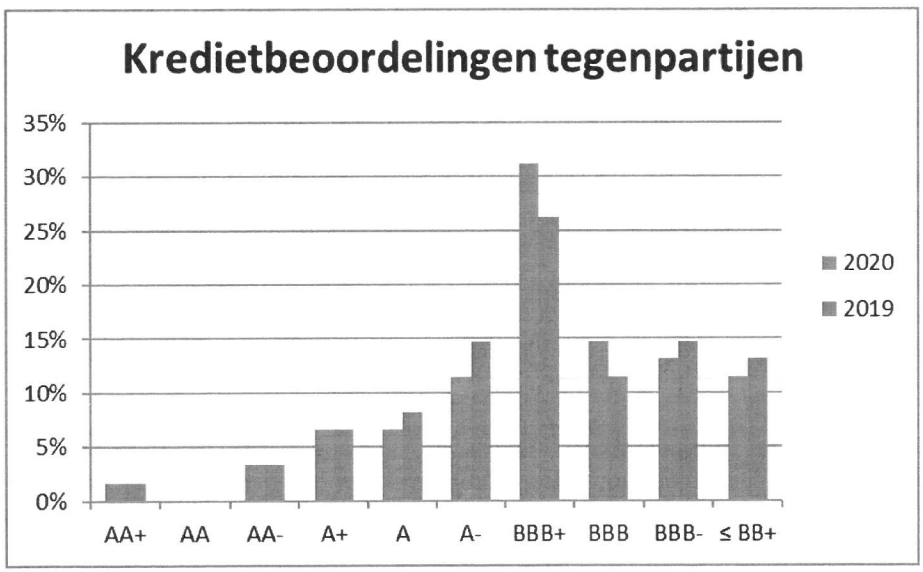
De contractuele looptijd van de financiële verplichtingen geeft de te verwachten uitgaande kasstromen weer met betrekking tot de op de balansdatum uitstaande schulden.

De post voorzieningen is onder de contractuele verplichtingen meegenomen aangezien hier merendeels contracten onder liggen. Vanwege het karakter van de verplichting en de omvang hiervan zijn de voorzieningen in dit overzicht opgenomen.

5.2.4 Kredietrisico's

Kredietrisico betreft het verlies dat zou kunnen ontstaan indien een tegenpartij in gebreke blijft bij het voldoen aan de contractuele verplichting. PZEM heeft kredietlimieten opgesteld met betrekking tot zijn externe tegenpartijen teneinde het kredietrisico te beperken. Een intern kredietbeoordelingssysteem stelt voor elke externe tegenpartij een kredietlimiet vast. Dit interne beoordelingssysteem is gebaseerd op beschikbare, gepubliceerde informatie over de betreffende onderneming of de garantsteller daarvan (jaarverslagen, creditratings, etc.). Indien de creditrating van een externe tegenpartij of de garantsteller daarvoor niet (langer) investment grade is, wordt geen (additioneel) kredietrisico geaccepteerd.

Ultimo 2020 ziet de procentuele verdeling van de creditrating van de externe tegenpartijen van PZEM over de verschillende ratingklassen er als volgt uit:

Naast de hierop gebaseerde kredietlimieten hanteert PZEM verschillende instrumenten om kredietrisico's te beheersen, waaronder het handelen onder standaardcontracten en voorwaarden,

het handelen via beurzen, het diversifiëren naar eindgebruikers en het vragen van aanvullende zekerheden.

Voor eindgebruikers waaraan door PZEM energie wordt geleverd, wordt de kredietwaardigheid bepaald op basis van gegevens van externe informatieleveranciers. Bij bestaande klanten is ook het historische betaalgedrag een afweging voor het al dan niet aangaan van een leveringscontract. Voor een deel van de zakelijke eindgebruikers is het debiteurenrisico afgedekt door middel van een kredietverzekering. Zo nodig worden aanvullende zekerheden in de vorm van bankgarantie, waarborgsom of vooruitbetaling gevraagd.

6. Voorraden

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Grondstoffen	66.175	74.922
Hulpmateriaal	4.259	3.937
Eindproduct	3.641	3.531
Handelsgoederen	1.856	2.463
Totaal	**75.931**	**84.852**
Voorziening incourante voorraden	(1.416)	(1.362)
TOTAAL VOORRADEN	74.515	83.490

Van de voorraad grondstoffen per 31 december 2020 heeft een bedrag van EUR 21,6 mln. betrekking op vooruitbetalingen op splijtstofelementen. Hiervoor zijn zekerheden ontvangen voor een bedrag van EUR 17,8 mln.

7. Vorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Handelsdebiteuren	14.270	20.683
Nog te factureren bedragen	40.540	38.646
Belastingen	12.814	12.531
Deposito's en effecten	355.231	309.309
Gestelde zekerheden	15.457	105.993
Liquide middelen niet direct opeisbaar	37.475	54.271
CO_2-certificaten & GvO's	18.571	24.097
Overige en overlopende activa	11.439	33.264
TOTAAL VORDERINGEN (EXCLUSIEF DERIVATEN)	505.798	598.794

Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017 heeft PZEM een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. De middelen worden in eerste instantie ingezet voor de operationele activiteiten. De resterende middelen worden uitgezet en belegd conform het Treasury Statuut. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's en obligaties en vertegenwoordigen ultimo 2020 een waarde van EUR 713,8 mln (exclusief voorziening 'expected loss'). Van dit saldo heeft EUR 355,7 mln. (exclusief voorziening 'expected loss') een looptijd korter dan 1 jaar.

De gestelde zekerheden bestaan uit waarborgsommen en bankgaranties. Een deel van de zekerheden is verstrekt aan tegenpartijen ten behoeve van operationele activiteiten waaronder de handelsactiviteiten. Deze zekerheden zijn voornamelijk voortgekomen door de downgrade van de corporate credit rating in 2017. Dit heeft geresulteerd in de verplichting tot het verstrekken van extra zekerheden aan handelspartijen. Daarnaast zijn er garanties verstrekt als gevolg van juridische processen. Ultimo 2020 is voor EUR 47,3 mln. (exclusief voorziening 'expected loss')

aan zekerheden gesteld waarvan EUR 15,5 mln. (exclusief voorziening 'expected loss') met een looptijd korter dan 1 jaar.

De liquide middelen die niet direct opeisbaar zijn, betreffen aangehouden geldmiddelen in het kader van de handelsactiviteiten op beurzen. Deze positie was ultimo 2018 sterk opgelopen vanwege stijgende marktprijzen. In 2019 en 2020 zijn deze gelden grotendeels vrijgevallen doordat het overgrote deel van de betreffende handelstransacties is afgewikkeld.

Op de vorderingen is een voorziening in verband met mogelijke oninbaarheid in mindering gebracht van EUR 0,4 mln. (2019: EUR 0,4 mln.).

Per ultimo 2020 zijn de CO2 certificaten die naar verwachting nodig zijn ten behoeve van de elektriciteitsproductie van de Sloecentrale in 2021, reeds aangekocht. Ultimo 2019 was dit op dezelfde manier gedaan voor 2020.

De overige en overlopende activa zijn gedaald omdat de vooruit betaalde beursafrekeningen per ultimo 2019 zijn omgeslagen in vooruit ontvangen beursafrekeningen per ultimo 2020.

MUTATIES UITZETTINGEN, GESTELDE ZEKERHEDEN EN LIQUIDE MIDDELEN NIET DIRECT OPEISBAAR

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Stand per 1 januari	**469.573**	**584.656**
Mutatie uitzettingen	(61.466)	(115.295)
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	56	213
Stand per 31 december	408.163	469.573
Verdeeld in:		
Deposito's en effecten	355.231	309.309
Gestelde zekerheden	15.457	105.993
Liquide middelen niet direct opeisbaar	37.475	54.271
TOTAAL	408.163	469.573

MUTATIES IN VOORZIENING VOOR DUBIEUZE DEBITEUREN

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Voorziening per 1 januari	**391**	**606**
Onttrekking wegens oninbare vorderingen		
Dotatie	56	(215)
Voorziening per 31 december	**447**	**391**

De gehanteerde percentages voor 'expected loss' zijn per categorie van ouderdom conform onderstaand overzicht bepaald. De percentages zijn laag omdat een deel van de vorderingen verzekerd is middels een kredietverzekering. Daarnaast wordt geen percentage boven de 75% gehanteerd, omdat PZEM (een deel van) de energiebelasting en BTW kan terugvorderen indien de debiteur niet betaalt. Indien een debiteur failliet is of in een traject met een deurwaarder zit, worden alle openstaande vorderingen nu voor 75% voorzien (ongeacht hoe lang de vordering uit staat).

OUDERDOMSANALYSE HANDELSDEBITEUREN

(Bedragen x EUR 1.000) Ouderdom (dagen)	Verwacht kredietverlies percentage	31-12-2020	31-12-2019
Niet vervallen	0,1%	41	39
< 30	0,1%	14	17
31-60	1%	6	52
61-90	15%	6	14
91-120	50%	8	8
> 120	75%	340	81
individueel bepaald	75%	34	181
TOTAAL		447	391

OUDERDOMSANALYSE HANDELSDEBITEUREN

(Bedragen x EUR 1.000)

Ouderdom (dagen)	31-12-2020	31-12-2019
Nog te factureren	40.540	38.646
< 30	13.624	15.461
31-60	585	5.187
61-90	40	94
91-120	16	15
> 120	453	315
OPERATIONELE DEBITEUREN (BRUTO)	55.257	59.720
Voorziening voor dubieuze debiteuren	(447)	(391)
OPERATIONELE DEBITEUREN (NETTO)	54.810	59.329

8. Liquide Middelen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Kas/Bank	85.829	84.859
Totaal Liquide Middelen	**85.829**	**84.859**

Onder de liquide middelen zijn de geldmiddelen opgenomen en ook kasequivalenten die zonder materieel risico van waardeverandering in liquide middelen kunnen worden omgezet.

9. Voorzieningen

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Onrendabele contracten	Personeels kosten	Amovering	Overig
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019	459.957	79.837	3.521	291.419	85.180
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	44.167	11.476	5.249	10.443	16.999
Dotaties	85.507	-	1.497	60.199	23.811
Rentedotaties	8.819	1.714	11	8.136	(1.041)
Vrijval	(13.486)	(11.869)	(1.618)	-	-
Onttrekkingen	(18.253)	-	(2.165)	(2.229)	(13.859)
Overige mutaties	(872)	-	-	(872)	-
Boekwaarde per 31 december 2019	565.839	81.158	6.496	367.096	111.089
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(50.777)	(11.896)	(3.169)	(7.629)	(28.083)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019 (LANGLOPEND)	515.062	69.262	3.327	359.467	83.006
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	50.777	11.896	3.169	7.629	28.083
Dotaties	53.720	168	307	33.961	19.284
Rentedotaties	6.270	752	9	6.555	(1.047)
Vrijval	(12.842)	(11.567)	(1.275)	-	-
Onttrekkingen	(50.594)	-	(1.056)	(3.267)	(46.271)
Overige mutaties	351	-	350	0	0
Boekwaarde per 31 december 2020	562.744	70.512	4.831	404.345	83.055
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(31.634)	(15.720)	(2.460)	(3.956)	(9.498)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020 (LANGLOPEND)	531.109	54.792	2.371	400.389	73.558

De vrijval van de voorzieningen die binnen een jaar is gepland ad EUR 31,6 mln. (2019: EUR 50,8 mln.) is opgenomen onder de kortlopende verplichtingen. De onttrekkingen in 2020 bij de overige voorzieningen houden verband met de voorziening voor opwerkings- en opslagkosten voor nucleaire brandstoffen.

Gehanteerde inflatieverwachting

Ten behoeve van de bepaling van de hoogte van de voorzieningen is uitgegaan van een verwachte inflatie van 1,7% - 2,0% per jaar, afhankelijk van de aard en looptijd van de voorziening. Het beleid van de ECB is gericht op een inflatie van 2% per jaar of een inflatie net onder dit percentage.

Gehanteerde discontovoeten

Bij de beschrijving van de voorzieningen is per categorie voorziening de gehanteerde discontovoet weergegeven.
De bepaling van deze discontovoeten geschiedt op basis van IAS 37, die met betrekking tot waardering van contant gemaakte voorzieningen stelt dat de disconteringsvoet moet worden bepaald vóór belastingen en rekening moet houden met de huidige marktbeoordelingen voor de tijdswaarde van geld en de risico's die inherent zijn aan de verplichting.
De disconteringsvoet mag daarbij geen rekening houden met risico's waarmee al rekening is gehouden in de schatting van toekomstige kasstromen.

Voor de bepaling van de discontovoet wordt uitgegaan van de marktrentes (gebaseerd op verschillende bronnen), inclusief een opslag die afhankelijk is van de aard en duur van de voorziening en de daarbij behorende kasstromen, alsmede de omvang en het profiel hiervan.

De disconteringsvoet voor de berekening van voorzieningen met een looptijd van meer dan 10 jaar bedraagt 1,7% en voor de voorzieningen die nog een korte (tot 10 jaar) looptijd hebben wordt gerekend met 1,0%. In 2019 werd een disconteringsvoet van 2,5% gehanteerd voor voorzieningen met een looptijd van meer dan 10 jaar en 1,0% voor voorzieningen met een korte (tot 10 jaar) looptijd.

Hieronder volgt een toelichting op de voorzieningen voor zover deze meer dan EUR 5 mln. bedragen:

Onrendabele contracten

In het verleden is een voorziening getroffen voor de negatieve waarde van een aantal langlopende gascontracten. De kosten van transport- en opslagcapaciteit zijn gebaseerd op (langjarige) contractuele afspraken. De optimalisatie-opbrengsten van de transport- en opslagcontracten zijn gebaseerd op historische rendementen, in combinatie met reeds gecontracteerde posities per balansdatum en een inschatting van toekomstige opbrengsten.`

Voor de tollingcontracten met proportioneel geconsolideerde groepsmaatschappijen (gezamenlijke bedrijfsactiviteiten) wordt de boekwaarde van de groepsmaatschappij afgezet tegen de contante waarde van de toekomstige kasstromen die uit het tollingcontract en de groepsmaatschappij (dividend) verwacht worden.

Voor het tollingcontract met de Sloecentrale is geen voorziening noodzakelijk op basis van de prijsontwikkelingen van elektriciteit en brandstofcomponenten die zijn gebaseerd op de onafhankelijke prijscurves. Daartoe is de uitkomst van de berekening afgezet tegen de boekwaarde.

Voor het tollingcontract met de kerncentrale is eveneens geen voorziening noodzakelijk wanneer de uitkomst van de berekening wordt afgezet tegen de boekwaarde. De beoordeling heeft plaatsgevonden op basis van het bestaande tollingcontract, het exploitatie- en investeringsplan van de kerncentrale tot en met 2033, de per balansdatum reeds gelockte posities en de actuele prijscurve voor elektriciteit. Voor de eerstkomende drie jaren is uitgegaan van de forwardprijzen per balansdatum, omdat de prijzen voor deze periode op liquide markten tot stand zijn gekomen en PZEM actief handelt op deze markten.

Belangrijkste onzekerheid bij de voorziening onrendabele contracten betreft de veronderstelde prijsontwikkeling van elektriciteit, gas en CO_2. De toekomstige prijscurves zijn verkregen van een onafhankelijk bureau en betreffen de Q4 2020 prognoses. De bron die PZEM hanteert voor de onafhankelijke prijscurves is een gerenommeerd instituut dat per kwartaal een onderbouwde visie op de ontwikkelingen van de verschillende prijscurves uitgeeft en die veel wordt gebruikt in de

markt. Herstel van de markt (in de zin dat positieve resultaten kunnen worden behaald) is in de actuele modellen voorzien op middellange termijn. De komende jaren blijven naar verwachting dus gekenmerkt door een druk op de marges met een kasuitstroom, verband houdende met de verplichtingen uit hoofde van de gascontracten en de bestaande tollingverplichtingen.

Het onafhankelijke bureau verstrekt altijd een drietal scenario's, te weten een Central, High en Low scenario. PZEM is van mening dat de Central-prijscurve de beste inschatting is van de prijzen voor de jaren waarvoor geen liquide markt bestaat.

De overige gas-gerelateerde activiteiten betreffen de verkoop van gas aan eindgebruikers. Op grond van de uitgevoerde beoordeling is voor geen van deze (combinatie van) activiteiten een voorziening onrendabele contracten noodzakelijk.

De volatiliteit van de elektriciteit- en gasmarkten geeft een onzekerheid voor de financiële positie naar de toekomst toe, zowel voor de resultaten, kasstroom als voor de hoogte van de voorziening en de noodzaak om voorzieningen te treffen voor andere productiemiddelen. Door de sterke prijsbewegingen kunnen significante wijzigingen in de toekomst noodzakelijk zijn op de voorziening voor onrendabele contracten.

De disconteringsvoet voor berekening van deze voorzieningen bedraagt 1,7% voor de langlopende voorzieningen en 1,0% voor de voorzieningen die een korte (tot 10 jaar) looptijd hebben. In 2019 werd een disconteringsvoet van 2,5% gehanteerd voor voorzieningen met een looptijd van meer dan 10 jaar en 1,0% voor voorzieningen met een korte (tot 10 jaar) looptijd.

Amovering energieproductie-eenheden

Deze voorziening is bestemd om in de toekomst de amovering van de buiten bedrijf te stellen eenheden te kunnen bekostigen. De verwachte uiteindelijke amoveringskosten zijn gebaseerd op de uitkomsten van periodieke studies, vermeerderd met de benodigde aanpassing voor prijsontwikkelingen, eventuele actuele inzichten en een inschatting van mogelijke milieuconsequenties.
De voorziening voor amovering van de kerncentrale is zodanig opgebouwd dat – overeenkomstig de afspraken met de Rijksoverheid in het Convenant Kerncentrale Borssele – amovering van de kernenergie-eenheid kan plaatsvinden direct nadat de exploitatie is beëindigd in 2034. De voorzieningen zijn contant gemaakt met een disconteringsvoet van 1,7% (2019: 2,5%), met uitzondering van de kolengestookte centrale waarbij amovering binnen 10 jaar plaatsvindt en daarmee een discontovoet van 1,0% wordt gehanteerd (2019: 1,0%).

Overige voorzieningen

Onder de Overige voorzieningen is begrepen:

Voorziening voor opwerkings- en opslagkosten voor nucleaire brandstoffen

Deze voorziening is gevormd in het kader van de huidige bestaande verplichtingen en is bepaald als de contante waarde van de geraamde bedragen voor de toekomstige opwerkings- en opslagkosten, verminderd met de geschatte contante waarde van de in de toekomst vrijkomende restproducten en het saldo van de betaalde, respectievelijk ontvangen bedragen. De disconteringsvoet bedraagt 1,0% (2019: 1,0%).

Pensioenverplichtingen

Nagenoeg alle werknemers van PZEM zijn voor hun pensioenregeling aangesloten bij Stichting Pensioenfonds ABP (ABP).
De ABP-regeling is een Multi-employer regeling. In deze regeling liggen de actuariële en beleggingsrisico's nagenoeg volledig bij de deelnemers. Bij deze regeling aangesloten werkgevers

hebben geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen als sprake is van een tekort bij het fonds.
Onze verplichtingen bestaan uit het voldoen van de door het fonds vastgestelde premie. Het bestuur van ABP stelt deze premie jaarlijks vast, op basis van eigen bestandsgegevens en met inachtneming van de door de toezichthouder van ABP (De Nederlandsche Bank N.V.) voorgeschreven parameters en vereisten. De premieplicht komt voort uit de aansluiting bij het fonds in het betreffende jaar en niet uit de aansluiting in voorgaande jaren. De ABP-regeling classificeert verslaggeving technisch als een toegezegde-bijdrageregeling. Uit dien hoofde zijn de premies verantwoord als last en zijn verdere toelichtingen niet vereist.
De dekkingsgraad van het ABP per 31 december 2020 kwam uit op 93,2%. De gemiddelde dekkingsgraad in 2020 bedroeg 87,6%.

10. Mutatieoverzicht van langlopende financiële verplichtingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Waarde per 1 januari (langlopend)	**121.084**	**134.427**
Terugboeking kortlopend gedeelte van leningen	13.602	13.125
Waarde per 1 januari	**134.686**	**147.552**
Aflossingen	(13.603)	(13.125)
Mutatie geamortiseerde kosten	236	259
Waarde per 31 december	**121.319**	**134.686**
Aflossingen in het volgend boekjaar	(14.557)	(13.602)
Waarde per 31 december (langlopend)	106.762	121.084

De schulden betreffen verplichtingen aan kredietinstellingen. Van dit saldo heeft EUR 39,6 mln. een looptijd van meer dan vijf jaar. De gemiddelde rentevoet van de schulden over 2020 bedroeg 0,3% (2019: 0,3%). Voor de non recourse financiering op de Sloecentrale zijn alle activa van Sloecentrale B.V. als zekerheid verstrekt waaronder pandrecht op de aandelen en rechten voorvloeiend uit de verzekering van de activa.

(Bedragen x EUR 1.000)	Rentedragende leningen	Overige financiële verplichtingen	Totaal
1 JANUARI 2020	134.686	-	134.686
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(13.603)	-	(13.603)
Overige mutaties	236	-	236
31 DECEMBER 2020	121.319	-	121.319

11. Langlopende verplichtingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Uitgestelde belastingverplichtingen	11.400	15.820
Overige langlopende verplichtingen	30.824	29.445
Lease verplichting	6.643	6.677
TOTAAL	48.867	51.942

Uitgestelde belastingverplichting

De uitgestelde belastingverplichting heeft betrekking op waarderingsverschillen tussen de commerciële en fiscale balans.

Zowel in 2020 als in 2019 hebben de uitgestelde belastingverplichtingen betrekking op EPZ en Sloecentrale.
De afname van de uitgestelde belastingverplichting volgt uit de fiscale behandeling bij EPZ van het rendement op de beleggingen in het kader van de ontmanteling van de Kerncentrale Borssele.

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Materieel vast actief	11.137	15.612
Overige activa	263	208
TOTAAL	11.400	15.820

Overige langlopende verplichtingen

Onder de overige langlopende verplichtingen is de verplichting van N.V. EPZ opgenomen voor de kosten ter dekking van de laatste splijtstoflading welke bij beëindiging van de levensduur van de kernenergie-eenheid nog in de kern van de reactor aanwezig zal zijn.
De opgenomen verplichting is gebaseerd op de ultimo 2020 bekende splijtstofkosten met betrekking tot de laatste splijtstoflading, en is bepaald als de contante waarde met een disconteringsvoet van 1,7% van de geraamde bedragen voor toekomstige waarde van de restkern, inclusief opwerkings- en opslagkosten.

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Waarde per 1 januari	**51.942**	**36.989**
Aanpassing openingsbalans per 1 januari	-	4.014
Aangepaste openingsbalans per 1 januari	**51.942**	**41.003**
Mutatie uitgestelde belastingverplichtingen	(4.420)	6.842
Overige mutaties	1.345	4.097
WAARDE PER 31 DECEMBER	48.867	51.942

12. Kortlopende verplichtingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Handelscrediteuren	12.035	48.116
Overige actuele belastingverplichtingen	16.698	12.084
Kortlopend deel van voorzieningen	31.635	50.778
Kortlopend deel van de langlopende verplichtingen	14.557	13.602
Overlopende passiva	47.000	11.414
TOTAAL KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN (EXCLUSIEF DERIVATEN)	121.925	135.993

De overige actuele belastingverplichtingen bestaan uit nog af te dragen omzetbelasting, te betalen vennootschapsbelasting, loonbelasting en sociale lasten en af te dragen energiebelasting. Onder de kortlopende verplichtingen zijn ook de voor 2020 geplande aflossingen op langlopende lening en onttrekkingen aan voorzieningen opgenomen. De overlopende passiva zijn gestegen omdat de vooruit betaalde beursafrekeningen per ultimo 2019 zijn omgeslagen in vooruit ontvangen beursafrekeningen per ultimo 2020. Ook is er in 2020 sprake van een herclassificatie tussen de overlopende passiva en de handelscrediteuren van EUR 22 mln. Aangezien dit een verschuiving binnen de kortlopende verplichtingen is, zijn de vergelijkende cijfers hier niet op aangepast.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Hieronder is een overzicht opgenomen van de niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen, voor zover deze naar de inschatting van PZEM een impact van EUR 5 mln. op het resultaat (kunnen) overschrijden.

A. Operationeel

Energie-, energieproductie- en commodity gerelateerde contracten
Het risicobeleid van PZEM is erop gericht om de uit de productieactiva en lange termijn inkoopcontracten resulterende risicoposities actief te beheersen. Uit handelstransacties voortvloeiende posities worden door middel van een strikt toegepast systeem van limieten in omvang beperkt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van zowel financiële als energiederivaten, waaronder swaps en forwards.

De in de portfolio opgenomen verkoopcontracten hangen samen met de energieleveringen aan eindverbruikers en handelspartijen en de daaraan gerelateerde financiële instrumenten. Op balansdatum bedraagt de waarde van de verkoopcontracten EUR 516 mln. (2019: EUR 323 mln.).

De in de portfolio opgenomen inkoopcontracten hebben betrekking op de productie- en inkoopovereenkomsten met handelspartijen en daaraan gerelateerde contracten aangaande financiële instrumenten. Op balansdatum bedraagt de waarde van de inkoopcontracten EUR 2.612 mln. (2019: EUR 2.919 mln.).

De waardering van de financiële instrumenten wordt op basis van marktwaarden vastgesteld, in samenhang met transacties die zijn afgesloten in het kader van de fysieke goederenhandel. Belangrijke contracten betreffen de bestaande tollingverplichtingen voor elektriciteitscentrales, inkoop van brandstoffen daaraan gerelateerd en transport- en opslagcapaciteit voor gas in Nederland. Onrendabele verplichtingen ten aanzien van transport- en opslagcapaciteit die reeds zijn voorzien op de balans per 31 december maken geen deel uit van de hier genoemde verplichtingen.

In een aantal handelscontracten is sprake van een verplichting tot stellen van aanvullende zekerheid bij het bereiken van een non-investment grade credit rating.

Specificatie verkoop- en inkoopcontracten ultimo 2020

(Bedragen in EUR mln.)	Verkoop-contracten	Inkoop-contracten
Tollingverplichtingen (Kerncentrale EPZ, BMC, Sloecentrale)	-	2.612
Elektriciteit (klanten)	413	-
Gas (klanten resp. sourcing)	103	-
Totaal	**516**	**2.612**

In de eerder genoemde tollingverplichting Kerncentrale EPZ zijn de brandstofverplichtingen die EPZ zelfstandig is aangegaan betrokken. EPZ heeft voor haar brandstofvoorziening langlopende

inkoopcontracten afgesloten die grotendeels de brandstofvoorziening zowel in waarde als volume afdekken in contracten lopend tot het einde van de levensduur van de eenheid.

In bovenstaande specificatie zijn niet de (netto) verplichtingen opgenomen met betrekking tot de gasopslag en -transportcontracten, omdat deze zijn verantwoord op de balans in de voorziening onrendabele contracten. De onderliggende bruto (nominale) verplichting bedraagt EUR 101,1 mln. (2019: EUR 120,4 mln.) voor de gascontracten (tollingkosten, transport- en opslagkosten).

Investeringsverplichtingen
Ultimo 2020 zijn financiële verplichtingen aangegaan voor een bedrag van ca. EUR 9,5 mln. (2019: EUR 9,2 mln.) met betrekking tot nog uit te voeren investeringen. In 2019 is een overeenkomst tussen EPZ en een derde partij gesloten voor de ruil van een perceel grond. De levering aan EPZ heeft in 2019 plaatsgevonden, waarbij geen waardeverrekening heeft plaatsgevonen. De teruglevering vond deels plaats in 2020 en vindt deels plaats na balansdatum.

Borssele convenant

In 2006 is met de landelijke overheid een convenant gesloten met betrekking tot de openstelling van de kerncentrale tot ultimo 2033. In dit kader zijn ook afspraken gemaakt ten aanzien van de inspanningen die PZEM (en Essent) zal doen om nieuwe ontwikkelingen op het gebied van duurzame energie technisch en financieel ter hand te nemen en te ondersteunen. Naast participatie in Sustainable Energy Technology (SET) Fund C.V. is in 2011 is ook een participatie genomen in Sustainable Energy Technology (SET) Fund II C.V.
De openstaande verplichting verbonden aan SET Fund en SET Fund II bedraagt per balansdatum EUR 2,2 mln. (2019: EUR 2,5 mln.)

Stranded costs (Niet marktconforme kosten)

Op 1 januari 2001 is de 'Overgangswet elektriciteitsproductiesector' in werking getreden. In artikel 2 van de wet is opgenomen dat de Nederlandse productiebedrijven gezamenlijk aansprakelijk zijn voor de kosten voorvloeiend uit, onder andere, overeenkomsten tot invoer van elektriciteit en gas die door de NEA (voorheen SEP) zijn gesloten. De verdeling van deze kosten, hierna stranded costs genoemd, over de productiebedrijven dient te geschieden in de verhouding zoals destijds aangegeven door de commissie Herkströter, hetgeen voor EPZ een belangrijk aandeel betekent van 28,5 procent. In de afgelopen jaren zijn deze stranded costs in belangrijke mate afgewikkeld, onder meer door de afkoop van de importcontracten voor de levering van elektriciteit. Rekening houdend met het resterend eigen vermogen van NEA is besloten om het bestaande beleid te continueren en geen voorziening te treffen voor de stranded costs.

B. Zekerheden en garanties

PZEM heeft financiële zekerheden verstrekt en ontvangen als waarborg voor aangegane transacties:

Verstrekte zekerheden

	Termijn in jaren			
	< 1 jaar	1 – 5 jaren	> 5 jaar	Totaal
Zekerheden verstrekt voor geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-	-	-	-
Overige verstrekte zekerheden	-	24.600,0	7.776,4	32.376,4
Totaal verstrekte zekerheden	-	24.600,0	7.776,4	32.376,4

Ontvangen zekerheden

	Termijn in jaren			
	< 1 jaar	1 – 5 jaren	> 5 jaar	Totaal
Ontvangen zekerheden voor geassocieerde deelnemingen en joint ventures	-	-	-	-
Overige ontvangen zekerheden	46.083,2	13.052,0	149.059,5	208.194,7
Totaal ontvangen zekerheden	46.083,2	13.052,0	149.059,5	208.194,7

Belangrijkste verstrekte zekerheden

PZEM heeft zich ten behoeve van de provincie Zuid-Holland borg gesteld tot financiële zekerheid voor de eindafdichting van de Afvalberging Derde Merwedehaven te Dordrecht; deze borgtocht bedraagt EUR 24,6 mln. (2019: EUR 24,6 mln.). Een vergelijkbare zekerheid is verstrekt aan de Provincie Zeeland ten aanzien van de (voormalige) stortplaatsen Noord- en Midden Zeeland en Koegorspolder ter hoogte van EUR 7,8 mln. (2019: EUR 7,8 mln.). Het is de verwachting dat deze borgtochten worden overgenomen door KatoenNatie, de koper van de aandelen Indaver. PZEM heeft een contra-garantie ontvangen van de koper.

Belangrijkste ontvangen zekerheden

De ontvangen zekerheden bedragen EUR 184,7 mln. (2019: EUR 182,4 mln.) voor ontvangen bankgaranties en overige garanties voor met name de handelsactiviteiten van PZEM.
Daarbij heeft EPZ voor EUR 23,5 mln. (70% gedeelte) ontvangen aan zekerheden, met name in verband met vooruitbetalingen op brandstoffen (2019: EUR 16,9 mln. / 70% gedeelte).

C. Juridische procedures en claims

In 2018 is PZEM Energy B.V. verwikkeld geraakt in juridische procedures over de exclusieve stroomafnameovereenkomst die PZEM Energy B.V. heeft gesloten met de eigenaren van Windpark Gemini. In 2020 is hierin een voor PZEM gunstige uitspraak gedaan door het gerechtshof. Hier is de tegenpartij tegen in cassatie gegaan. Op dit moment is PZEM in afwachting van een uitspraak van de Hoge Raad maar hier is, op het moment van opstellen van de jaarrekening, nog geen datum voor bekend.

De curator van de failliete biodiesel-bedrijven die tot 2010 deel uitmaakten van PZEM heeft het dossier ook in het verslagjaar nog niet kunnen afronden.

D. Overig

Een deel van de activiteiten van PZEM valt onder de Europese REMIT (Regulation on wholesale Energy Market Integrity and Transparancy) regulering. Op basis van deze verordening is PZEM onder andere verplicht de geplande en ongeplande onbeschikbaarheid van haar centrales en wijzigingen daarin te publiceren. Dit gebeurt op het Transparancy Platform van EEX.
In 2017 is de ACM een onderzoek gestart naar mogelijke overtredingen van de artikelen 3 en 4 van deze verordening. In 2019 heeft de ACM nog een vervolgonderzoek uitgevoerd. De ACM heeft het onderzoek afgesloten in 2020 en heeft PZEM inmiddels haar rapport verstrekt. PZEM heeft begin 2021 haar zienswijze op dit rapport bij de ACM ingediend en naar verwachting zal later dit jaar deze zaak in een voorlopig afrondende fase komen.
De hoogte van een eventuele sanctie is op het moment van het opstellen van de jaarrekening niet betrouwbaar in te schatten.

Toelichting op de geconsolideerde winst-en-verliesrekening

13. Netto omzet

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Levering van en handel in elektriciteit	484.919	494.161
Levering van en handel in gas	64.172	80.083
TOTAAL	549.091	574.244

De omzet uit levering van en handel in elektriciteit is redelijk stabiel gebleven maar de levering van en handel in gas is gedaald. De omzet wordt volledig gerealiseerd binnen Nederland.

14. Inkoopwaarde van de omzet

Een deel van de benodigde elektriciteit wordt ingekocht bij verbonden partij BMC Moerdijk (verantwoord als gezamenlijke overeenkomst), waarin PZEM een kapitaalbelang heeft.
De resultaatmutaties vanuit de voorzieningen onrendabele contracten worden gecorrigeerd in de inkoopwaarde van de omzet.

15. Overige bedrijfsopbrengsten

De overige opbrengsten bestaan uit vergoeding door derde partijen voor verleende diensten, opbrengsten uit verkoop van activa en overige diverse opbrengsten.

16. Waardering reële waardemutatie handelsportefeuille

PZEM maakt gebruik van derivaten om prijs- en valutarisico's die voortvloeien uit energie commodity-contracten (elektriciteit, gas, CO_2-certificaten) en valuta af te dekken. PZEM past hiervoor cashflow-hedging (kasstroom afdekking) toe, waarbij door middel van hedge-transacties het risico van schommelingen in (toekomstige) kasstromen die het resultaat kunnen beïnvloeden, wordt afgedekt.
De hedges zijn toewijsbaar aan een specifiek risico dat is gerelateerd aan een balanspost dan wel een toekomstige transactie die hoogstwaarschijnlijk is. Het effectieve deel van de wijzigingen in de reële waarde van de hedge-reserve wordt in het eigen vermogen onder de hedge-reserve verwerkt. De cumulatieve bedragen die in het eigen vermogen zijn verwerkt, worden overgeheveld naar het resultaat in dezelfde periode als waarin de afgedekte transactie in het resultaat wordt verwerkt.
Het gedeelte van de waardemutatie van de contractenportfolio dat niet is afgedekt door hedge-contracten (de niet-effectieve hedges) wordt als reële waardemutatie in de resultatenrekening opgenomen.

De prijsontwikkelingen op de energiemarkten hebben in 2020 geleid tot een positieve ontwikkeling van de reële waarde van de contractenportfolio van EUR 49,0 mln., waarvan EUR 0,5 mln. ten gunste van het resultaat is gekomen en EUR 48,5 mln. ten gunste van het eigen vermogen.

17. Diensten van derden, materiaalkosten en andere externe kosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Werkzaamheden en diensten van derden	35.158	38.113
Materiaalverbruik	5.054	4.305
Andere externe kosten	6.299	6.413
TOTAAL	46.511	48.831

De werkzaamheden en diensten van derden betreffen voornamelijk kosten in verband met elektriciteits- en gasinfrastructuur. Ook zijn de ICT-kosten onder werkzaamheden en diensten van derden opgenomen. Een groot deel van de externe kosten is gerelateerd aan de operationele activiteiten van EPZ en Sloecentrale. De kosten voor materiaalverbruik door EPZ en Sloecentrale bedragen EUR 5,0 mln. in 2020 (2019: EUR 4,3 mln.), de kosten voor werkzaamheden en diensten van derden EUR 21,2 mln. (2019: EUR 22,6 mln.) en overige externe kosten EUR 6,0 mln. (2019: EUR 6,1 mln.).

18. Personeelskosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Salarissen	31.439	29.940
Sociale lasten	4.073	4.020
Pensioenlasten	4.765	4.573
Mutaties in personeelsvoorzieningen	(1.023)	(568)
Overige personeelskosten	1.947	1.794
Personeelskosten	**41.200**	**39.759**
Geactiveerde personeelskosten	-	-
TOTAAL	**41.200**	**39.759**
Aantal medewerkers (FTE) per 31 december	399	400
Gemiddeld aantal FTE	399	400
FTE GEMIDDELD PER SEGMENT		
Energie	118	117
Corporate	15	19
EPZ	266	264
TOTAAL	**399**	**400**
FTE GEMIDDELD GEOGRAFISCH		
Nederland	398	399
Buiten Nederland	1	1
TOTAAL	**399**	**400**

Het aantal FTE's in vaste dienst dat werkzaam is binnen de groep, inclusief het volledig aantal FTE (niet het proportionele deel) bij de gezamenlijke overeenkomsten (N.V. EPZ en Sloe Centrale B.V.) bedraagt 537 (2019: 532).

PZEM is eigenrisicodrager voor de financiële verplichtingen inzake de Werkloosheidwet (WW). Dit houdt in dat er geen WW-premies worden afgedragen aan het UWV, en dat in voorkomende gevallen uitbetaalde WW-uitkeringen voor voormalig werknemers, bij PZEM worden verhaald. Onder IFRS kan geen algemene voorziening worden gevormd voor deze verplichtingen; per entiteit is bepaald of de actuele verhaalverplichtingen per balansdatum aanleiding geven tot het vormen van een voorziening daarvoor.

Bezoldiging statutaire bestuurders PZEM N.V. conform inschrijving Kamer van Koophandel

De Algemene Vergadering heeft op 13 december 2017 een nieuw bezoldigingsbeleid aangenomen. Met ingang van 1 januari 2018 wordt voor de statutaire bestuurders op hoofdlijnen

aansluiting gezocht bij de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Het absolute plafond van de bezoldiging betreft het gemiddelde van 50% van het WNT maximum en 50% op basis van een benchmark voor directiefuncties. Bij de laatstgenoemde wordt een zogenaamd Q3-niveau gehanteerd waarbij 25% van de vergelijkbare functies in de markt hoger wordt beloond en 75% lager. Bestaande contracten worden gerespecteerd.

De statutaire bestuurders hebben geen variabele beloningsafspraken. De statutaire bestuurders nemen deel aan de voor alle werknemers van de onderneming geldende pensioenregeling (Stichting Pensioenfonds ABP).

Van de huidige statutaire bestuurders heeft de heer Verhagen een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met een statutaire benoeming voor een periode van vier jaar. Het arbeidscontract is daarop afgestemd en bevat naast een opzegtermijn van 6 maanden vanuit de werkgever, een geclausuleerde beëindigingsvergoeding van één jaar conform de Governance Code.
Op 26 juni 2018 is de heer Unger benoemd als COO van PZEM N.V. met een contract voor een bepaalde tijd van vier jaar.

2020	F. Verhagen CEO	N. Unger COO
(Bedragen x EUR)		
Bezoldiging	352.658	191.404
Onkostenvergoeding	7.830	7.830
Compensatie opbouw pensioen	63.777	18.281
ABP-pensioenlasten	28.883	23.003
TOTAAL	453.148	240.518

2019	F. Verhagen CEO	N. Unger COO
(Bedragen x EUR)		
Bezoldiging	344.058	187.453
Onkostenvergoeding	8.704	8.704
Compensatie opbouw pensioen	62.057	17.217
ABP-pensioenlasten	27.285	21.423
TOTAAL	442.103	234.797

De kosten voor de leaseauto van de heer Verhagen bedroegen EUR 12.949 (2020: EUR 14.135) en de kosten voor de leaseauto van de heer Unger bedroegen EUR 18.509 (2019: EUR 18.632).

19. Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Immateriële vaste activa		
Afschrijvingen op immateriële vaste activa	234	199
Materiële vaste activa		
Afschrijvingen op materiële vaste activa	47.959	48.102
Bijzondere waardeverminderingen	513	-
Vrijval bijdragen van derden	(48)	(48)
TOTAAL	48.658	48.253

20. Overige bedrijfskosten

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Dotatie voorziening debiteuren / verwachte kredietverliezen	12	(365)
Overige bedrijfskosten	4.977	1.703
Dotatie/vrijval overige voorzieningen	(3.227)	4.659
TOTAAL	1.762	5.997

De vrijval van de overige voorzieningen betreft met name de vrijval van de amoveringsvoorziening van EPZ voor de kolencentrale.

Onder de overige bedrijfskosten worden ook de honoraria die zijn uitgekeerd aan de leden van de Raad van Commissarissen van de vennootschap verantwoord.

Vergoeding Raad van Commissarissen 2020
Vanaf 6 juni 2019 bestaat de Raad van Commissarissen (RvC) uit de voorzitter en twee commissarissen. Per deze datum zijn ook de vergoedingen gewijzigd voor nieuwe aanstellingen. De afspraken met de zittende leden blijven gerespecteerd tot hun termijn afloopt.

De vergoedingen zijn gebaseerd op het vastgestelde beloningsbeleid. De totale vergoeding aan de leden van de RvC bedroeg in 2020 EUR 79.602 (2019: EUR 88.300). De daling wordt verklaard doordat de RvC gedurende het eerste kwartaal van 2020 slechts uit twee personen bestond.

21. Resultaat uit deelnemingen

Het resultaat uit deelnemingen betreft het resultaat dat toekomt aan PZEM vanuit de participatie in joint ventures en geassocieerde deelnemingen. Dit betreffen onder andere het resultaat uit Evides van EUR 23,0 mln. (2019: EUR 24,3 mln.) en Set Fund I & II voor -/- EUR 2,6 mln. negatief (2019: EUR 1,4 mln. positief). De resultaten uit Set Fund kennen over de jaren heen een erg variërend verloop doordat de onderliggende participaties elk jaar op reële waarde worden gewaardeerd.

22. Financiële baten en lasten

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Financieringsbaten	11.258	31.172
Financieringslasten	(9.010)	(8.816)
Rentedotatie aan voorzieningen	(6.270)	(8.819)
Overige financiele baten en lasten	(969)	(881)
Totaal	(4.991)	12.657

De financieringsbaten betreffen bijna uitsluitend het rendement op de beleggingen in het kader van de ontmanteling van de Kerncentrale Borssele en het rendement van PZEM in ditzelfde fonds. Het rendement in 2020 was beter dan verwacht. In 2019 was het rendement echter uitzonderlijk hoog. Daarnaast betreffen de financieringsbaten de vergoedingen op uitgezette kasgelden en in verkopen begrepen interest.
De financieringslasten betreffen voornamelijk de vergoedingen voor de non recourse lening bij Sloecentrale.

23. Vennootschapsbelasting

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Vennootschapsbelasting		
Vennootschapsbelasting over boekjaar	(9.424)	(3.129)
Mutaties uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen	(153)	(5.062)
Totaal belastingen	**(9.576)**	**(8.191)**
Waarvan gerapporteerd onder beëindigde bedrijfsactiviteiten	-	-
BELASTINGEN GERAPPORTEERD IN DE WINST-EN-VERLIESREKENING	(9.576)	(8.191)
Vennootschapsbelasting over boekjaar		
De aansluiting tussen het resultaat voor belastingen en het feitelijk belastbaar bedrag met de hieruit voortvloeiende belastinglast is als volgt:		
Resultaat voor belastingen (incl. beëindigde bedrijfsactiviteiten)	(12.264)	28.004
Deelnemingsvrijstelling (incl. beëindigde bedrijfsactiviteiten)	(21.711)	(27.320)
Fiscaal afwijkende afschrijvingen	(614)	(13.980)
Fiscaal afwijkende dotaties aan voorzieningen	(4.911)	(21.354)
Niet-aftrekbare kosten en lasten	(519)	490
Verliescompensatie	-	3.533
Niet gewaardeerde verliezen	77.748	43.169
BELASTBAAR BEDRAG BINNENLAND	37.729	12.542
Belastingtarief Nederland voor winst tot € 200.000	16,50%	19,00%
Belastingtarief Nederland voor winst boven de € 200.000	25,00%	25,00%
Verschuldigde belasting over het boekjaar tegen geldende tarieven	(9.424)	(3.129)
VENNOOTSCHAPSBELASTING OVER BOEKJAAR	(9.424)	(3.129)
Mutaties uitgestelde belastingvorderingen/-verplichtingen		
De mutatie vloeit voort uit verschillen tussen de commerciële en fiscale waarderingen alsmede uit toekomstige verliescompensatie.		
MUTATIES UITGESTELDE BELASTINGVORDERINGEN/-VERPLICHTINGEN	(153)	(5.062)

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Belasting tegen toepasselijke tarief	**3.066**	**(7.001)**
Resultaat voor belasting	(12.264)	28.004
Toepasselijk belastingtarief (NL)	25%	25%
Impact door deelnemingsvrijstelling	5.428	6.830
Impact van opstaptarief NL < € 200.000	9	6
Impact van niet aftrekbare bedragen (waaronder bijzondere waardevermindering goodwill)	130	(122)
Impact van het niet waarderen van latente belastingvordering(en)	(18.056)	(2.842)
Impact latente belastingvorderingen	(153)	(5.062)
Belasting tegen effectieve belastingtarief	**(9.576)**	**(8.191)**

Toelichting op het geconsolideerde kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Gezien het feit dat enkele posten in de winst-en-verliesrekening en de balans geen directe kasstroom effecten genereren, is voor deze bestanddelen de kasstroom geneutraliseerd. Dit betreft met name een drietal onderdelen:

- Behandeling derivaten

De reële waardemutatie van handelscontracten leidt enerzijds tot (langlopende en kortlopende) mutaties op zowel de activa als op de passivazijde van de balans. Anderzijds worden deze mutaties deels verwerkt in het bedrijfsresultaat en deels in de hedge-reserve, als onderdeel van het groepsvermogen.
Geen van deze wijzigingen heeft echter een directe kasstroom tot gevolg. Daarom zijn alle mutaties binnen de operationele kasstroom verwerkt, waardoor de positieve en negatieve mutaties elkaar opheffen.

- Resultaat uit deelnemingen

Het resultaat uit deelnemingen wordt slechts gedeeltelijk uitgekeerd in de vorm van dividenden; het gedeelte dat niet wordt uitgekeerd leidt tot een toename van het eigen vermogen van de betreffende onderneming en daarmee tot een balans-mutatie van de financiële vaste activa bij PZEM. Dientengevolge is in de kasstroom alleen de werkelijke dividendontvangst verwerkt.

- Vennootschapsbelasting

In het resultaat is niet alleen rekening gehouden met de te betalen vennootschapsbelasting, gerelateerd aan het belastbaar resultaat, maar ook met de latente belastingvorderingen en -verplichtingen welke voortvloeien uit compensabele verliezen en de overeenkomst met de belastingdienst ten aanzien van de fiscale waardering van de openingsbalans 1998. Daar de mutaties in de latenties niet leiden tot een daadwerkelijke kasstroom zijn de mutaties in de latente belastingvorderingen en -schulden uit de kasstroom geëlimineerd.

De kasstromen van PZEM zijn in 2020 per saldo nagenoeg nihil doordat de vrijgekomen middelen vanuit de operationele activiteiten, na aftrek van middelen die benodigd waren voor investeringen, zijn uitgezet in de financieringskasstroom.

De kasstroom uit operationele activiteiten is in het afgelopen jaar EUR 123,3 mln. positief (EUR 77,6 mln. positief in 2019). De negatieve EBITDA wordt ruimschoots gecompenseerd door een verbetering van het werkkapitaal. Dit laatste wordt enerzijds veroorzaakt door een verdere afname van margin verplichtingen en anderzijds door het vrijvallen van een gestelde garantie (cash covered) in verband met een rechtszaak.

De uitgaande kasstroom uit investeringsactiviteiten is hoger dan vorig jaar en komt per saldo uit op EUR 29,0 mln. negatief (EUR 9,9 mln. negatief in 2019). De negatieve investeringskasstroom in 2020 bestaat met name uit onderhouds- en vervangingsuitgaven van EPZ en Sloecentrale en daarnaast uit een storting van EPZ in het amoveringsfonds van de kerncentrale.

De kasstroom van de energieproductie- en handelstak is in 2020 positief, evenals de kasstroom van deelneming Sloecentrale. Ook deelneming Evides levert een positieve bijdrage aan de kasstroom middels uitkering van dividend.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum

Geconsolideerde deelnemingen

Deelneming 1)	Hoofdactiviteit	Vestigingsplaats	Aandeel in de deelneming 31-12-2020	Aandeel in de deelneming 31-12-2019	Stem rechten
PZEM Com B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Energy B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Ficus Holding B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Pipe B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
Deltius B.V.	Energie	Ritthem	100%	100%	100%
PZEM Tolling Sloe B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
DELTA Saefthinge N.V.	Energie	Doel, België	0,0%	99,9%	0,0%
Limo Energie Nederland B.V.	Energie	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Investerings Maatschappij B.V.	Overige	Middelburg	100%	100%	100%
PZEM Development & Water B.V.	Overige	Middelburg	100%	100%	100%
DELTA Biovalue B.V. (in staat van faillissement)		Eemshaven	100%	100%	100%
DELTA Biovalue Nederland B.V. (in staat van faillissement)		Eemshaven	100%	100%	100%
Sunergy Investco B.V.	Overige	Middelburg	0%	100%	0%
PZEM Middelburg B.V.	Overige	Middelburg	100%	100%	100%
Gezamenlijke overeenkomsten					
Gezamenlijke bedrijfsactiviteiten (partieel geconsolideerd)					
PZEM Energy B.V.					
N.V. EPZ	Energie	Borssele	70%	70%	70%
Sloe Centrale Holding B.V.	Energie	Vlissingen	50%	50%	50%
Sloe Centrale B.V.	Energie	Vlissingen	100%	100%	100%

Het aandelenbelang van de moederonderneming in de dochteronderneming is vermeld.

PZEM Energy B.V. heeft, ondanks haar 70% aandelenbelang in N.V. EPZ, gezamenlijke zeggenschap omdat de belangrijkste besluiten (om de relevante activiteiten te beïnvloeden) unaniem door de aandeelhouders genomen moeten worden. Aangezien PZEM Energy B.V. recht heeft op 70% van de (elektriciteits)output van N.V. EPZ, wordt N.V. EPZ behandeld als gezamenlijke bedrijfsactiviteit en partieel geconsolideerd.

PZEM Energy B.V. heeft, met haar 50% aandelenbelang in Sloecentrale Holding B.V., gezamenlijke zeggenschap omdat de belangrijkste besluiten (om de relevante activiteiten te beïnvloeden) met meerderheid van stemmen door de aandeelhouders genomen moeten worden. Aangezien PZEM Energy B.V. recht heeft op (de beschikbaarheid van) één van de twee units van de Sloecentrale, wordt Sloecentrale Holding B.V. behandeld als gezamenlijke bedrijfsactiviteit en partieel geconsolideerd.

Niet geconsolideerde deelnemingen

Deelneming 1)	Hoofdactiviteit	Vestigingsplaats	Aandeel in de deelneming 31-12-2020	Aandeel in de deelneming 31-12-2019	Stem rechten
Gezamenlijke overeenkomsten					
Joint Ventures					
PZEM Energy B.V.					
BMC Moerdijk B.V.	Energie	Moerdijk	50,00%	50,00%	50,00%
NPG Willebroek N.V.	Energie	Antwerpen, België	50,00%	50,00%	50,00%
PZEM N.V.					
Evides N.V.	Water	Rotterdam	50,00%	50,00%	50,00%
Overige deelnemingen					
PZEM N.V.:					
PZEM Investerings Maatschappij B.V.					
Sustainable Energy Technology Fund C.V.	Overige	Amsterdam	37,09%	45,24%	37,09%
Sustainable Energy Technology Fund II C.V.	Overige	Amsterdam	18,20%	18,83%	18,20%
PZEM Middelburg B.V.	Overige	Middelburg			
Synergia Capital B.V. (in liquidatie)	Overige	Veenendaal	5,10%	5,10%	5,10%
N.V. EPZ:					
B.V. NEA	Energie	Arnhem	28,50%	28,50%	28,50%
KSG Kraftwerks-Simulator-Gesellschaft mbH	Energie	Duitsland	2,05%	2,05%	2,05%
GfS Gesellschaft für Simulatorschulung mbH	Energie	Duitsland	2,05%	2,05%	2,05%

Het aandelenbelang van de moederonderneming in de dochteronderneming is vermeld.

Enkelvoudige Jaarrekening 2020

Enkelvoudige balans per 31 december 2020 (voor resultaatverdeling)

(Bedragen x EUR 1.000)	Ref. nr.	31-12-2020	31-12-2019
ACTIVA			
Materiële vaste activa	1	**9.720**	**6.717**
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	2	233.486	71.816
Andere deelnemingen	2	369.524	361.531
Leningen u/g deelnemingen	2	-	-
Vorderingen op groepsmaatschappijen	2	2.796	144.596
Overige leningen	2	379.292	342.243
Derivaten		-	-
Financiële vaste activa		**985.098**	**920.186**
Totaal vaste activa		**994.818**	**926.904**
Vorderingen op groepsmaatschappijen		34	36
Overige vorderingen	4	365.474	410.759
Vlottende activa		**365.508**	**410.794**
Liquide middelen		**30.364**	**29.879**
TOTAAL ACTIVA		1.390.690	1.367.577
Eigen vermogen	5	1.398.831	1.326.809
Netto resultaat lopend jaar	5	(21.841)	19.812
Eigen vermogen		**1.376.990**	**1.346.621**
Voorzieningen	6	301	292
Schulden aan groepsmaatschappijen		6.135	11.830
Lease verplichting		2.661	2.555
Langlopende verplichtingen		**9.097**	**14.677**
Overige schulden	7	4.603	6.280
Vlottende passiva		**4.603**	**6.280**
Totaal verplichtingen		**13.700**	**20.956**
TOTAAL PASSIVA		1.390.690	1.367.577

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Resultaat uit eigen bedrijfsvoering	(3.765)	5.811
Resultaat deelnemingen	(18.076)	14.001
RESULTAAT	(21.841)	19.812

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening

PZEM N.V. is een naar Nederlands recht opgerichte houdstermaatschappij van een aantal groepsmaatschappijen die zich bezig houden met het opwekken, transporteren en leveren van energie. De functionele valuta is de euro. PZEM heeft gebruik gemaakt van de optie in Titel 9 Boek 2 BW om de enkelvoudige jaarrekening op te stellen volgens de IFRS grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening, inclusief de uitzondering dat de groepsmaatschappijen en deelnemingen worden gewaardeerd op equity methode. De enkelvoudige winst-en-verliesrekening is op basis van artikel 402 Titel 9 Boek 2 BW in beknopte vorm weergegeven.

Waarderingsgrondslagen en grondslagen voor de resultaatbepaling

De deelnemingen worden gewaardeerd volgens de equity methode; deze is bepaald op basis van de netto vermogenswaarde (op basis van de IFRS-grondslagen die worden gehanteerd in de geconsolideerde jaarrekening) gecorrigeerd voor de waarde van de betaalde goodwill bij overname, verminderd met eventuele bijzondere waardeverminderingsverliezen op goodwill.

Voor de overige grondslagen wordt verwezen naar de toelichtingen bij de geconsolideerde jaarrekening.

Toelichting op de enkelvoudige balans

1. Materiële vaste activa

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gebouwen en terreinen	Andere vaste bedrijfsmiddelen	Activa in aanbouw
2019				
Boekwaarde per 1 januari 2019	**6.829**	**6.088**	**742**	**-**
Investeringen	4.962	4.442	-	520
Afschrijvingen	(495)	(444)	(51)	-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-
Desinvesteringen	(4.723)	(4.522)	(201)	-
Overige mutaties	145	145	-	-
Boekwaarde per 31 december 2019	**6.717**	**5.707**	**490**	**520**
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	206	200	6	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	6.924	5.907	496	520
2020				
Boekwaarde per 1 januari 2020	**6.717**	**5.707**	**490**	**520**
Investeringen	3.687	134	-	3.553
Afschrijvingen	(492)	(492)	-	-
Bijzondere waardevermindering	-	-	-	-
Desinvesteringen	(192)	(192)	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-
Boekwaarde per 31 december 2020	**9.720**	**5.156**	**490**	**4.074**
Cumulatieve afschrijvingen en impairments	570	564	6	-
AANSCHAFWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	10.290	5.720	496	4.074
Afschrijvingstermijnen in jaren		0 - 40	5 - 15	nvt

2. Financiële vaste activa (excl. belastingvorderingen)

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Deelnemingen in groepsmaat-schappijen	Andere deelnemingen	Vorderingen op groepsmaat-schappijen	Overige vorderingen
STAND PER 1 JANUARI 2019	695.344	35.594	355.148	29.192	275.410
Terugboeking kortlopend gedeelte	443.407				443.407
Aankoop / uitgegeven leningen	22.029				22.029
Resultaat	25.214	(10.335)	24.336		11.213
Verkoop / aflossing / dividend	(17.300)	543	(17.843)		
Mutatie hedge-reserve	46.150	46.081	70		
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	(58)				(58)
Overige mutaties	115.158	(67)	(179)	115.404	(0)
Naar kortlopend deel	(409.757)	-	-	-	(409.757)
STAND PER 31 DECEMBER 2019	920.186	71.816	361.531	144.596	342.243
Terugboeking kortlopend gedeelte	409.757			-	409.757
Aankoop / uitgegeven leningen	(10.779)			-	(10.779)
Resultaat	(14.652)	(41.069)	22.993	-	3.424
Verkoop / aflossing / dividend	135.529	150.529	(15.000)		
Mutatie hedge-reserve	52.210	52.210	-		
Mutatie verwacht kredietverlies IFRS 9	8				8
Overige mutaties	(141.800)	0	-	(141.800)	-
Naar kortlopend deel	(365.361)	-	-	-	(365.361)
STAND PER 31 DECEMBER 2020	985.098	233.486	369.524	2.796	379.292

De overige vorderingen bestaan ultimo 2020 met name uit uitzettingen en gestelde zekerheden. De uitzettingen hebben een relatief kortlopend karakter (ca. 1,5 jaar).

Om de hoogte van de 'expected loss' in te schatten heeft PZEM aansluiting gezocht bij de externe ratings die de tegenpartijen hebben. Hierbij heeft PZEM gekozen om de volgende percentages te hanteren bij de volgende ratings:

Externe credit rating	Percentage 'Expected loss'
'> A-	0,1%
BBB+	0,2%
BBB of BBB-	0,5%
< BBB- of geen rating	1%

Er is door PZEM gekozen voor relatief lage percentages omdat deze uitzettingen en gestelde zekerheden een relatief kortlopend karakter (ca. 1,5 jaar) hebben.

Deposito's en effecten
Door de verkoop van het Netwerkbedrijf en de Retail-activiteiten in 2017 heeft PZEM een significante hoeveelheid liquide middelen tot haar beschikking gekregen. De middelen worden in eerste instantie ingezet voor de operationele activiteiten. De resterende middelen worden uitgezet en belegd conform het treasury statuut. Deze uitzettingen en beleggingen bestaan vooral uit bancaire termijndeposito's en obligaties en vertegenwoordigen ultimo 2020 een waarde van EUR 713,8 mln. (2019: EUR 630,6 mln.) (exclusief voorziening 'expected loss'). Van dit saldo heeft EUR 358,2 mln. (2019: EUR 320,9 mln. (exclusief voorziening 'expected loss') een looptijd langer dan 1 jaar.
Een bedrag van EUR 128,8 mln. (2019: EUR 125,1 mln.) heeft betrekking op gelden die PZEM heeft belegd in hetzelfde fonds als waarin EPZ, via de Stichting Beheer Ontmantelingsgelden Kerncentrale Borssele, heeft belegd.

Gestelde zekerheden
De gestelde zekerheden bestaan uit waarborgsommen en bankgaranties. Een deel van de zekerheden is verstrekt aan tegenpartijen ten behoeve van operationele activiteiten waaronder de

handelsactiviteiten. Deze zekerheden zijn voornamelijk voortgekomen door de downgrade van de corporate credit rating. Dit heeft geresulteerd in de verplichting tot het verstrekken van extra zekerheden aan handelspartijen. Ultimo 2020 is voor EUR 31,0 mln. (2019: EUR 121,7 mln.) (exclusief voorziening 'expected loss') aan zekerheden gesteld waarvan EUR 21,3 mln. (2019: EUR 21,6 mln.) (exclusief voorziening 'expected loss') met een looptijd langer dan 1 jaar .

2.1 Transacties met verbonden partijen

Voor PZEM N.V. is geen sprake van transacties met verbonden partijen waarvan de waarde van materieel belang is voor de jaarcijfers van PZEM N.V.

3. Uitgestelde belastingvorderingen

Per ultimo 2020 zijn vanuit voorzichtigheid geen uitgestelde belastingvorderingen op de balans gewaardeerd aangezien het onzeker is of, en op welke termijn, de belastingvorderingen gerealiseerd kunnen worden.

4. Kortlopende vorderingen

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Handelsdebiteuren	47	234
Belastingen	171	566
Deposito's en effecten	355.231	309.309
Gestelde zekerheden	9.679	100.065
Overige en overlopende activa	379	620
TOTAAL KORTLOPENDE VORDERINGEN	365.508	410.794

Bij de financiële vaste activa zijn enerzijds de vorderingen met betrekking tot deposito's en effecten en anderzijds met betrekking tot gestelde zekerheden beschreven. De kortlopende gedeeltes hiervan betreffen EUR 355,7 mln. respectievelijk EUR 9,7 mln. (beiden exclusief voorziening 'expected loss').

5. Mutatieoverzicht van het eigen vermogen

(bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Gestort aandelen-kapitaal	Wettelijke reserve	Hedge reserve	Overige niet uitkeerbare reserves	Overige reserves	Onverdeeld resultaat
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019	1.280.736	6.937	138.848	(109.955)	232	1.298.312	(53.640)
Resultaatverdeling 2018	-	-	-	-	-	(53.638)	53.638
Dividendbetaling	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(76)	-	21.777	-	(90)	(21.763)	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	65.962	-	70	46.080	-	-	19.812
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	1.346.621	6.937	160.694	(63.875)	144	1.222.909	19.812
Resultaatverdeling 2019	-	-	-	-	-	19.812	(19.812)
Dividendbetaling	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	20.606	-	(148)	(20.458)	-
Totaal van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten	30.369	-	-	52.210	-	-	(21.841)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	1.376.990	6.937	181.300	(11.665)	(5)	1.222.263	(21.841)

De wettelijke reserve betreft de niet uitgekeerde winsten van deelnemingen; dientengevolge is de wettelijke reserve niet vrij uitkeerbaar. Dit geldt evenzeer voor de hedge-reserve welke in relatie moet worden gezien met de niet gerealiseerde resultaten uit de reële waardemutatie van de derivaten, gebruikt voor hedge-doeleinden.

Het saldo van de overige mutaties is de resultante van eigen vermogen mutaties van niet-meegeconsolideerde deelnemingen.

Voor een verklaring van de mutaties in het eigen vermogen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

VOORSTEL RESULTAATVERDELING

(Bedragen x EUR 1.000)	2020	2019
Resultaat uit eigen bedrijfsvoering	(21.841)	19.812
VOORGESTELDE UITKERING AAN AANDEELHOUDERS	-	-
Toevoeging / onttrekking aan de overige reserves	(21.841)	19.812

Het voorstel is om het verlies volledig aan de overige reserves toe te rekenen en geen dividend uit te keren.

6. Voorzieningen

(Bedragen x EUR 1.000)	Totaal	Personeels kosten
BOEKWAARDE PER 1 JANUARI 2019	236	236
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	3.632	3.632
Dotaties	450	450
Rentedotaties	11	11
Vrijval	(1.618)	(1.618)
Onttrekkingen	(311)	(311)
Overige mutaties	-	-
Boekwaarde per 31 december 2019	2.400	2.400
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(2.108)	(2.108)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2019	292	292
Terugboeking kortlopend gedeelte van voorzieningen	2.108	2.108
Dotaties	257	257
Rentedotaties	9	9
Vrijval	(1.275)	(1.275)
Onttrekkingen	(73)	(73)
Overige mutaties	-	-
Boekwaarde per 31 december 2020	1.318	1.318
Kortlopend gedeelte van voorzieningen	(1.017)	(1.017)
BOEKWAARDE PER 31 DECEMBER 2020	301	301

De langlopende voorzieningen bestaan ultimo 2020 en 2019 alleen uit personeelsvoorzieningen.

In 2016 is een reorganisatievoorziening gevormd volgend op het GAMMA2-programma. Hierin zijn de verplichtingen opgenomen van de medewerkers die de PZEM Groep naar verwachting gaan verlaten als gevolg hiervan. De verplichtingen zijn bepaald rekening houdend met de afspraken in het Sociaal Plan en zijn gebaseerd op de lengte van het dienstverband binnen de sector, de leeftijd van de medewerker, verschillende beloningscomponenten en inschattingen ten aanzien van de kans op vervangend werk. In 2020 is net als in 2019 een deel van het personeel vertrokken dat eind 2016 in de voorziening was opgenomen, hetgeen heeft geresulteerd in een aanwending van de voorziening. De disconteringsvoet voor de reorganisatievoorziening bedraagt 1,0% (2019: 1,0%).

7. Overige schulden

(Bedragen x EUR 1.000)	31-12-2020	31-12-2019
Handelscrediteuren	1.881	1.575
Overige actuele belastingverplichtingen	-	688
Kortlopend deel van voorzieningen	1.017	2.108
Overlopende passiva	1.705	1.909
TOTAAL KORTLOPENDE VERPLICHTINGEN	4.603	6.280

Onder de overige schulden zijn onder andere het kortlopende gedeelte van de voorzieningen en de uitstaande crediteurenpositie verantwoord.
Onder de actuele belastingverplichtingen is de te betalen loonheffing opgenomen.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Hieronder staan de niet uit de balans blijkende verplichtingen, voor zover deze naar de inschatting van PZEM een impact van EUR 5 mln. op het resultaat kunnen hebben.

Belangrijkste verstrekte zekerheden

PZEM heeft zich ten behoeve van de provincie Zuid-Holland borg gesteld tot financiële zekerheid voor de eindafdichting van de Afvalberging Derde Merwedehaven te Dordrecht; deze borgtocht bedraagt EUR 24,6 mln. (2019: EUR 24,6 mln.). Een vergelijkbare zekerheid is verstrekt aan de Provincie Zeeland ten aanzien van de (voormalige) stortplaatsen Noord- en Midden Zeeland en Koegorspolder ter hoogte van EUR 7,8 mln. (2019: EUR 7,8 mln.). Het is de verwachting dat deze borgtochten worden overgenomen door KatoenNatie. PZEM heeft een contra-garantie ontvangen van de koper.

Juridische procedures en claims

De curator van de failliete biodiesel-bedrijven die tot 2010 deel uitmaakten van PZEM heeft het dossier ook in het verslagjaar nog niet kunnen afronden.

403-Verklaringen

PZEM N.V. heeft per balansdatum een verklaring zoals bedoeld in artikel 2:403 BW bij de Kamer van Koophandel gedeponeerd waarbij PZEM N.V. zich hoofdelijk aansprakelijk stelt voor de uit de rechtshandelingen van onderstaande dochterbedrijven voortvloeiende schulden:

- PZEM Energy B.V.
- PZEM Ficus Holding B.V.
- PZEM Pipe B.V.
- PZEM Tolling Sloe B.V.
- DELTIUS B.V.
- LIMO Energie Nederland B.V.
- PZEM Com B.V.

Op grond hiervan en van jaarlijks bij de Kamer van Koophandel te deponeren instemmingverklaringen van de aandeelhouders zijn deze vennootschappen vrijgesteld van de voorgeschreven publicatieverplichtingen voor de jaarrekening.

Fiscale eenheid

PZEM N.V. staat aan het hoofd van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting en een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. PZEM N.V. en de dochters die deel uitmaken van deze fiscale eenheid zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de belastingschuld van deze fiscale eenheden.

Toelichting op de enkelvoudige winst-en-verliesrekening

Het aantal medewerkers (FTE) per jaarultimo in dienst van PZEM N.V. bedraagt 110 FTE in 2020 (2019: 112 FTE).

Voor een toelichting op de bezoldiging van de statutaire bestuurders van PZEM N.V. wordt verwezen naar toelichting 18. (Personeelskosten) van de geconsolideerde jaarrekening.

Voor een toelichting op de beloning van de Raad van Commissarissen van PZEM N.V. wordt verwezen naar toelichting 20. (Overige bedrijfskosten) van de geconsolideerde jaarrekening.

Honoraria accountant

In 2020 heeft PZEM N.V. de volgende honoraria uitgegeven voor vennootschappen opgenomen in de consolidatie:

(Bedragen x EUR 1.000)	Accountants		Overige onderdelen accountants-netwerk		Totaal	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Totaal accountantshonoraria jaarrekeningen PZEM-groep	260	269	-	-	260	269
Honoraria controle gerelateerde werkzaamheden	30	15	-	-	30	15
Honoraria fiscale werkzaamheden	-	-	53	-	53	-
Honoraria overige niet controle gerelateerde werkzaamheden	-	-	138	4	138	4
TOTAAL	290	285	191	4	481	289

De in het hierboven opgenomen overzicht betreffen de bedragen van KPMG Accountants N.V. (en KPMG-netwerk) voor wat betreft PZEM N.V. en respectievelijk 70% en 50% van de honoraria van Deloitte Accountants B.V. (en Deloitte-netwerk) bij N.V. EPZ en Sloecentrale Holding B.V.

Er is geen sprake van resultaatafhankelijke honoraria.

Voor akkoord:

Raad van Bestuur:	Raad van Commissarissen:
Mr. drs. F. Verhagen RA	Ir. G.A.F. van Harten
N.C. Unger	Mr. W.J.N. van Uchelen
	Drs. B.A. Fermin

Was getekend,

Middelburg, 14 april 2021

Overige gegevens bij de jaarrekening 2020

Statutaire bepalingen inzake de winstbestemming

In artikel 41 van de statuten zijn de volgende bepalingen opgenomen inzake de winstbestemming.

1. Indien de winst-en-verliesrekening, welke van de vastgestelde jaarrekening deel uitmaakt, een bedrag aanwijst als verlies, zal dit verlies ten laste worden gebracht van de algemene reserves.
   Indien deze reserves daartoe niet toereikend zijn, zal het resterende verlies ten laste komen van de winsten van volgende jaren.

2. Indien de winst en-verliesrekening, welke van de vastgestelde jaarrekening deel uitmaakt, een bedrag aanwijst als winst, kan de Raad van Commissarissen ten laste van die winst bedragen toevoegen aan de algemene reserves. De resterende winst staat ter beschikking van de Algemene Vergadering.

3. De Algemene Vergadering is bevoegd tot uitkering van één of meer interimdividenden en/of andere interim uitkeringen te besluiten, mits aan het vereiste van artikel 2:105 lid 2 Burgerlijk Wetboek is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 Burgerlijk Wetboek.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en Raad van Commissarissen van PZEM N.V.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van PZEM N.V. (hierna 'de vennootschap') te Middelburg (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde en de enkelvoudige jaarrekening.
Naar ons oordeel:

— geeft de betreffende geconsolideerde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van PZEM N.V. per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW);

— geeft de betreffende enkelvoudige jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van PZEM N.V. per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020, in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

1 de geconsolideerde balans 2020 eindigend op 31 december 2020;

2 de volgende geconsolideerde overzichten over 2020: de winst-en-verliesrekening, het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het mutatieoverzicht eigen vermogen en het kasstroomoverzicht; en

3 de toelichting met een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

1 de enkelvoudige balans 2020 eindigend op 31 december 2020;

2 de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2020; en

3 de toelichting met een overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.
Wij zijn onafhankelijk van PZEM N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten

(ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).
Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

— het bestuursverslag;

— de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

— met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;

— alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.
Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.
De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie en Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.
Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.
De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.
Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.
Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.
Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

— het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

— het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;

— het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

— het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;

— het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

— het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen. Op grond hiervan

hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.
Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 14 april 2021
KPMG Accountants N.V.

É. Elzinga RA

Verklaring

Verklaring Naleving Gedragscode Leveranciers en onder hun verantwoordelijkheid handelende Meetbedrijven aangaande gegevens uit kleinverbruik-meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn.

Naam rechtspersonen:
PZEM Energy B.V.

Statutaire vestigingsplaats:
Middelburg

Periode:
1 januari 2020 tot en met 31 december 2020

PZEM Energy B.V. te Middelburg maakt voor het goed kunnen uitvoeren van hun diensten gebruik van meetgegevens die zijn verkregen uit kleinverbruik-meetinrichtingen die op afstand uitleesbaar zijn. In aanvulling op de Wet Bescherming Persoonsgegevens hebben leveranciers en de onder hun verantwoordelijkheid handelende meetbedrijven in de Nederlandse energiebranche een gedragscode opgesteld ten aanzien van het gebruik, het vastleggen, het uitwisselen en het bewaren van gegevens die zijn verkregen uit een kleinverbruik-meetinrichting die op afstand uitleesbaar is.

Hierbij verklaart PZEM N.V., te dezen vertegenwoordigd door haar bestuurder F. Verhagen, in haar hoedanigheid van bestuurder van PZEM Com B.V. te Middelburg, PZEM Com B.V. in haar hoedanigheid van aandeelhouder van PZEM Energy B.V., dat PZEM Energy B.V. zich gedurende de bovenvermelde periode heeft gehouden naar beste weten aan het gestelde in de regels en verplichtingen genoemd in de Gedragscode Leveranciers Slimme Meters 2012.

Middelburg, 14 april 2021

Was getekend

Mr. drs. F. Verhagen RA
Raad van Bestuur PZEM N.V.